

A TARTALOMBÓL

- ◆ **Kortárs igehirdetők:**
Győri Kornél: Erősítsd meg a többieket!

- ◆ **Igehirdetések:**
„Hirdetek néktek nagy örömet”
Az Úr kedves esztendeje

Miként prédikálnak mások? – A kvékerek

- ◆ **Bibliatanulmány:**
A víz alá merült világ

- ◆ **Bibliai tájak – emberek**

- ◆ **Az élet Babilonban**
A puzzle darabkái (2.)

- ◆ **A pokol legféltettebben őrzött titka**

- ◆ **A koreai ébredésről**

- ◆ **A messiáshívő zsidó mozgalom...**

- ◆ **És minket ki oldoz fel?**

- ◆ **Sorozatok**

- ◆ **Misszió a harmadik évezredben**

- ◆ **A keresztyénség és a világvallások**

TARTALOMJEGYZÉK

Szebeni Olivér: Húszéves a Szolgotárs.....	1
HIRDESD AZ IGÉT!	
Kortárs igehirdetők prédikációi – Győri Kornél: Erősítsd meg a többiekét!	2
Kovács Géza: „Hirdetek néktek nagy örömet” (Lk 2,10–11).....	5
Nagy Ferenc: Az Úr kedves esztendeje (Lk 4,14–19).....	7
Miként és mit prédikálnak mások? – Phil Gulley: Az igehirdetés bolondsága (1Korinthus 1,17–31).....	8
BIBLIATANULMÁNY	
Watchman Nee: A víz alá merült világ	11
BIBLIAI TÁJAK – EMBEREK	
Paul Reddit: Az élet Babilonban.....	15
P. Kyle McCarter Jr.: A puzzle darabkái (2.).....	20
A SZOLGÁLAT ÚTJÁN	
Ray Comfort: A pokol legféltettebben őrzött titka	24
Taehyung: A Diák Bibliai Közösség magyarországi munkájának története (3.).....	33
ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN	
Dobner Győző: A messiáshívő zsidó mozgalom és az evangéliumi keresztyénség.....	38
Hegyi András: És minket ki oldoz fel?.....	42
ISTEN NÉPE A TÁRSADALOMBAN	
Szebeni Olivér: Királydinnye.....	45
TANULMÁNYI SZEMLE	
Hegyi András: Misszió a harmadik évezredben (6.)	49
Szebeni Olivér: A keresztyénség és a világvallások (2.).....	55

Címlapon: Régi idők bemerítési történeteiből – Nyugat-virginiai bemerítés egy ottani folyóban.

A bemerítkezésről olvashatunk Watchman Nee A víz alá merült világ című írásában a lap 11. oldalán. Részlet: „Jézus vajon miért nem azt mondja, hogy aki hitre jutott és üdvösséget nyert, merítkezzen alá víz által? Érdekes, hogy az Úr másképp tanítja itt a dolgok sorrendjét. Higgy az Úr Jézusban, merítkezz alá, és akkor magadénak tudhatod az üdvösséget. Némelyeknek azonban megvan az a rossz szokásuk, hogy »kijavítják« az írott igét, és olyasmit adnak az Úr szájába, amit valójában ő nem mondott.”

Baptista lelkeszi szakfolyóirat

Szolgotárs

2012. negyedik negyedév

XXII. évfolyam

4. szám

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Felelős szerkesztő: *Lukács Tamás*

Felelős kiadó: *Papp János* egyházelnök

Tördelőszerkesztő: *Lukács Tamás*

Teológiai szaklektor: *dr. Gerzsényi László*

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

1068 Budapest, Benczúr u. 31.

Telefon: 06-1-352-9993

Fax: 06-1-352-9707

E-mail: szolgotars@gmail.com

<http://szolgotars.uw.hu>

Nyomda: Mátyus Bt., Dabas

A folyóirat önköltségi áron megvásárolható és előfizethető a Baptista Kiadónál.

Egy szám ára: 650 Ft,

egyéves előfizetési díj: 2600 Ft.

Megjelenik: negyedévente

ISSN 1218-425X

HÚSZÉVES A SZOLGATÁRS

Hálaadással tekintünk vissza az elmúlt húsz évre, a *Szolgatárs* folyóirat új sorozata megjelenésének időszakára. Leginkább csak a munka szépségeire, az időközben felmerült problémákra, a megoldáshoz nyert felülről jövő segítségre emlékezünk, és sok munkatársra, akik írásaikkal gazdagították a lap olvasóit. Egyéb méltatás helyett hadd álljon itt *Szebeni Olivér* szolgatársunk írása, akinek munkássága és személyes bátorítása nagy segítség volt nehéz időszakokban!

Húsz év után

Amikor lelkészi folyóiratunk ez évi harmadik számát megkaptam és átlapoztam, az augusztusi aktualitást figyelembe véve vártam egy néhány soros hálaadást, mivel éppen húsz éve jelent meg a *Szolgatárs*. 1992 nyarán javában folyt az első szám tervezése. Júniusra megvolt a címe, mégpedig egy tipikusan újszövetségi, Máté evangéliumában többször, néhány

páli levélben és a Jelenések könyvében háromszor előforduló kifejezés: Szolgatárs. A Jelenésekben egy angyal ismétli János apostolt kérlelve, hogy ne imádja őt (Jel 22,9). *Lukács Tamás* és *Kolozs Nagy János* testvérekre bízta a kéthavonta, utóbb negyedévenként megjelenő folyóiratot. Fiatalabb és korosabb szerkesztők írtak önálló dolgozatokat, fordításokat, bel- és külföldi szemléket. Tolmácsolták külföldi szerzők gondolatait a növekvő gyülekezetek népszerű igehirdetőitől. Az izraeli keresztyénség lapjából, német nyelvű folyóiratokból. Új és sokáig közkedvelt kórusgyűjtemény megjelenéséről, családvédelemről, és mindenekelőtt a Szentírás csodálatos mélységeiről olvashattunk. Idővel rendszeresen megjelentek bibliai archeológiai és kortörténeti munkák, illusztráltak vagy anélkül.

Dr. Haraszi Sándor 1997 januárjában a *Szolgatársat* a legjobban szerkesztett hazai baptista folyóiratnak tartotta. *Marosi Nagy Lajos* testvér megalakította a Jó Hír Munkaközösséget, amelyhez fővárosi és vidéki gyülekezetek kiadásában megjelenő lapok tartoztak. A *Szolgatársnak* volt képviselője az alakuló gyűlésen. Egyik oszlopos munkatársa volt *Gerő Sándorné* testvérünk, amíg csak a Mindenható döntött földi létéről. A legtöbb „szolgatárs” nyert a lap eszmeiségéből, célkitűzéséből és lelkeségéből.

Húsz év oly hosszú idő földi, emberi mértékkel, hogy amikor eléri ezt egy sajtótermék, végig azonos szerkesztői elgondolásokkal, Isten országáért lelkesítő programmal, okunk van egy rövid emlékezésre (a teljesség igénye nélkül). Még inkább Isten iránt hálás mondatok szövegezésére. Velünk volt az Úr, és megáldotta a testvéri összefogást. Legyen áldott az ő szent neve!

Szebeni Olivér

H I R D E S D A Z I G É T !

Kortárs igehirdetők prédikációi

Győri Kornél

Erősítsd meg a többieket!

Jelenések 3,1–6

A sokak számára okkal titokzatos irat, a Jelenések könyve gyermekségem idején különös módon vonzott. Ez meglepőnek tűnhet, de így volt. Nem mondom, hogy megértettem volna, de a benne gomolygó képek megragadták képzeletemet. Birkóztam velük, néha félelmet támasztottak bennem, máskor lelkesítettek. Aztán ahogy növekedtem, észrevétlenül bezárult előttem is a Biblia utolsó könyve. A mindent érteni, megmagyarázni vágyó serdülőkorban pedig már inkább zavartak titkai, mint vonzottak volna. No meg kedvemet szegték azok is, akik úgy beszéltek róla, mintha ők sugalmazták volna, s tudálékoskodva úgy tettek, mintha egészen értenék. Csak egy szakasz volt, amely mindvégig visszatérő olvasmányom maradt, mégpedig az Úr Jézusnak a hét kisázsiai gyülekezethez küldött levelei.

Az általam hallgatott sok prédikáció hatása nyomán hét-féle *gyülekezeti állapot* leképezését láttam bennük, s mint gyülekezeti tag kutattam, hogy egy-egy adott időszakban melyik állapot a jellemző az általam látogatott gyülekezetre.

Mint teológiai hallgató, majd később mint lelkipásztor – aki a hagyományos magyarázókat követve a „*gyülekezet angyalá*”-val azonosítottam magam – azt vizsgálgattam, hogy vajon milyen üzenettel bátorít vagy marasztal el *engem* az Úr a gyülekezetre gyakorolt befolyásom alapján.

Később megtanultam ugyan, hogy „*a hét angyalhoz intézett üzenet egyben a hét gyülekezethez is szól. Az angyal egyben a perszonalifikált gyülekezet.*” (Dr. Kocsis Elemér) Azóta meggyőződésesem, hogy minden gyülekezet jól teszi, ha őt létében érintő üzenetet keres e levelekben, de e keresésben – az üzenet önmagára való alkalmazásában is – a lelkipásztornak mindig a nyáj, a gyülekezet előtt kell járnia.

Így hajoljunk most együtt, a Szentlélek megvilágosító kegyelmét kérve a szárdiszi gyülekezethez írott – a nevezetes sorban ötödik – levél fölé!

Az előző levelekben mindig valami elismerésre méltóval kezdte üzenetét az Úr. Ezt megszokva ijesztően hat a gyanútlan olvasóra az itt található bevezető megállapítás: „*Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.*” (1. v.) Mint szisszenhettek föl kézhez véve e sorokat az első olvasók! Bizonyára elismeréshez voltak szokva, s önmaguknak is gyakorta adóztak ezzel. Mindez azonban – mint a későbbiekből kitűnik – megalapozatlan volt. Kegyességük, erényesnek tűnő cselekedeteik mögött nem rejtett Isten előtt értékesnek számító tartalom. Ez magyarázza a minden kendőzés nélküli szokatlan elmarasztalást. Szokatlan azért is, mert Megváltónk földön járta napjaiban a legnagyobb gyöngédség-

gel fordult még a legelvetemültebb bűnöshöz is. A hozzá térő orgyilkos zelótákat, harácsoló vámszedőket, testüket áruló utcanőket számalommal fogadta, és új életet teremtő bűnbocsánatában részesítette. Az is igaz, hogy a képmutató, a közvélemény elismerését áhító kegyeskedőket viszont nyolcszoros jajjal illette. E jajok közül a legsúlyosabb szoros rokonságban van a főnti elmarasztalással:

„*Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlók vagytok a meszelt sírokhhoz, amelyek kívülről szépek látszanak, de belül tele vannak halottak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal. Így kívülről ti is igaznak látszotok az emberek szemében, de belül tele vagytok képmutatással és törvényszegéssel.*” (Mt 23,27–28)

Jézus Krisztus nem elégszik meg a kegyesség látszatával. Nem fogadja el mégoly pompás istentiszteleteinket sem, ha azok bűnnel elegyítettek, s nem hatja meg zengzetes Uram, Uram-ozásunk, ha hiányzik mögüle akaratanak engedelmes cselekvése talán éppen a nálunk kisebbek, gyöngébbek áldozatos fölkarolása által.

Szívbe markoló és erőteljes szavak ezek, amelyeket nem tesz semmissé az önértetes elutasítás, vagy esetleg a kegyesség látszatának még gondosabb keresése sem. Ez az út nem vezet megoldáshoz, mert mint Szász Béla a 19. században már megírta, reám és mindnyájunkra igaz:

„Ha a világ nem tudná is számos bűnomet, | Teelőled elrejtetem semmit sem lehet. | Látja Lelked minden bűnöm, melynek átka sújt...” (BGyÉ 223)

Valóban így van ez, mert bár „*az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van*” (1Sám 16,7). A kárhuzatos rejtékösvények keresése helyett tehát az egyetlen járható út az, ha töredelemmel az Úr elé állunk, s aztán Dávid szavával imádkozzuk:

„*Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet!... Nézd meg, nem járok-e téves úton...*” (Zsolt 139,23–24)

Istenünk vizsgálatának megállapítását kétségtelenül hitelesíti az a tény, hogy ő az egyetlen a mindenségben, aki joggal elmondhatja: „*Tudok cselekedeteidről...*”

De hogyan jut tudomásomra reám vonatkozó, hitelt érdemlő jellemzése, hisz annyi állítás, vélekedés követeli magának a tévedhetetlen, sokszor isteni tekintélyt?

Az első megszívlelendő értékeléshez azáltal juttat az Úr, ha reánk vonatkozó akaratahoz viszonyítjuk önmagunkat. Az ő akarata az, hogy Jézus Krisztushoz, az igazi szőlőtőhöz tartozva sok gyümölcsöt teremjünk. A gyümölcs tehát a jel, önmagában a levél kevés, a levél megtévesztő is lehet.

Egy építkezés miatt még a télen kivágott gyümölcsfa vastkos törzse várt elszállításra házunk előtt. Ahogy megérkezett a kikelet, zöldbe borult a sok kert. Meglepetésünkre az útpadkán fekvő törzs is egy életerős, új hajtást nevelt, csakúgy, mint tőle nem messze egy termőhelyén meghagyott kerti társa. A zöld ág akár még azt a hiedelmet is táplálhatta volna bennünk, hogy a kivágott törzsdarab éppúgy él, mint azelőtt. Pedig halott volt, a csalóka leveles hajtás sem kérkedett sokáig, s gyümölcsöt már soha többé nem hozott...

Az, hogy magánéletünk, gyülekezeteink és közösségünk sok tiszteletre méltó eredménye mellől sajnálatos módon hiányzik a gyümölcs, a bő termés, az új megtérők sokasága, vajon nem azt üzeni-e most is: „Csak névleges az életed, de valójában csak éledegélsz...”

Másképpen is szólhat hozzánk az Úr. Megelevenítheti az olvasott vagy a hallgatott igét, fölhasználhatja a prédikációt, de gyakori – bár nem annyira, mint kívánatos lenne –, hogy a másik testvér által szól hozzánk. Az Ige az újszövetségi gyülekezetben a tagok kölcsönös feladatává teszi: „*intsétek egymást...*” (Kol 3,16) Az ily módon érkező ébresztető, útmutató szó Istentől eredettségét az fémjelzi, hogy az, aki engem az Úr megbízásából int,

a) inkább vonakodva, mint szívesen teszi ezt, és szeretettől áthatott egyenességgel (1Kor 4,14);

b) önmagát is az Úr vizsgálódásának körében tudja, nem a beérkezettek bántó lekezelésével szól, ezért maga is kész elfogadni Atyánk dorgálását.

Az Istentől ihletett valóságos intés kincset ér, s mint a kincsek általában, nem is túl gyakori. Bár a tapasztalat mintha cáfolná ezt.

Úgy tűnik, hogy intésszerű, leleplező – cselekvési és mulasztási bűnöket föltáró – beszéd gyakorta hangzik körinkben. Beszélgetésekben, szöszékről egyaránt. Néha meg is állapítjuk egyik-másik megszólalóról, hogy milyen bátor. De csakugyan az? Lehet, hogy csak felelőtlen?

Vajon mit ér az intésnek szánt vagy annak vélt leleplező, bajainkat kipellengérező beszéd – önmagában? Ha egy orvos kétség nélkül pontos leírást adna betegségem legrejtettebb tüneteiről is, de ezzel aztán be is fejezné mondandóját, s kérné a következő beteget anélkül, hogy nekem csak egy szót is mondott volna a felépülésemet szolgáló tennivalókról, a beendő gyógyszerekről és életmódom megfelelő alakításáról, mit érne vajon? Azt hiszem, hogy e fél közlés többet ártana nekem, mint használna. Meggyőződésem, hogy csak az beszélhet feltáró őszinteséggel a betegségről, aki az ismertett bajok orvoslására is vállalkozik. Csak az beszélhet nyíltan mások bűnéről, aki a napvilágra hozott bűnöktől való szabadulás útjáról és a gyógyító bűnbocsánatról is érvényes, fölhasználható üzenetet tud közölni.

A megdicsőült Úr Jézus ebben is példát ad. Lesújtó ítéletét követően nyomban hozzálát a „klinikai halál” állapotában veszteglő gyülekezet felélesztéséhez. Titkokat ismerő Urunk nemcsak a rejtegetett bűnt észleli, hanem azt is, hogy a romlás még nem lett visszafordíthatatlanul teljessé: „*vannak nálad néhányan Szárdiszban, akik nem szennyezték be a ruhájukat...*” (6. v.) A szent maradék az értékes hídfo Szabadítónk megújító, megelevenítő művének kibontakozásához. A hamis látszatok közt is megmaradt valódi érték. Ott rejlett régen is, és rejlik ma is sok megítélt gyülekezetben, közösségben. Az

Úr Jézus azonban nemcsak e reményt keltő életcsíráról beszél, hanem arról is, hogy miképpen lehet ebből ismét valóságos, Isten előtt is teljes cselekedetekre képes élet: „*Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak...*” (2. v.)

Talán épp a gyülekezet lelkipásztorát szólítja meg így az Úr, hogy figyelmét a gyülekezetnek ne (csak) az emberi megítélés szerint értékes, hanem az isteni mérce szerint (is) becses tagjaira irányítsa. Még akkor is, ha esetleg ők sincsenek erejük teljében, mert a gyülekezet lelki halálba sorvadása reájuk is hatott. Vagy az is meglehet, hogy a veszélyt észlelve – védekezésképpen – a maguk lelki csigaházába húzódtak; vagy külső tagságukat erőtlenné vált saját gyülekezetükben megtartva, általuk elevennek vélt más gyülekezetekben, vallási csoportosulásokban keresik lelki élményeiket; vagy többedmagukkal a nagy gyülekezeten belül egy kis fiókgyülekezetet alkottak, melyben a *sokak építésére* kapott lelki ajándékaikat *önön épülésükre* hasznosították. Őket kell most a többiekért reájuk háruló roppant felelősségükre ráébreszteni, és az alázattal, de következetes hűséggel végzendő szolgálatra serkenteni.

Nem könnyű feladat újra vagy előszörre megtalálni az utat a hit kulturális kísérőjelenségeit előnyben részesítő vagy éppen elvilágiasodott gyülekezeti tagokhoz. Nem könnyű ezt megtenni az ifjúsági bibliakörben, de a földi pálya végéhez közeledő testvéreink között sem. Sok-sok szeretet kell hozzá és bölcsesség, türelem, ügyesség meg alázat is jócskán. Mindez pedig az imádság gyümölcszeként adatik meg nekünk. (Itt is érvényesíthető az, amit egyszer az istentiszteletet kerülő nyájára neheztelő lelkipásztornak sugallt az Úr: „Nem beszélhetsz nekik rólam? Akkor beszélj előbb róluk – nekem!”) Ott az Úr előtt elcsöndesedve más színt ölt minden, s szelíd békeséggé enyhül a megerősítendő halódók visszautasításától való félelem vagy az ellenszegülésük által okozott sérelem is.

A mások erősítésének szolgálatát – amely az e szolgálatra vállalkozóra is megerősítő módon hat vissza – sokan kicsinyhitűségük miatt elhárítják maguktól. Pedig az engedelmesség e téren is gyümölcsöző. Ismerek olyan gyülekezeteket, amelyek már az önfelosztás gondolatát forgatták szívükben, aztán meghallották az ébresztő szót. Az addig csak „fogyasztó” (lelkük táplálását, kiszolgálását másoktól elváró) tagok lelkileg inséges hónapok, évek után vállalkoztak arra, hogy megteszik azt, ami tőlük telik, pontosabban: amire az Úr képessé tette őket. Egyszerű prédikációik – amelyek bizonyára nem voltak érdemesek arra, hogy nyomtatásban is megörökítsék őket – a csöndességéből hozott kenet illatával áldásul szolgáltak hallgatóiknak, de már előbb áldásul nekik, a gyakorlatlan prédikálóknak is. Többen vallották meg nekem, hogy másokat erősítő szolgálataik legfőbb nyertesei ők maguk lettek az előkészület során kapott személyes üzenetek, a munkájuk nyomán fakadó öröm észlelése által. Nem is beszélve arról a tapasztalatuokról, hogy szívükben a Lélek bizonyágot tesz nekik arról, hogy Isten gyönyörködik bennük engedelmességük láttán.

Van természetesen más út is. Az Úr nem kényszeríti sem Szárdiszban, sem másutt gyülekezetére akarátát. Elutasíthatjuk intése leleplező szavát és gyógyulás felé vezető tanácsát. Akkor azonban életbe lép végső figyelmeztetése: „*Ha... nem ébredsz fel, eljövök, mint a tolvaj, és nem tudod,*

melyik órában jövök el hozzád.” (3. v.) Szárdiszban nagyon is érthették ezt a fenyegetést. A magabízó város fellegvárát korábban kétszer is rajtaütésszerűen foglalta el az ellenség. Egyszer *Krózus* (Kroiszosz, Kr. e. 6. sz.), aztán pedig *Nagy Antiokhosz* (Kr. e. 3. sz.) idejében. Ez utóbbinak az emléke különösen intő lehetett. Ekkor ugyanis egy krétai zsoldos éjnek évadján – mint a tolvaj – fölmászva a meredek sziklákön, észrevétlenül áthatolt a várfalon, majd beengedte harcos társait a gyanútlan városba, amely így győzetett le.

De miért győzetnél le balgán te is? Urunk halál helyett életre, vereség helyett diadalra hív: „*Aki győz – halld, rólad beszél – ... annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből...*” (5. v.) Ne feledd el soha, egyetlen pillanatra sem, hogy te abba a csodálatos mennyei könyvbe egyszer már beíráttál, mégpedig azon a boldog napon, amikor bűn-utadról végre az éretted halálba ment Megváltóhoz tértél. El ne játszd e nagy jót az önelégültség és a kényelem kísértésének átengedve magad! „*Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg!*” (3. v.)

(Elhangzott 1979. október 28-án, a Reformáció vasárnapján, a Pestszentimrei Baptista Gyülekezet kápolnájában)

Győri Kornél lelkész, teológiai tanár életútja

Budapesten született 1935. szeptember 15-én *Győri Erik* és *Pannonhalmi Dorottya* gyermekeként. Egy biztonságot nyújtó és a szellemi értékek elsajátítására ösztökélő, ötagú családban nőhetett fel, és a magyarországi baptista misszió egyik oszlopként számon tartott újpesti gyülekezetben, ahol 1949-ben megtért és bementkezett. 1961-ben megnősült. Felesége *Marosi Mária*. Házasságukat Isten három fiú- és egy leánygyermekkel áldotta meg.

1953-ban érettségizett a budapesti Kölcsey Ferenc Gimnázium latinos-humán tagozatán, majd két és fél évig tanult a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán. Katonai szolgálatát követően, 1957–61 között végezte el a Baptista Teológiai Szemináriumot. Kollokviumait jeles vagy kitűnő eredménnyel állta meg, lekipásztori szakvizsgáját is kitűnő eredménnyel teljesítette. 1979-ben kitüntetéssel szerzett felsőfokú újságírói képesítést a MUOSZ Újságíró Akadémián.

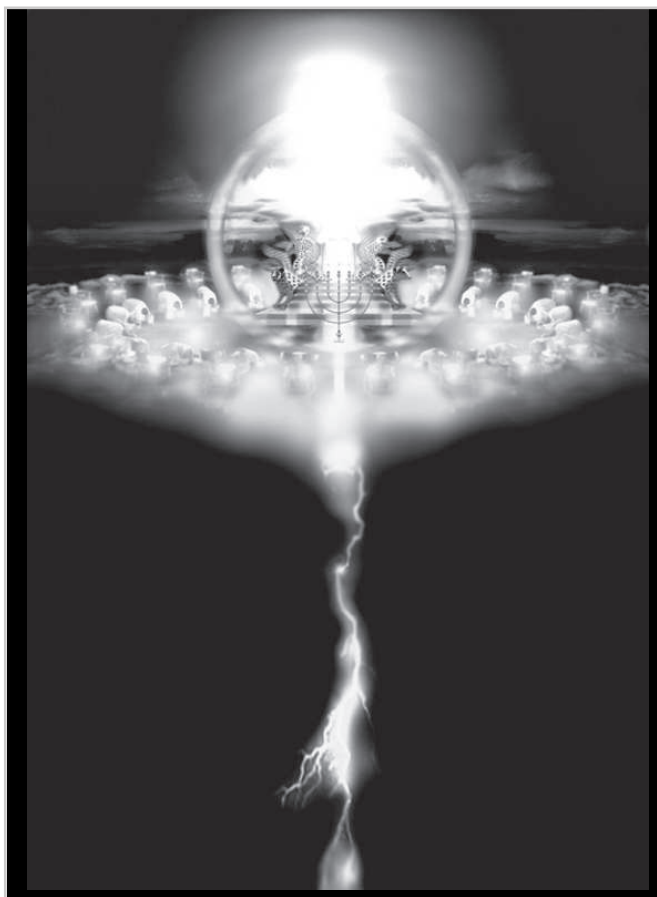
1963-ban Szegeden avatták lekipásztorrá. 1963–1975-ig a Szegedi körzetben, 1976–1992-ig Pestszentimrén – 1979-től Gödöllőn is –, 1998–2005-ig Rákospalotán, 2005–2006-ig Fóton, 2007–2008-ig Gödöllőn, 2008–2010-ig újra Szegeden, 2011-től Nagykörösön lekipásztor. Első szegedi és pestszentimrei lelkészisége idején vezetésével korszerű templom és lelkészlakás épült, rákospalotai szolgálata során lelkészlakást is tartalmazó gyülekezeti ház létesült és megvalósult a templom-épület teljes felújítása.

1973–1989-ig a SZET Lelkészképző Intézetben tanított, 1974-óta az akkreditált Baptista Teológiai Akadémia gyakorlati teológiai tanszékének tanára és sok éven át tanszékvezetője. Mindkét tanintézet korszerű oktatási szerkezetének kialakításában, szabályzatainak megalkotásában kulcsszerepe volt. Számos előadást tartott magyar és részben német nyelven, nemcsak egyházában, hanem felekezeti és világi rendezvényeken is. 1962 óta tagja – 2004–2008-ig elnöke is – a Baptista Történelmi Bizottságnak.

Nagyon sok cikke, tanulmánya és könyve jelent meg: főmunkatársa volt a baptista hitvallás megalkotásának, szerkesztője a Magyarországi Baptista Egyház hatályos alapszabályának és szervezeti szabályzatának. Főmunkatársként működött közre a magyarázatos új fordítású Biblia létrehozásában. Alapító szerkesztője volt a *Szolgatárs* baptista lelkesi szakfolyóiratnak. 1980–1988 között a *Békehírnök* országos baptista egyházi hetilap felelős szerkesztője. Az újságot nem elkötelezett hívők számára is olvashatóvá formálta; a lap szerkesztése időszakában érte el évszázados történelme legmagasabb példányszámát. 1990–1997-ig a baptista Örömhír és több más vallásos televízióműsor szerkesztője.

Közegyházi szolgálata: 1968–1976-ig a Körösvidéki Baptista Egyházkerület vezetője. 1988–1997-ig az egyház titkára, majd főtitkára lehetett. Első intézkedéseként új illetményszabályzat bevezetésével segítette a vidéki szórványokban munkálkodó lelkészek megélhetési gondjainak jelentős enyhítését. Egyháza főtitkáraként reá hárult a rendszerváltás után az új egyházi törvények koncepciójának és számos részletének kidolgozása; többször képviselhetette egyházát bel- és külföldi egyházi és világi eseményeken, valamint a kormány-szervek előtt is, többek között az államosított egyházi ingatlanok ismételt tulajdonba vételével záruló teljes eredménnyel járó tárgyalásokon. Jelenleg az egyház Külmisziói Bizottságának tagjaként a Vajdaságba irányuló rendszeres anyaországi misszió szervezője.

A hatvanas évektől jelentős szereplője a hazai és a nemzetközi felekezeti együttműködésnek. 1995-ben megalakította és két éven át vezette a kisegyházak érdekvédelmét szolgáló Evangéliumi Szabadegyházak Szövetségét.

David Miles: *A trón a mennyben*

Kovács Géza

„Hirdetek néktek nagy örömet”

Lk 2,10–11

Nicola Pisano: Angyali üdvözlés, Jézus születése és a pásztorok imádata

Karácsony éjjelén megjelent egy angyal az Isten dicsőségének ragyogó fényében a betlehemi pásztoroknak, és a következő hírt közölte velük: *„Ne féljete, mert íme hirdetek néktek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma néktek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.”*

Karácsony a „nagy öröm” ünnepe. Maga a mindenható Isten minősítette a nagy öröm ünnepévé, azon a csodálatos betlehemi éjszakán, amikor angyalai hírül adták a pásztoroknak a világtörténelem legnagyobb eseményét: *„Üdvözítő született ma néktek”*. – Egy kisgyermek testében, valóságos emberként e földre érkezett Jézus Krisztus, az Isten Fia, *„ő kezdetben az Istennél volt, minden általa lett, nélküle semmi se lett, ami létrejött”* (Jn 1,2–3).

Minden értelmet felülhaladó csoda történt. Egy tiszta szívű és szent életű leány hittel fogadta az Isten szavát: *„Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akít nevezs Jézusnak. ... A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezik majd, Isten Fiának”* (Lk 1,31.35) – szólt az angyali üzenet. *„Íme, az Úr szolgálóleánya: történéjk velem a te beszéded szerint!”* (Lk 1,38) – hangzott Mária engedelmes odaszánásból fakadó válasza. És megtörtént a fogantatás csodája. Isten örök idők előtt megtervezte és *„amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte*

Fiát, aki asszonytól született a törvénynek alávetve, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy Isten fiaivá legyünk” (Gal 4,4–5).

A pásztorok ámultak a csodán, az angyali üzeneten, a mennyei sereg megjelenésén és dicsőítő énekükön. Részeséivé lettek a menny ünneplésének, ahol olyan nagy volt az ujjongás, annyira túlradó volt a „nagy öröm”, hogy dicsfénye és hangja átcsapott a földre. Angyali díszkísérettel érkezett a menny királya a földre. A menny világa teljességgel értette az esemény – az ember megváltásának – jelentőségét, és ennek megfelelően ünnepeltek.

A föld pedig kegyetlen és rideg sötétbe burkolózott, mit sem tudtak a „nagy örömről”. Betlehem nem adott szállást a két fáradt vándornak, könyörtelenül kizárták városukból – és a szívükből – a „mindenórás” áldott állapotban lévő Máriát. Itt a földön csak egy istálló jutott a királyi gyermeknek. Jeruzsálemben az írástudók pontos tájékoztatást adtak a gyilkos erőszak számára az Írások alapján. Közölték Heródesssel, hogy a júdeai Betlehemben kell megszületnie a Krisztusnak (Mt 2,4–5), de annyira már nem érdekelt az Írás tudóit a Messiás, hogy a keresésére indultak volna az alig 8–10 km-re lévő városkában. Teljesült az ige: *„saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt.”* (Jn 1,11)

Azóta nagyot változott a világ: karácsony az egész világ ünnepe lett! Fényes, ragyogó ünnep. Nem egy nap vagy egy éjszaka ünnepe. Hetekkel karácsony napja előtt reklámok, transzparensok özöne, a médiák minden fajtája, szinte minden kirakat, az utcák, ideiglenes árusok sokasága, áruházak, szupermarketek bőséges karácsonyi választéka – szóval minden és mindenütt – karácsonyról szól. Művészek karácsonyi ihletet nyerve műveket alkotnak, ünnepi hangversenyekre tódul a „nagyérdemű”. Emberek tömegei heteken át pénztárcájukat méregetve és kiüresítve járják a várost, a bevásárlóközpontokat és a kis butikokat, a szülők és a gyermekek, a fiatalok és az idősek izgalmas idegességgel keresik, hogy milyen ajándékkal lephetik meg egymást karácsony napján... Ilyenkor kicsivé lesz a világ. Eszünkbe jutnak a rég nem látott rokonok, barátok, ismerősök. Távoli országokba is milliószámra jönnek-mennek a karácsonyi üdvözlések. – Aztán végre eljön a karácsony estéje. Odaülünk a földízített karácsonyfa alá, felbontjuk az ajándécsomagokat, elérékenyülve köszönjük meg egymásnak a „meglepetésként” kapott ajándékokat. Egyre kevesebb helyen, de azért néhol megemlékezünk arról is, hogy tulajdonképpen Jézus születésnapját ünnepeljük, és áhítattal elénekeljük a „Csendes éj”-t, és talán még néhány kedves karácsonyi éneket is. Majd jön az ünnepi vacsora és az ünnepi lakomák és vendégségek sora. Természetesen a templomi – imaházi – ünnepségünk is fontos része a karácsonyunknak. Igényeljük, hogy az ünnep során legalább egy méltóság-teszteljes karácsonyi istentiszteleten is részt vegyünk. Sőt talán aktívan is részt veszünk, közreműködünk abban, hogy szépen szóljon a kórus éneke, és elvárjuk, hogy az ünnephez méltón szíveket megmozgató, új üzenet legyen az ünnepi igehirdetés.

Hol van már az istálló szegénysége, a szúrós szálkájú jászol? Meg a sötét éjszaka, amely akkor Betlehemre ráborult? Ma már az éjszakát is megvilágítja karácsony ünnepének fényes csillogása. A templomokba, imaházakba özönlő tömegek ünneplik a földre érkezett Jézus Krisztust. A keresztyén világ – a föld lakóinak közel egyharmada – ünnepel, és ünneplésünk fénye és hangulata magával ragadja még a nem keresztyének jelentős részét is.

Karácsony Indiában

*Boldog karácsonyt! – festette a hindu férfi saját homlokára
(Jitendra Prakash/Reuters)*

Én is jórészt az elmondottak szerint ünnepelem karácsonyt. A keresztyén kultúra örököse és részese vagyok.

Mégis valami nagyon zavar ebben a sokszínű és fényes ünnepségben! Van olyan érzésem, sőt látásom, hogy nem igazán Jézus Krisztus, a világ Megváltója áll a keresztyén világ karácsonyi ünneplésének a középpontjában! Nem neki szól az ünneplésünk, hanem egymásnak és önmagunknak! Nem az összetört szív bűnismérete, bűnbánata és a váltság által megszerzett bűnbocsánat öröme tölti be hódolattal és hálával a bensőnket, és nem készlet arra, hogy felkeressük a jászolban fekvő emberré lett Istent. A karácsony csak „ürügy” arra, hogy ünnepeljünk, ünnepeljük magunkat, a kórusokat, a zeneszerzőket, a karácsonyt, egymást, az ajándékot és az ünnepi konyha remekeit...

*Karácsonyi pillanatkép egy imaházban a közösségi élet
számátalan mögöttes történetével*

Szívem vágya szerint szeretnék csatlakozni a betlehemi pásztorokhoz, akik mennyei kijelentést kaptak és nyomban indultak, megtalálták a gyermek Jézust az istálló jászolában, és a kijelentésben nyert hit látása szerint hódoltak neki mint Megváltónak, és dicsőítették, magasztalták Istent a váltságért. Minden külső fény, ünneplés nélkül boldog örömmel hirdették, hogy minden pontosan úgy történt, ahogyan Isten kijelentette nekik. Jézus Krisztus legyen a mi karácsonyunk igazi és valóságos öröme! Minden más talán kedves, de csak halvány ráadás lehet! Arra a „nagy öröme” vágyakozunk, sőt azzal a „nagy örömmel” teljen meg a szívünk, amelyet az ég követői hirdettek karácsony éjszakáján! Ne engedjük, hogy a földi „kis örömök” teljességgel elnyomják, sőt kiszorítsák életünk-ből az igazit, a „nagy örömet”, a váltság örömét!

Az első karácsony napján a menny ünnepelt, a föld hallgatott. Most mintha fordítva lenne? A föld hatalmas és felszínes hangulatban ünnepel, a menny pedig hallgat? Nem! Nem lehet így! Istennek ma is van karácsonyi üzenete: a „nagy öröm” üzenete! Szűrjük ki és halljuk meg a kis örömök sokszínű zajából a „nagy örömről” szóló evangéliumot! Tárjuk ki szívünket Jézus Krisztus számára! Szülessen meg bennünk ő! Mint a Golgotán és húsvét hajnalán győzelmes Úr, vegye át az uralmat bennünk, az otthonunkban és valamennyiünk életében! Ez lesz számunkra az igazi karácsonyi „nagy öröm”. Sőt, mondjuk, vigyük a „nagy öröm” hírét a körülöttünk élő emberek számára! Legyünk eszközök abban, hogy „minden ember üdvözljön, és eljusson az igazság megismerésére” (1Tim 2,4)!

Nagy Ferenc

Az Úr kedves esztendeje

Lk 4,14–19

Az esztendő a létfolyamatnak egy kimért szakasza. Természetes részeit az ember tovább aprózta. Még a perceit is feldarabolta. Ez arra mutat, hogy olykor a legkisebb rész is életbe vágóan fontos, nagyon értékes lehet. „Egészen” azonban sohasem látjuk. Mert nem olyan valóság, mint például egy hegy, amely tegnap is volt, ma is van, és holnap is lesz, hiszen nem változik. Az év részeit viszont nem látjuk, előttünk csak a jelenbeli pillanatot lehet tapasztalni, de ezt is csak a magunk környezetében. Ha őszzendőről esik szó, az csak emlék lehet, mert már eliramlott, elsüllyedt a régmúlt feneketlen tengerében. De az új évet sem láthatjuk, mert az is csak apránként, percről percre jöhet létre, valósulhat meg. Mi mindig a múlt és a jövő között állunk, dolgozunk vagy várakozunk. Hogy végül milyenre sikeredik a megkezdett év, azt majd csak annak elmúlta után mondhatjuk meg, de azt is látnunk kell, hogy ez rajtunk, embereken is áll!

A Szentírás részletesen tudósít az örömnép évéről is, amely Izraelben, tehát földi körülmények között valósulhatott meg. Ennek módját és idejét a törvény szabályozta. Ám legyen nyugalma a földnek is az Úr nyugalomnapjához hasonlóan! „Hat éven át vesd be meződet, és hat éven át mesd meg szőlődet, és takarítsd be termését! De a hetedik esztendőben legyen teljes nyugalma a földnek... Meződet ne vesd be, és szőlődet ne mesd meg... De amit a föld nyugalma idején terem”, az legyen mindenkié: szegényeké, idegeneké és állatoké. – Josephus szerint Nagy Sándor elengedte a zsidók adóját a hetedik évben, mert akkor nem vetették be földjeiket. Julius Caesar hasonlóan cselekedett. Mások viszont szigorúan behajtották az adókat a nyugalom évében is.

A hét nyugalomév (49 év) eltelte után az ötvenedikben az engesztelés napján országzerte megfűvatták a kürtöket. Ekkor kihirdették a fölszabadulást az ország minden lakosának. Ez tehát nem egy múltbeli jeles eseményre történő visszaemlékezés volt. A föld Isten tulajdona, ezért véglegesen

eladni nem lehetett. Az ember csak bérlőként használhatta azt. Az öröm esztendejében mindenki hozzájuthatott birtokához, a rabszolga pedig visszanyerte szabadságát, és visszatérhetett nemzetségéhez. Rendeződtek a családi kapcsolatok és a gazdasági viszonyok. Nagy volt az öröm mindenfelé.

Teljesen világosan áll előttünk, hogy az izraeliták a törvény betartásával együttműködtek Istennel, aki a törvényt elrendelte. A feltétel teljesítésével az áldás sem maradhatott el! Ezért volt túlárado az öröm az ötvenedik évben az engesztelés napján. – Ilyen akkor volt az öröm, amikor rab népének az Úr kaput nyitott Egyiptomból a szabadulásra, amikor a tengerben a vizek kettéváltak, és a menekülők száraz lábbal a kristályfalak között üldözőik elől a túlpartra kiértek. Ilyen lehetett az öröm, amikor a negyven évig tartó pusztai menetelés végén, a zúgó Jordán hajjai lecsendesedtek, hogy mindenki biztonsággal léphessen az ígéret földjére. Ilyen lehetett az öröm, amikor Jerikó falai leomlottak a Seregek Ura parancsszavára, és elkezdődhetett a honfoglalás!

Izrael története folyamán a próféták mind-mind azért küzdöttek, hogy a nép és Istene között a megromlott egység álljon helyre. Az áldások elnyerésének csak ez lehet az előzménye. Ezért tűnik egyhangúnak a prófétai felhívás, ezért hangzanak el fenyegetések az engedetlen néphez. De a kemény nyakú és kemény szívű nép engedetlenségével tüntetett Istene ellen!

A nagy látó, Ézsaiás ismét meghirdeti az Úr kegyelmi esztendejének eljövételét. Őelőtte a távoli jövőben bontakozik majd ki ez a várt és kívánatos kedves esztendő. És egyszer eljött a nagy Idő! Egy csendes éjszakán Betlehem pusztájában angyalok hirdették ki a nagy eseményt: megszületett ma az Üdvözítő!

Amikor pedig Jézus bemelegített és felkenetett a szolgálattára, a názáreti zsinagógában, a hozzá legközelebb állók előtt jelentette be, hogy Ézsaiás jóvendölése ma és rajta teljese-
dett be.

Ettől fogva ma kérhetjük a mindennapi kenyeret. A szőlősgazda fiának is ma kell kimenni dolgozni a szőlőbe. Jézus sem akar késlekedni, ezért ma lép be Zákeus házába, és ma ajándékozza meg a legfőbb jóval, az üdvösséggel. Péter is ma, az új napot hirdető kakasrivalgás előtt vétkezik, és fakad sírásra, de amíg Jézus jelen van, ideje van a bűnbánatnak! Akik templomba s imaházba járnak, és ígét hallgatnak, azoknak csak ma lehet engedni az igazság szavának. A kereszten vérző lator egy percig sem halaszthatta kérését el! Így, bár az utolsó napon, de az Úrtól adatott időben, még aznap jutott el a „paradicsomba”! A holnap már nem ad módot a megigazulásra. – Isten a kegyelem idején meghallgat, az üdvösség napján megsegít. „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,2)

*Miként és mit prédikálnak mások?
Ismerjünk meg egy kvéker prédikációt!*

Phil Gulley

Az igehirdetés bolondsága

1Korinthus 1,17–31

„Mert tetszett az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által mentse meg a hívőket...”

Őszintén szólva engem egészen letaglózott a 21. versben található bibliai szóhasználat, „az igehirdetés bolondsága”. Az utóbbi időben valaki feltette nekem azt a kérdést, hogy miért van úgy, hogy „aki nem úgy él, ahogyan hisz, előbb-utóbb úgy fog hinni, ahogyan él”. Igyekeztem úgy válaszolni, hogy eközben a kérdező számára ne tűnjek olyannak, mint aki a vallás misztériumának kódéba menekül, csak hogy ne kelljen állást foglalnia a tudomány és a keresztyénség közötti vitában a hite alapján.

Ez gyengeségnek tűnik. Időnként úgy nézünk ki, mintha bizonytalanok volnánk. Ilyenkor gyengének, tehetetlennek érezzük magunkat, és néha bolondnak.

Nem azt akarom ezzel mondani, hogy én ilyen típusú ember vagyok, vagy hogy egyeseknek nincs elég magukhoz való eszük. Tudom, hogy olyasmit kaptam az én Atyámtól,

amit emberi gondolkodással nem lehet fölfogni, mások számára nem látható és nem bizonyítható a tudomány által. Ezt a tudást senki nem veheti el tőlem.

Tudom, hogy Jézus Krisztus a szívemben lakik.

Ez a tudat felsőbbrendűvé tesz engem másokkal szemben? Nem, távolról sem. Az evangélium mindenki számára adatott. A Szentírás számos helyen tesz bizonyosságot arról, hogy Isten *mindenkit* meg akar menteni és el akar vezetni az igazság ismeretére.

Az igazság mindig is ez volt: a hit Isten ingyen ajándéka nekünk – és ez a felbecsülhetetlen értékű ajándék mindenki számára elérhető.

Az egyházban mindig is voltak viták arról, hogy mi Isten végzése, és mi az ember egyéni felelőssége a hitre jutásban. Milyen viszonyban áll egymással ez a kettő?

Vannak, akik azt hirdetik, hogy a megváltás mindenki számára adatik. Mások szerint csak néhányak kiváltsága az üdvösség. Vannak olyanok is, akik ellentétbe állítanak egy-egy íráshelyet a többivel. Vannak, akik kombinálják az olvasottakat, és azt állítják, hogy a lelkek előkészítése a megtérésre Isten szuverén munkája.

Ezek a különbözőségek számos szakadást okoztak már az egyháztörténelem során. A különbözőségek mindmáig fennállnak a keresztyén közösségek között, és mindenhol találunk egy darabkát az igaz tanításból.

Ne feledjük azonban, hogy nem vezet jó eredményre, ha a Szentírás valamelyik tanítását túlhangsúlyozzuk a többivel szemben! Ez a magatartás meghasonlást okoz a gyülekezeteken belül. Tartsunk fontosnak minden bibliai tanítást, és várjunk Isten Lelkére, hiszen ő képes összhangba hozni azokat és így a gyülekezeti tagokat egymással. Törekedjünk a helyes ismeretekre, és kérjük a Szentlelket, hogy világosítsa meg azokat az elménkben! Ne gondoljuk, hogy ez varázsütésre történik! Mindehhez alázatos várakozásra van szükségünk. Lehet, hogy egy egész emberöltőt kell várunk ahhoz, hogy egy-egy tanítás megértésében eljussunk „a hajnal világosságától a teljes délig”.

John Wesley szabadtéri prédikációja

Hadd említsem tökéletes példaként erre Jézus szenvedéseit a kereszten! Próbáljuk megérteni Megváltónk emberi természetének mibenlétét és az ő istenségét, hogy miként adatott a csöcselék kezébe Isten Fia, s mit érezhetett akkor, amikor az Atya haragját hordozta a bűneink miatt! Mindezt csak újjáteremtett elmével tudjuk felfogni, és ehhez a Szentlélek átforgató, közvetítői munkájára van szükségünk.

Tudom, néhányan nem értenek velem egyet a következő dologban. Véleményem szerint az ember elsősorban úgy tud elmélyülten megismerkedni Jézus szenvedéstörténetével, hogy a Bibliát elmélyülten tanulmányozza imádsággal, és hívő tanítást kap erről a témakörrel, viszont a drámai filmfeldolgozások megtekintésének csak másodlagos szerepük van ebben a folyamatban.

Jézus korában még nem volt televízió, de nem is lett volna képes megmutatni mindazt a lelki mélységet, ami az emberi lélek belsejében zajlik.

Azonban most térjünk vissza a Szentíráshoz!

Pál apostol is foglalkozik a gyülekezeti szakadások okaival a fiatal keresztyén egyházban. Mindig vannak olyan nyughatatlan elméjű hívők, akik készek új elméleteket és tanításokat kreálni, melyek nincsenek összhangban az eredeti bibliai tanításokkal. Pál látta, hogyan fejlődik és hogyan nyer egyre nagyobb teret az emberi bölcselkedés és kitaláció, mely egyesek számára vonzóbbá vált Isten dicsőítésénél.

Az apostol emlékezteti a hívőket, hogy a tanítások forrása az isteni kinyilatkoztatás kell hogy legyen. Emlékezzünk erre mi is! Ez igaz az írott Igére, és igaz a mi életünk is az Úr Jézusban. Akik elfogadták Isten üzenetét, mely a mai, civilizált világ számára örültségnek hangzik, és akik szellemileg is elkülönültek a világtól, azok számára igen veszélyes dolog visszatérni az emberi bölcsesség tanításához, és megpróbálni összevegyíteni azokkal a tanokkal, melyek szerint a világi tanítás haszontalan.

Sajnos jellemző ránk, emberekre, hogy időnként ésszerűtlen dolgokba kezdünk bele. Az egyetemes keresztyénségben is történtek ilyen negatív változások. Az emberi tanítások és parancsolatok beáramoltak a hívő közösségek szokásai közé és az emberi bölcsesség kompromisszumra készítette a hívő gondolkodást csaknem minden gyakorlati és elméleti területen.

Az egész folyamat eredménye pedig egy olyan langymeleg állapot, melyre Isten undorodva tekint. Ezt látva Pál mélyen elsomorodna.

Például nézzük meg, hogy mennyire szeretjük a rituálékat. Az élet legtermészetesebb eseményeit képesek vagyunk egy sor szertartásos cselekménnyel szabályozni. Talán mi már el sem tudjuk képzelni, hogy az úrvacsora egykor egy családi esemény volt, melynek során az emberek vidáman beszél-

gettek egymással az asztalnál, mint egy egyszerű vendégség során. Miért silányult ez az alkalom gyászszertartáshoz hasonló liturgiává?

Az emberi gondolkodás emberi támaszokat keres magának, némelyek számára ilyen volt Pál, Kéfás vagy Apollós vagy a mai keresztyénség vezéralakjai. Az emberek olyan vezetőket keresnek maguknak az egyházban is, akiket követhetnek, de ezek olykor megosztják a közösséget. Sajnos néha maguk a vezetők is későn ismerik fel az eltúlzott rajongás mozgatórugóját. Nem elég erősek ahhoz, hogy rendreutasítsák a hangadókat. Mire felismerik a bajt, már elkéstek megakadályozni.

Korabeli utcai prédikátor, az utca emberének hirdeti az igét

Így Pálnak sem maradt más választása, mint csírájában elfojtani a hitehagyást. Istentől kapott jó vezetői képességének köszönhetően időben felismerte, hogy a hívők szellemi életében egészségtelen folyamatok indultak el. Mintha Pál belelátott volna a történelem folyamába egészen napjainkig, mintha már akkor tisztában lett volna mindazzal a romlással és rosszra vivő gyakorlattal, ami most uralkodik szerte a világon sok keresztyén gyülekezetben.

Mit mondhatunk egy hitetlennek, ha megkérdezi tőlünk, hogy miért van ennyiféle egyházi közösség vagy szekta és megkülönböztető elnevezések? „*Részekre osztott a Krisztus?*” – milyen megalázó kérdés.

Miért gyűlölik egymást Krisztus nevét valló közösségek annyira, hogy képesek emberi vért ontani emiatt?

A „keserűségnek a gyökerei” eleinte vékonykák és gyengécskék, de az évek során úgy megvastagszanak és megerősödnek, hogy hatalmas fákká terebélyesednek. Ezért kell mindig visszatérnünk a gyökereinkhez, a kinyilatkoztatáshoz, a bűnbánathoz, az új teremtéshez, az új szívhez és új elméhez, hogy az engedelmisség Lelke megújulhasson bennünk és felkészíthessen minket egy olyan új világra, melynek Jézus Krisztus a középpontja.

A keresztyén ember már nem a világé. A világban él, de nem belőle származik. A mi életünk nem a miénk, hanem azé, aki nagy árat fizetett ki értünk. Ez az új élet nem más, mint készülődés egy új világra, ahol találkozhatunk azzal a kedves személlyel, aki megfizette helyettünk a váltságdíjat. Ez a találkozás nem egyszeri alkalomra szól, vagy csupán néhány évre, hanem egy egész örökkévalóságra. Isten olyan dolgokat készített számunkra, melyeket emberi szem még nem látott, fül nem hallott, és amit az emberi elme ki sem gondolhatott, mert ezeket „Isten készítette az őt szeretőknak”.

Ez több a vallási dogmáknál. Ez igazi örömhír. Sokak számára egy örült dogma, melyre nincs semmilyen bizonyítékunk. De a hívő ember számára ez egy igen értékes igazság. És a világ egyetlen filozófusa vagy tanult embere sem képes ezt elvenni tőlünk.

Mi győzött meg minket az igazságról? Emberi ékesszólás? Kizárt dolog. Emberi bölcsességnek beszéde? Kizárt dolog. Meggyőző érvelések? Kizárt dolog ez is. Vagy talán egy briliánsan felépített evagelizációnak köszönhetjük, hogy most itt vagyunk? Nem, nem és nem.

Pál az Istentől kapott szeretet és erő megmutatására buzdítja a hívőket, melyek a hit ékes bizonyítékai! A hit egy olyan magasztos elv, melynek alapján Isten meg tud menteni minket. Ha fellapozzuk Pálnak a Rómabeliekhez írt levelét, melyben az apostol a keresztyén hit alapjait mutatja be részletesen, akkor láthatjuk, hogy az ember része a megváltás munkájában csupán annyi, hogy hinni kell benne. Mivel a hit fogalma újból és újból megjelenik a Szentírásban, ebből következtethetünk annak kiemelt fontosságára. Nem a cselekedetek, nem a látott-hallott vagy átélt dolgok és nem a származás a fontos, hanem az, hogy mindeközben eljussunk a hitre. Hogy megmeneküljünk, megigazuljunk és feltámadjunk Krisztussal, és megbékéljünk az Atyával, egyedül a hit alapján.

A Zsidókhöz írt levél így írja le nekünk a hit fogalmát: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.” Erre azt mondhatja valaki: „Ó, már megint az a misztikus kód, amivel nem tudok mit kezdeni, rejtőzz csak el nyugodtan a hited mögé...”

Kedves barátom. Az a helyzet, hogy az ember nem gép vagy robot. Olyan lények vagyunk, akiket Isten a saját személyiségének a mintájára alkotott meg. A testünk fizikai valósága mellett van lelkünk és szellemünk. Ezek tagadhatatlan tények. Tudunk örülni, szenvedni és haragudni. De mutasson valaki egy fiolányi haragot nekem, ha képes rá! Időnként megsértődünk, és azért ott van a lelkiismeretünk is! Hozzon nekem valaki egy szeletet a lelkiismeretéből! Tudjuk, hogy időnként nagyon is bonyolult érzéseink vannak, és nem tudjuk őket egy borítékban átnyújtani a másik embernek, de ettől még léteznek. Vannak olyan fizikai lelki működéseink is, amiket nem vagyunk képesek tudatos kontroll alatt tartani. Ezek a dolgok időnként megijesztenek, máskor megörvendeztetnek minket. Azzal is tisztában vagyunk, hogy a szellemünk és a testünk energiái az évek múlásával fokozatosan veszítenek erejükből. Mindnyájan meg fogunk halni (ha az Úr nem jön el előbb), és azután találkozni fogunk Jézussal, vagy úgy, mint ítélobíránkkal, vagy mint a mi Megváltónkkal.

Vajon tudomásunk van-e testünk, lelkünk, szellemünk minden egyes folyamatáról, ami bennünk zajlik? És képesek vagyunk-e mindezt mérni, számszerűsíteni? Nem sokkal

inkább titokzatos dolgok ezek? Nos, akkor miért tartják sokan olyan képtelenségnek a hit létezését?

Sokan ösztönösen tudják, hogy valami hiányzik az életükből. Önmaguk számára sem tudják megfogalmazni, hogy mi az, ami nem stimmel, így hát hiába is kérdeznék őket erről. A természetes emberi gondolkodás számára ez egy örök rejtély marad. Az igazság az, hogy mindnyájunknak szüksége van Istenre, hisz nélküle nem lehetünk teljes egészek. Mégis, hiába érezzük a belső igényt a kiteljesedésre mindaddig, amíg bűnös természetünk lehetetlenné teszi ezt azáltal, hogy eltávolít minket Istentől.

Az Istenhez visszavezető út nem más, mint a bűneink megbánása és a Jézusban való hitre jutás. Amint ezt elfogadjuk, képesek vagyunk hittel elfogadni az örömhírt, attól kezdve Isten nemcsak a múlt bűneit bocsátja meg nekünk, hanem a jelen hibáit és a jövőbeni vétkeinket is, ráadásul Szentlelke által képessé teszi a lelkünket mindenek az érzékelésére. Te már szabad vagy és tudod, hogy Isten elfogadott téged, bármi is történjen veled életed hátralévő részében. Te Istenhez tartozol, és Istené vagy, biztonságban és védve vagy önála, hiszen Jézus Krisztus érted végezte el a megváltás munkáját, és ő sohasem hagy el téged.

Ha tudat alatt még mindig küzdesz mindenek az elfogadásával, légy bátor és tedd félre teljesen az emberi gondolkodásodat! Ne állj ellent Isten munkájának tovább! Kérj Istentől több hitet, hogy hinni tudj az ő bocsánatában! Kérd Istent, hogy bocsásson meg neked, és Lelke által tisztítsa meg a szívedet, és töltsön be az ő szeretetével! Isten újítsa meg az elmédet és egész gondolkodásmódodat, és tegyen szabaddá téged!

Isten minden emberre vár. Szeretne minél többet kommunikálni az ő gyermekeivel. Ehhez az kell, hogy szembe tudjunk menni a kordivattal és a testies gondolkodással. Ne járjatok a széles úton, mert az a halálba vivő út! Menjetek be inkább a szoros kapun, mert az visz az Életre! Még ma tegyetek így!

„Mert tetszett az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által mentse meg a hívőket.”

http://www.christianity.bz/The_foolishness_of_the_preachin.html

Ford.: Jeviczki Andrea

BIBLIATANULMÁNY

Watchman Nee

A víz alá merült világ

„Menjete el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek! Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik.” (Mk 16,15–16)

Sok hívő számára okozott már meglepetést a fenti igeversek második fele. Jézus vajon miért nem azt mondja, hogy aki hitre jutott és üdvösséget nyert, merítkezzen alá víz által? Érdekes, hogy az Úr másképp tanítja itt a dolgok sorrendjét. Higgy az Úr Jézusban, merítkez alá, és akkor magadénak tudhatod az üdvösséget. Némelyeknek azonban megvan az a rossz szokásuk, hogy „kijavítják” az írott ígét, és olyasmit adnak az Úr szájába, amit valójában ő nem mondott.

Tudatosan kell törekednünk arra, hogy megértsük Jézus szavainak jelentőségét. Mit akar közölni velünk itt Isten igéje? Biztosak lehetünk abban, hogy a hit és a bementkezés szükséges az üdvösséghez. Azonban néhányan ezen a ponton elkezdnek kételkedni. Hogy kell ezt érteni? – kérdezik, és közben tiltakoznak. Mire én azt mondom, ne tiltakozzanak és ne vitakozzanak velem! Hiszen én nem akarok semmi újat állítani, ezt nem én mondom, hanem az Úr: hinni, alámerítkezni és üdvözülni, ez a dolgok rendje. Szükségtelen megfordítani a sorrendet, hogy hinni, üdvözülni és bementkezni... Arra kell odafigyelni, amit Jézus mond, és ehhez kell tartanunk magunkat.

Azt hiszem, nem kell elnézést kérnem azért, mert véleményem szerint Márk 16,16 tényleg Jézus Krisztus kijelentése, jóllehet tisztában vagyok azzal is, hogy a bibliakritikusok

ezt megkérdőjelezzik. Egyszer találkoztam az egyik vidéki kisvárosban egy Chen nevű szabómesterrel. Ez az ember elkezdte olvasni Márk evangéliumát, és eljutott a könyv végéig, majd az utolsó néhány sorhoz, amiről a kritikusok azt állították, ez már nem tartozik az evangéliumhoz. A szabómester azonban mit sem tudott erről. Elhitte, ami írva van. Sajnos nem voltak keresztyének ezen a településen, ezért Chen mester gondban volt, hogyan tudna megbizonyosodni a hite valódiságáról. Azt olvasta Márk evangéliumában, hogy „*akik hisznek, azokat ilyen jelek követik: ... betegekre vetik kezeiket, és meggyógyulnak...*” Ez a hitre jutott testvér a maga egyszerűségében eldöntötte, hogy próbára teszi a Szentírás ígétét. Tehát felkereste néhány szomszédját, akik betegek voltak. Imádkozott értük Jézus nevében, miközben feljűk tartotta a kezeit, és visszatért az otthonába. Elmondása szerint rövid időn belül mindegyik beteg meggyógyult. Ő pedig dicsőítette az Urat. És csendesen folytatta tovább a szabómesterséget. Amikor erre a településre vezetett engem az Úr, ez az ember már Jézus biznyságtévője volt. Ha pedig ez a friss megtérő ilyen komolyan vette az Úr szavát, én hogyan tehetnék másként?

Tehát nézzük újból az alapigénket: „*Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözülni fog.*” Némelyek most azt kérdezik tőlem, hogy a bementés újjáteremtő erejéről beszélek-e? Nem erről van szó. Jézus nem azt mondja, hogy higgy, merítkez alá, és akkor újjászületsz.

A kérdés továbbra is nyitva áll, mit jelentenek Jézus szavai: „*Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözülni fog.*” Ehhez a

témához kapcsolnák egy másik igeszakaszt, amikor Péter apostol pünkösdkor a különböző országokból összegyűlt zsidóknak ezt mondja: „*Térjete meg, és kereszteszted meg... és szabadulj meg végre ettől az elfajult nemzedéktől!... Akik pedig hittek a beszédének, megkeresztesztedek...*” (ApCsel 2,38–41). Mire hívta fel a figyelmüket Péter?

A fenti kérdések megválaszolásához tisztáznunk kell, hogy mit foglal magában az „üdvözül” kifejezés. Amit a legtöbben azonosítanak az üdvösség fogalmával, az az, hogy az ember megmenekül a pokoltól, hogy a mennybe juthasson, illetve hogy megszabadul a bűntől, hogy szent életet élhessen. De valami még hiányzik. A Szentírás ennél jóval többet mond el nekünk az üdvösségről. Nem csupán bűnről és poklóról, szentségről és mennyről beszél, hanem valami egyébről is.

Figyeljük meg, hogy amikor Istentől valamilyen ajándékot kapunk, annak mindig van valamilyen ellenpárja! Isten megigazulást ad a kárhoztatás helyett. Bűnbocsánatot kapunk, mert korábban vétkeztünk. Üdvösséget kapunk, de mi helyett? Mi az üdvösség ellentéte? Az üdvösség ellentéte a „kozmoszban” való lét, vagyis a gonosz, romlott, e világi életünk.

A sátán, a világ fejedelme Krisztus személyes ellensége. Ez az ősi ellenség folyamatosan munkálkodik a hústestünkben annak érdekében, hogy a világ szerint éljünk. Ez alól egy ember sem kivétel. A hármasság ellensége a következőképpen támad minket: a világ törvényei ellene állnak az Atya tekintélyének; a hústestünk ellene áll a Szentlélek vigasztaló munkájának; a sátán pedig ellene áll Krisztusnak mint Úrnak.

Amire a témánk szempontjából szeretnék közelebről rávilágítani, az a világ ellenségeskedése a teremtő Istennel. A hetedik napon az Úr azt mondta, hogy „minden igen jó”, vagyis minden tökéletes, amit teremtett. Az Úr eredeti terve a teremtett világgal az volt, hogy visszatükrözze mindazt a tökéletes harmóniát, amely közte és Fia között áll fenn. Ekkor azonban a sátán közbelépett, és sikerült az egész teremtett világot olyan módon az uralma alá hajtania, hogy a benne élő ember a sátán játékszerévé vált, és az isteni rend helyett a zűrzavarnak és az önzésnek a képmásává vált. A dolgoknak ez az új, idegen rendszere szemben áll az isteni renddel.

A mai ember egy kettős, azaz dualista világban él. Kétféle tekintély veszi körül, melyek egymással ellentétes értékeket képviselnek. A megtérők számára a menny és a pokol létezésének felismerése nem pusztán a tények elfogadását jelenti. Az embernek egyúttal el is kell döntenie, hogy melyik világhoz kíván tartozni. Vagy Krisztus uralmát fogadja el, vagy a sátán uralma alatt maradunk.

Mondhatjuk, hogy az üdvösség több a bűnbocsánat elnyerésénél és a pokltól való megmenekülésnél. Az üdvösség elnyerése egyúttal szabadulás a sátán világából, és belépés az új világba, Isten országába. Az üdvösség megváltás a világ törvényeitől, és szabadság elnyerése Isten akaratának teljesítésére, azaz egy boldogabb élet megtapasztalására.

A körülöttünk lévő dolgoknak, a világ rendszerének számtalan különböző arca és álarca van. A nyilvánvaló bűnöket jól ismerjük, valamint a világi kívánságokkal is tisztában vagyunk, de talán keveset tudunk arról, hogy az általánosan elfogadott társadalmi szokások és az emberi gondolkodás normái mennyire részei ennek a világnak. Az emberi kultúrák és filozófiák, a szociális és a politikai ideológiák. Ráadásul a világiasságtól nem maradnak mentesek a keresztenyennek mondott vallások, egyházi közösségek sem.

Gondoljunk csak a „népegyházakra”! Annyiban biztosak lehetünk azonban, hogy minden olyan rendszer, mely az emberi természet felszínre kerülésének biztosít táptalajt, a sátán uralma és irányítása alatt áll.

Most, hogy tisztáztuk a „világ” fogalmát, ezen a háttéren vizsgáljuk meg ismét, hogy mi az „üdvösség”? Az üdvösség a világtól való elszakadás. Ha üdvösségre jutottam, az azt jelenti, hogy szabaddá váltam az e világi szokásoktól. Az elménk, a testünk és a lelkünk nem fogadja be válogatás nélkül mindazt a szennyet, ami a világból árad felénk. Többé nem kell a sátán értékrendje szerint élnünk. A szemünket és a fülünket arra nyitjuk meg, amit Isten mutat nekünk, és szívünkben Krisztus örökkévaló céljaival azonosulunk. Aki korábban fogolyként élt, ezután szabad emberként élhet. Akik Krisztusban hisznek és az ő nevében bementkeznek, azok megszabadulnak ennek a világnak a bilincseitől. Amit Jézus Krisztus kijelentett, azt nagyon is komolyan gondolta. Ezek a szabadulás lépései. Higgy, merítkezz alá, és szabad ember vagy! Ezt jelenti az üdvösség. Ne gondoljunk a bementkezésre úgy, mint valami elhanyagolható csekélységre! Ennek a némelyek számára talán apróságnak tűnő dolognak óriási jelentősége van. Ezen az úton lépünk át az egyik világból a másikba.

Az újszövetségi Szentírásban 1Pt 3,18–22 szakasza az üdvösség és a bementés kapcsolatáról ír. Péter apostol arról beszél, hogy „*az Isten türelmesen várakozott a Nőé napjaiban, a bárka készítésekor. Ebben kevés, szám szerint nyolc lélek menekült meg a vízen át.*” (20. vers). Ezután azt mondja a víz általi bementésről, hogy Isten ezáltal tart meg minket, és ez valaminek a képmása, vagyis az ellenpárja. Láthatjuk, hogy Péter hitt a bementés általi megtartásban úgy, ahogy hitt abban, hogy Noé családja vízen keresztül tartatott meg. Vajon miért nem beszél itt az apostol az újjászületésről vagy a bűntől és a pokltól való szabadulásról? Azért, mert a megtartásunk legelső lépése, hogy megőriztetünk e jelenvaló világ gonoszságától. Minden egyéb ajándék ennek a velejárója.

Most szeretném közelebről bemutatni az előző, péteri gondolatmenetet, ehhez lapozzuk fel az 1Móz 6–8. fejezeteit, melyek átfogó képet adnak az akkori világ viszonyairól. Isten tökéletes teremtése megromlott az ember bűne miatt, amikor az uralom – az emberi döntés következményeként – Isten kezéből átkerült a sátán kezébe. A bűn olyan mértékben megsokasodott, hogy Isten Lelke kihirdette, hogy véget vet mindeknek. A teremtett világ olyan állapotba süllyedt, hogy már nem lehetett javítani rajta, teljesen el kellett törölni az ítélettel. Isten figyelmeztette szolgáját, Noét, hogy építsen bárkát, és menekítse oda családját, és vigyen magával minden teremtett állatból, és azután eljött az özönvíz. A víz felemelte őket a föld magaslataira, és a víz elborította a legmagasabb hegyeket is, amik az ég alatt voltak. Minden élő, minden ember és állat elveszett az isteni ítéletben, és csak azok tartottak meg, akik a bárkában voltak. A történet mondanivalója nem az, hogy az emberek úgy menekültek meg a haláltól, hogy víz alá merültek a bárkával. A döbbenetes az egészben, hogy csak ez a néhány ember menekült meg az akkori világ gonosz rendszeréből, noha az egész akkori világ víz alá merült! A megmenekülés lehetősége mindenki előtt nyitva áll, azonban mindenkinek magának kellett döntést hoznia arról, hogy be akar-e menni a bárkába, vagy kint akar maradni. A megváltás soha nem az eszközön múlik, hanem a megszokott világban maradás, illetve a másik világba való belépés közötti döntéstől

függ. Ha látjuk a különbséget, akkor értjük az üdvösség lényegét is. Az üdvösség útja a sátáni rendből való kimenekülés egyedüli útja.

Dicsérjük Istent mindazokért, akik megmenekültek! Hogyan tartattak meg? A vízben keresztül. Ez ma is megtörténik, a megtérők szimbolikusan átmennek a vízben, ahogyan Noé is átélte ezt a bárkában. És ez a szimbolikus cselekedet azt ábrázolja, hogy a hívők a vízben keresztül átjutnak az egyik világból a másikba. Ezt szeretném a szívére helyezni a mai bemelegítőknél. Kérlek, emlékezzetek erre, hogy nemcsak ti magatok vagytok, akik a vízben elmerülnek, hanem az egész világ alámerül veletek együtt! Amikor kiemelkedtek a vízből, akkor Krisztus oltalmában vagytok, a bárkában, ami a hullámokon ringatózik, és a régi világ messze-messze mögöttetek marad. Számodra a világ teljesen elmerült, akárcsak Noé számára az akkori világ. A bemelegítéssel az ember kijelenti: „Uram, az egész eddigi életemet elhagyom térted. A te kereszted örökre elválasztott engem e világtól.”

Képletesen szólva, amikor az ember átmege az alámerítés tapasztalatán, minden, az előző életéhez tartozó dolog lezárul, és a hullámsírban marad. Egyedül az ember marad. Egy új világba kerültél, ahol hamarosan találsz egy galambot és egy friss olívaágat. A kárhóztatott régi élet helyett az isteni élet részese lettél.

Az új nézőpontodból jól látszik, hogy a régi világod a víz alá merült, és ott is marad végleg. Ugyanaz a víz, melyen keresztül megmenekült Noé és a családja, a régi világot alámerítette és megsemmisítette. Ugyanaz a víz, ami megtart téged és engem képmásként, eltemeti a sátán világát a halálba. Nemcsak Ádámként halsz meg a bemelegítésben, hanem az egész eddigi világod halott lesz számodra. A bemelegítés mindkét dolog eltemetése, az óemberé és a világé. Nem vihetsz át semmit az egyik világból a másikba vagy az óemberből az új teremtésbe. Vagy az egyik él, vagy a másik.

Milyen ez az új élet? Nézzünk egy példát! Tegyük fel, hogy bolti eladó voltál vagy háziszolga! Vagy menedzser voltál, esetleg ügyvezető igazgató vagy valaminek a mestere. Az alámerítésed után ugyanúgy maradhatsz szolga vagy mester, de amikor Isten dolgai felé közelítesz, vagy eljössz a gyülekezetbe, és Istennek szolgálsz, akkor nem fogod érezni többé a különbséget szolga és szabad, alkalmazott és munkaadó között. Mindegy, hogy zsidónak születél vagy pogánynak, vagy hogy van-e bármilyen rangod Ádámban. Miután keresztülhaladtál a vízben, a korábbi dolgok véget értek. A korábbi címkék helyett Krisztusban látod önmagadat, Akiben nincs zsidó vagy görög, barbár vagy szkíta, csak „új teremtés”. Beléptél egy olyan világba, ahol várnak rád az olívaágak, ahol Isten kormányoz. Jézus Krisztus feltámadásán keresztül szemléled az egész jövődet (1Pt 3,21). Ez azért van így, mert valami újnak lettél a részese, amit Isten hozott létre. *Robert Young* írja az *Analytical concordance of the Holy Bible*-ben, hogy az Ararát szó jelentése „szent föld.” Dicsérjük Istent, hogy a bárka megnyugodott rajta, és az új föld benépesült teremtményekkel. Isten Krisztus halálából ma is új teremtményeket hoz létre, Krisztus feltámadásával egységben. Krisztusban te is és én is új teremtésé lettünk!

Esetleg még mindig azt kérdezi valaki, hogy mit számít, be van-e merítkezve? Én mindig azt válaszolom erre, hogy ezt nem én találtam ki, ez Jézus parancsa (Mt 28,19). Sőt, maga Jézus sem engedte magát eltántorítani ettől (Mt 3,13–15). Péter úgy ír a bemelegítéséről, mintegy az Isten előtti jó lelkiismeretről történő jelképes bizonyágtételről (1Pt 3,21). És ez a bizonyágtétel pedig valaminek a kinyilvánítása, noha nem szavakkal, hanem egy jelképes cselekedettel. Bizonyágot teszel Isten, emberek és az egész világegyetem előtt, hogy elhagytad a régi világot, és beléptél az új világba. Ez az üdvösség. Amikor elfoglalod azt a helyet nyilvánosan, ahová Isten állított téged Krisztusban, az ő gyülekezetének tagjaként.

Így talán már kezd megvilágosodni előtted is, hogy miért több az üdvösség a pokoltól való megmenekülésnél. Jó példája ennek Pál és Szilász kijelentése a filippi börtönörhöz, miután az ör megkérdezi: „mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek?” (ApCsel 16,30) Testvérem, te mit feleltél volna erre a kérdésre? Hűséges evangéliumi prédikátorként ugye, bizonyára azt feleltél volna erre a kérdésre: „*Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülj...*” Valójában Pál még hozzátette: „*mind te, mind a te háza népe!*” El tudod képzelni magadat, amint azt mondd valakinek, hogy higgyen az Úr Jézusban, és az egész családja megtartatik? De gondoljunk bele itt még valamibe! Pál azt nem mondta, hogy ha valaki hisz az Úr Jézusban, akkor a családjának automatikusan örök élete van a mennyben. Azt mondta, hogy „*higgy az Úr Jézusban, és üdvözülj mind te, mind a te háza népe!*” Emlékezzünk vissza, milyen körülmények között találkoztak Pálék ezzel a börtönörrel, aki nagyon is kötődött az akkori világban uralkodó rendszerhez, és szorult helyzetéből kereste a kiutat! Majd ez az ember és az egész családja nemsokára meghozták a döntést, miszerint attól a naptól kezdve Krisztus szolgálatára szentelik az életüket. Ez a döntés mindenki előtt nyilvánvalóvá vált, aki a házuk mellett elhaladt, az megtudhatta, hogy itt keresztények laknak.

Ez a megtartatás az üdvösség. Amikor valaki mások előtt is kinyilvánítja, hogy melyik világ rendszerébe tartozik. Amikor az emberek tudják: „Igen, ő keresztény, és a családjá-

val együtt az Úr házához tartozik!” Ez az a nyilvános bizonyítéktétel, amit Isten vár tőled. Adja meg az Úr ezt mindnyájunknak, hogy meggyökerezhessünk öbenne annyira, hogy el tudjunk engedni minden dolgot a régi életünkben, és beplántáltathassunk az új, isteni életbe!

Dicsérjük Istenünket ezért a nagyszerű ajándékért! Az 1Pt 3,21–22 elmondja az üdvösségünk megvalósulásának módját: „*a feltámadt Jézus Krisztus által, aki miután felment a mennybe, az Isten jobbán van, és alávettettek neki angyalok, hatalmasságok és erők.*” Isten mindenek felett úrrá tette Krisztust, és minden hatalmasságot neki vetett alá. Isten, aki ezt képes volt véghezvinni, ugyanígy képes megcselekedni akaratát az én életemben is, hogy egy másik világhoz kapcsolja mind a testemet, mind a lelkemet.

Mintegy összefoglalásként, vegyük sorra újból a lényeges megállapításokat! Tehát kétféle világ létezik. Az egyik Ádám világa, mely a sátán rabságában sínylődik, a másik Krisztus világa, mely az új teremtésben válik valósággá, ahol Isten Lelke uralkodik. Hogyan lehetséges átmenni egyik világból a másikba? Ha a válaszod bizonytalan, kérdezhetek még valamit? Hogyan kerültél Ádám világába? Mert valószínűleg ahogy oda bekerültél, hasonlóképpen tudsz kikerülni onnan. A válasz egyszerű, beleszülettél Ádám nemzetségébe. Hogy tudsz ebből a nemzetségből kikerülni? Ha kihalsz belő-

„...*akik a Krisztus Jézusba kereszteltettünk, az ő halálába kereszteltettünk – merítettünk bele*”

le. De hogy kerülsz át Krisztus országába? A képlet itt is hasonló. Születés által. Isten családjába az élő reménységre való újjászületéssel kerülhetsz, a Jézus Krisztus feltámadása által, ahogy a Péter első levele 1,3. versében olvasod:

„*nagy irgalmából újjá szült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre*”, továbbá a római levél 6,5. versében: „*Ha ugyanis eggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, még inkább eggyé leszünk vele a feltámadásának hasonlóságában is.*”

Az őemberünk halála véget vet a régi világgal való kapcsolatunknak, és az új ember feltámadása élő kapcsolatba hoz minket az új világgal.

Az őemberünk halála véget vet a régi világgal való kapcsolatunknak, és az új ember feltámadása élő kapcsolatba hoz minket az új világgal

Végül pedig, mi választja el egymástól a kétféle életet? Mi más lehetne a mérőöldkő, ha nem a temetésünk? „*A keresztség által ugyanis eltemettettünk vele a halálba...*” (Róm 6,4) Az egyik oldalon befejeződött az életem, eltemettett a halálba. Az Ádámiban való életem azzal ért véget, hogy Krisztussal együtt meghaltam a kereszten. Ez egy lezárt történet. Azonban Istennek hála, mégsem érnek véget a dolgok ezen a ponton. Éppen annyi a mondanivaló a másik oldalon: „*hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk.*” (Róm 6,4)

A kereszttel előtti és utáni eseményekre utal Pál a Róm 6,3-ban is: „*akik a Krisztus Jézusba kereszteltettünk, az ő halálába kereszteltettünk*” – merítettünk bele. A bemelegítés két aspektusa ez. Először a hívők Krisztus halálába merítkeznek be. Ez már önmagában is hatalmas megállapítás. De ez minden? Semmiképpen sem, mivel azt is olvassuk, hogy „*eggyé leszünk vele a feltámadásának hasonlóságában is*” és „*Krisztussal együtt élünk*”. A Jézusba való bemelegítés egyesülés egy élő személlyel, aki az új teremtés kezdetén megnyitott számomra egy új világot. Amikor belelépek a vízbe, nyilvánosan belekezek a bizonyítéktételbe, hogy számomra a régi világ meghalt és én is a világnak, amikor magam is megtapasztaltam, hogy „*az Embernek Fia felemeltetett*” és engem is magához vont.

Milyen nagyszerű reménység ez az egész teremtett világ számára!

Watchman Nee 20. századi kínai misszionárius és prédikátor, aki metodista családból származott, számos keresztény könyv és tanulmány szerzője, melyekben a megtérés és az új életben járás gyakorlati tapasztalatairól írt és tanított.

Ford.: Jeviczki Andrea

BIBLIAI TÁJAK – EMBEREK

Babilon maradványai a Google-map képen

A legtöbb bibliatanulmányozó az Ézsaiás 40–55-nek a babiloni száműzetés idejét (586–539) jelöli meg.¹ Ennek okai a következők: a babiloniakat vagy a káldeusokat világosan említi a 43,14; 47,1.5; 48,14.20. Másodszer legyőzetésükre Nagy Kürosz, a perzsa uralkodó által legalábbis utal a 44,24–45,5 (lásd még 41,2–4, ahol talán éppen Küroszra utalva beszél az emberről, akit Isten arra indít, hogy népeket győzzön le). A legyőzetést követően a száműzötteknek el kellett menekülniük Babilonból (48,20; lásd még 52,11 és 55,12–13), nemcsak azért, mert nem Babilon volt az otthonuk, hanem az ottani erkölcsi állapotok miatt is. A babiloniakat elítélik bálványimádásért a 45,20-ban, varázslásért a 47,12-ben és csillagjósolásért a 47,13-ban.

A Biblia három Babilonba való elhurcolást jegyez fel. Az első Kr. e. 597-ben történt, és mintegy tízezer jeruzsálemit érintett, mind felsőosztálybeli, képzett személyek, köztük Jójákin király is (2Kir 24,10–15). A második Jeruzsálem bukása idején történt Kr. e. 587–586-ban (2Kir 25,11), és további 832 embert érintett (Jer 52,29). A harmadik feltehetőleg Kr. e. 582-ben történt, és az utolsó 745 ember csoportját érintette (Jer 52,30). Jójákin királyt Babilonban bebörtönözték, és régészek egy Kr. e. 592-

ből származó dokumentumot is találtak, ami a róla szóló rendelkezéseket sorolta.² A 2Kir 25,27–30 szerint kiengedték, és helyet kapott a többi leigázott király között Evil-Meródnak, Nebukadneccar fiának udvarában, aki Kr. e. 562–560-ig uralkodott.

Az Istár-kapu egyik varázslénye, a láma

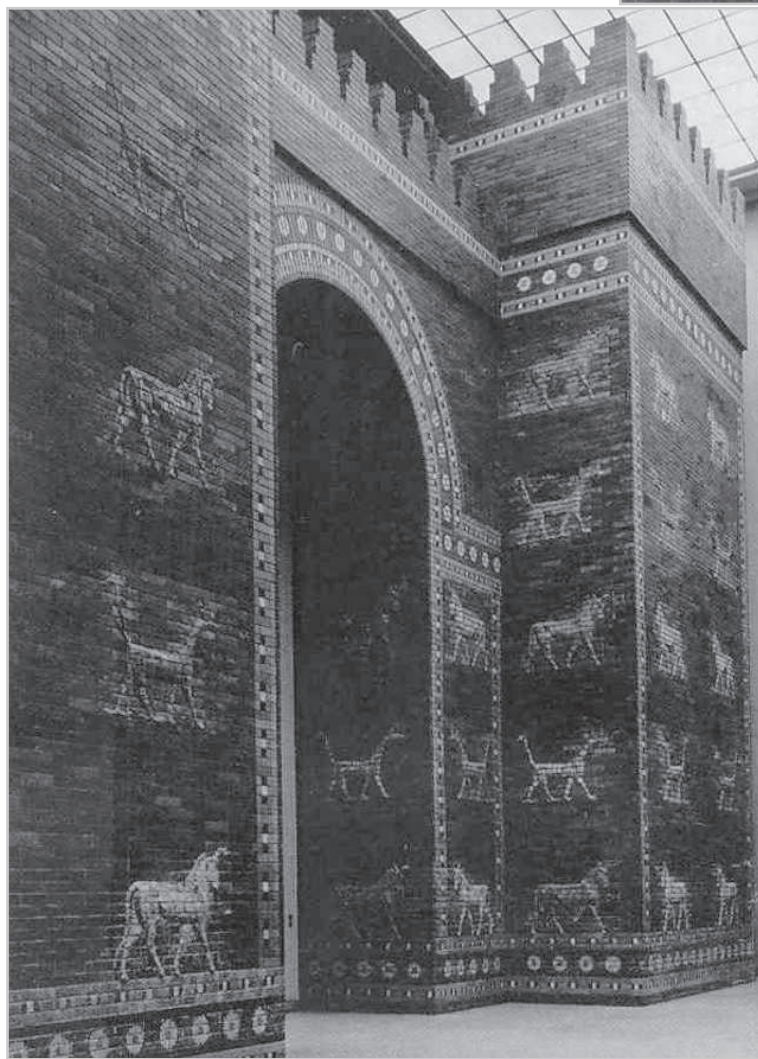
Milyen lehetett az élet Babilonban az elmozdított zsidók számára? A Biblia megmutatja az állapotok egy részét, amik között éltek. Legalábbis néhányan közülük Tel-abibban (mai elhelyezkedése ismeretlen) a Kebár folyónál (Ez 3,15), amit általában a babiloniak által Kebárnak nevezett öntözőcsatornával azonosítanak. A régészek számos nyilvántartási szöveget is találtak, rajtuk héber nevekkkel Nippurban, Babilontól délkeletre.³ Feltehetőleg sokan (talán mindannyian) a száműzöttek közül magán a városon kívül éltek. Jeremiás arra inti őket, hogy építsenek házakat, ültessenek kerteket, és házassodjanak (29,4–9), azt sugallva ezzel, hogy szabadok voltak arra, hogy normális életet éljenek, de arra nem, hogy visszatérjenek Jeruzsálembe, amiben egyes köztük levő „próféták” tévesen reménykedtek. A 137. zsoltár kifejezi vágyódásukat a hazatérésre, és megfesti a gúnyolódó babiloniakat, akik arra unszolják őket, énekeljenek Sionról és letűnt szépségéről.

Ezekben a kis falvakban több szempontból is kellemes lehetett az élet. A babilon környéki vidéki otthonokat gyakran öntözött kertek vették körül. Merodak-

Baladán – aki a nyolcadik században a babiloni felkelést vezette az asszír hegemónia ellen – királyi kertjében gyümölcsfélék, tők- és dinnyefélék, fűszerek, leveles zöldségek és hüvelyes növények is megtalálhatóak voltak.⁴ A falubeli háza-

Az Istár-kapu másik állata az oroszlán. A kaput Istárról, a mezopotámiai istennőről nevezték el, akit Sin holdisten lányának hittek. Gyakran összekapcsolták Tammuzzal, a növényzet istenével, aki növekedési évszakot hozza el

A babiloni Istár-kapu ezen rekonstrukciója megmutatja, hogyan látták a zsidók, akiket Nebukadneccar foglyul ejtett. A kaput varázslények díszítették a tégladombormű részeként. A fal tégláit kék zománc borította, míg azok a téglák, melyekből az állatokat mintázták, sárgák és barnák voltak

kat egymáshoz közel építhették, és az építéshez agyagtéglát használhattak. Legtöbbjüknek nyitott udvar lehetett a közepén. A tetők pálmafából készülhettek, és náddal és levelekkel borították őket. Az udvarról induló lépcsők biztosíthatták a tetőre való feljutás lehetőségét.⁵ De még a környező falvakban élő emberek életét is a városi élet határozta meg.

Régészeti ásatások (elsődlegesen az 1889-től 1917-ig tartó, Robert Koldewey által a German Oriental Society számára végzett ásatás) és olyan ókori írók, mint a görög történetíró, Hérodotosz⁶ vagy a zsidó történetíró, Josephus⁷ magáról Babilonról is nagy mennyiségű információt közölnek. Négyzet alapú lehetett (körülbelül három mérföld hosszú oldalakkal), és közrefogta az Eufráteszt. Egyes kutatók azt állítják, a város háromszög alapúra épülhetett. Koldewey becslései szerint a városfal 11 mérföld hosszan, 65 láb magasan és 85 láb szélesen húzódhott. Egymástól nagyjából 65 lábra elhelyezkedő toronyok erősítették a falat, és árok vette körül, ezzel megnehezítve a támadást. Ahol a folyó kettévágta a várost, további falak szegélyezték a partját, és a város két felét híd kötötte össze.⁸ Egyenes utcák cikcakkozták be a várost.⁹

Nyolc kapu, mindegyik egy-egy istenségről elnevezve nyújtott belépési lehetőséget a városba. Mindegyik egy széles felvonulási útra nyílt. A legfontosabb kaput Istárról, egy mezopotámiai istennőről nevezték el, akit Sin holdisten lányának hittek, bátyját pedig Shamash napistennek. Gyakran összekapcsolták Tammuzzal, a növényzet istenével, aki a legenda szerint azáltal hozza el a növekedési évsza-

kot, hogy minden évben meghal, majd visszatér az életbe.¹⁰ Az Istár-kaput bikákat és sárkányokat ábrázoló domborművek díszítették, és a felvonulási útra, Babilon „fő utcájára” nyílt.

Az Istár-kapu másik állata a bika

Nebukadneccar újraburkoltatta az utat, és falait oroszlánfigurákkal díszítette, szintén domborművek formájában. A felvonulási út másik oldalán álltak Babilon főépületei: Ninmahnak, az alvilág istennőjének temploma, Nebukadneccar palotája (benne feltehetőleg a függőkertekkel), Istár temploma, az Etemenanki-cikkurat, mely egy oldalanként körülbelül 1400 láb és 300 láb magas, trapéz formájú épület, melyet Nabopolassar állított helyre, az Esagila-templom Márduk főistenség részére, és a város ellenkező oldalán Ninurta hadisten temploma és kapuja.¹¹ A város régészeti csodái természetesen a szicíliai Diodórosz (egy nem sokkal Jézus születése előtt alkotó történetíró) által leírt függőkertek voltak. Amyitis médiabeli otthona után sóvárgó felesége számára építették, alapja száz láb oldalhosszúságú négyzet, és felszálló erkélyekből állt. Minden erkély le volt zárva, hogy megakadályozzák a nedvesség átszivárgását, elegendő földdel volt feltöltve ahhoz, hogy a legnagyobb fák is meggyökerezhessenek, és be volt ültetve mindenféle növényvel.¹² Mivel a legfelső erkély majdnem olyan magas volt, mint a városfal, úgy látszott, mintha a növényzet a levegőből nőtt volna ki és a környező épületek felett függött volna.

A Jeruzsálemet legyőző babiloni hadsereg erején és magának Babilonnak művészi kiválóságán túl a babiloni kultúra más aspektusai is hatással lehettek a zsidó száműzöttekre. Ennek a hatásnak egy apró bizonyítéka lehet az a gyakorlat, hogy a zsidó gyermekeknek babiloni neveket adtak. Például Jójákin (Jekonjá) egyik fiát Senaccarnak nevezték el (1Krón 3,18), aminek egy lehetséges jelentése „Sin (a hold isten) óvja az apát”; egyik unokája pedig a Zerubbábel (3,18–19) nevet kapta, ami annyit jelent, „Babilon gyermeke”. Ezek a nevek nem azt mutatják, hogy Jójákin áttért volna a babiloni istenekhez, de rámutatnak a babiloni kultúra átható befolyására.¹³

Egy másik jellegzetes vonás, amiről a babiloni kultúra híres volt, az a tudományos eredményeinek magas szintje. A második évezreddel kezdődően a babiloniak foglalkoztak matematikával (beleszámítva a másodfokú egyenleteket és a holdnaptárt, minden három évben egy ráadás hónappal, hogy igazodjanak a Naphoz), csillagászattal, csillagjóslással, alapvető gyógymódokkal és bizonyos vegyi agyagokkal és gyógynövényekkel kapcsolatos ismeretekkel.¹⁴

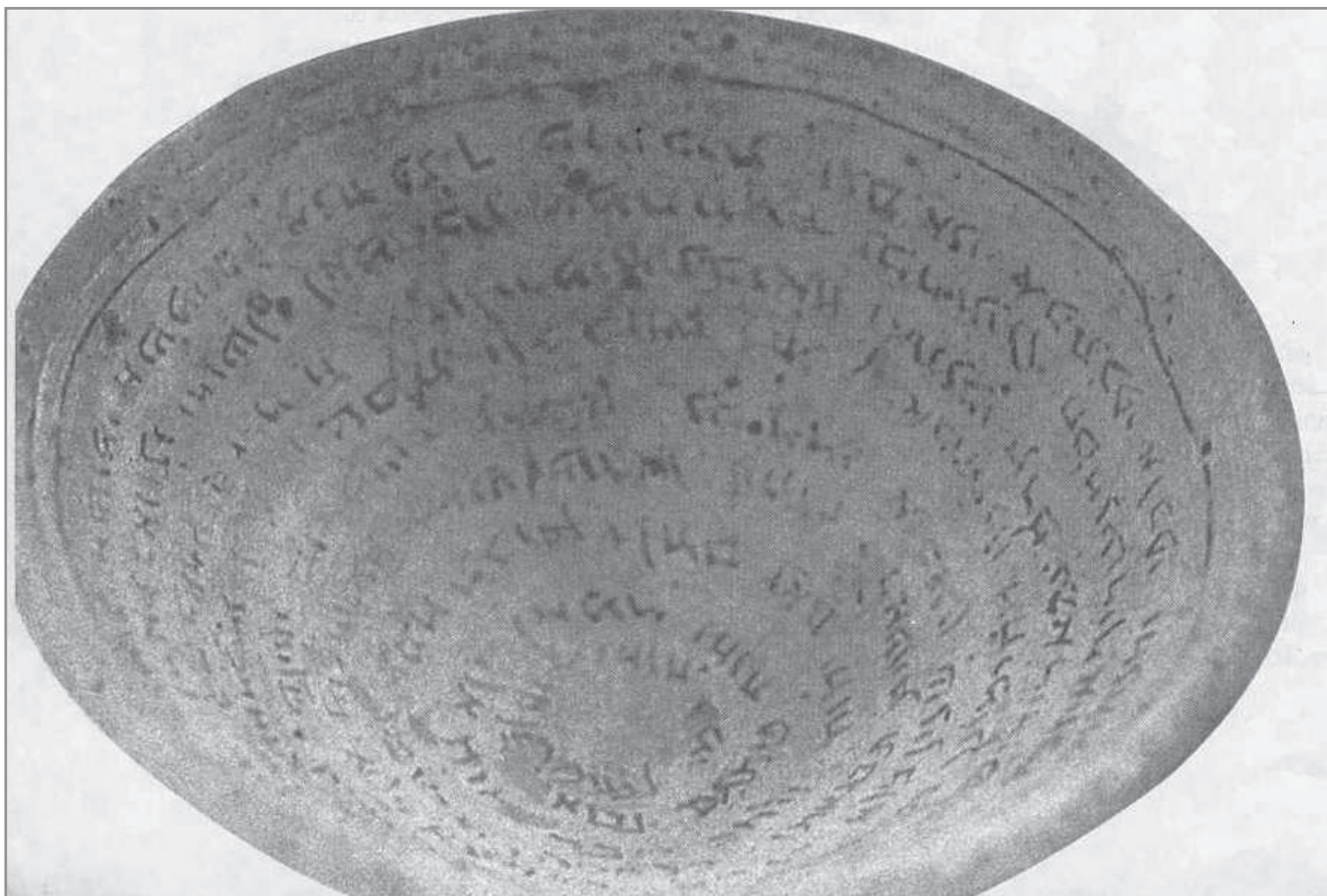
A legnagyobb fenyegetést a száműzöttek hite számára mégis a hódítóik vallása jelentette. A zsidók valószínűleg találkoztak a babiloni vallás aspektusai közül hárommal. Ezek közül az első annak politeisztikus természete. A pantheon tetején, melyet legnagyobb részt a korábbi mezopotámiai civilizációktól vettek át, három istenség trónolt. Az első Anu, aki olyan magasan állt az emberek fölött, hogy alig volt vele kapcsolatuk. Az ősi sumér vallásban oldalán a hatalmas Enlil istenség állt, a szél istene, és Nippur városának saját istene.

Babilonban azonban Márduk állt a helyén, Babilon főistene. A harmadik Ea volt, a vizek és a bölcsesség istene. Őt rangban három másik követte, akiknek nevei már szerepeltek korábban: Shamash (a napszten), Sin (a holdisten) és Istár (a háború, a szerelem és a nemzés istennője). Minden más isten alacsonyabb rangú volt ennél a hatnál.¹⁵ Az ókori írók 43 különböző isten templomáról számolnak be Babilonban.¹⁶ Az imádók gyakran helyezték el isteneik képmásait ezekben a templomokban. Hérodotosz leírja például az egy asztalnál ülő nagy arany Zeusz-képmást az egyik szentélyben és egy 18 láb magas aranszobrot egy másikban.¹⁷

A babiloni vallás aspektusai közül a második, hogy ezeket a képeket az ünnepek alkalmával végigvitték Babilon utcáin. Ezek közül az ünnepek közül a legfontosabb az Akitu vagy újévi ünnep, melyet minden év tavaszán ünnepeltek. A papok faképeket vájtak, majd bevonták ezeket arannyal és ékkövekkel (vö. Ézs 40,18–20; 41,7). Ezután megmosdottak és imádkoztak. Ezt követően elszavalták a babiloni terem-

A holdistenség ábrázolása megtalálható volt Asszírria és Babilónia minden nagyobb városában

Egy szertartási edény héber felirattal

téposzt, az Enúma elist, és talán el is játszották. A királyt rituálisan megalázták, majd visszaállították a hatalomba. Végighajtották az utcán, majd száműzték és feláldozták. Az istenek képeit behozták Babilonba, mindegyiket külön menetben. Majd azt mondták, az istenek összegyülekeztek, hogy eldöntsék a következő év sorsát. A ünnepség a „szent esküvővel” ért véget (a termékenységet biztosítandó) és egy lakomával.¹⁸ A képmáskészítés természetesen megszegte a második parancsolatot (2Móz 20,4–6), és az Ézs 40,19–20; 42,17; 45,16.20 becsméri ezeket a szertartásokat.

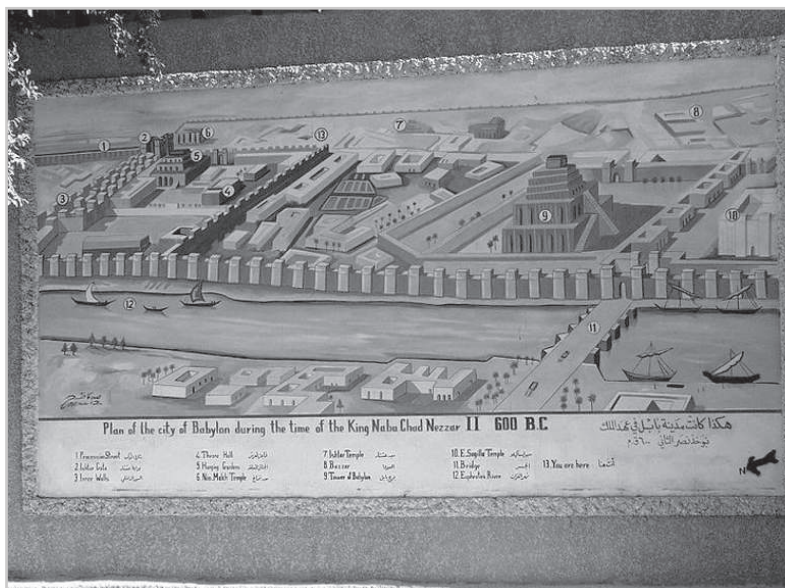
A babiloni vallás aspektusai közül a harmadik, hogy a babiloniak mítoszokat szavaltak isteneik tetteiről és gaztetteiről, akik nem álltak a nemiség és a hadviselés fölött. Az Enúma elis című teremtésmítoszban például a babiloni főisten, Marduk lemészárolja Tiamat tengeristennőt, kettészakítja, és belőle teremti meg az eget és a földet.¹⁹ A Biblia elbeszélése a teremtésről az 1Mózes 1-ben semmit nem mutat a babiloni elbeszélés feszültségéből és zürzavarából. Isten csupán megszólalt, és a világ létrejött, teljes egészében beleilleszkedve az Isten tervébe.

Szembenézve ezzel és a babiloni kultúra egyéb befolyásoló tényezőivel, Isten száműzött népe hűséges maradt. Isten a kellő időben felhasználhatta Küroszt, hogy legyőzze Babilont. Mégis, még egy olyan késői könyvben is, mint a Jelenések könyve, a szerzők elméjében a város azon erők és

királyságok szimbólumaként hagytak lenyomatot, melyek Isten ellen fordultak (lásd Jel 18,2–3.21–24).

Jegyzetek

1 Lásd Baptist scholars Page H. Kelley, „Isaiah” in The Broadman Bible commentary, vol. 5 (Nashville: Broadman, 1971), 156, 158, 172–176. o.; és John D. W. Watts: „Isaiah”

Babilon városának ábrázolása Nebukadneccar király időszakának Kr. e. 600 körüli elrendezéséről

Babilon történelmi városrészének helyreállított része

34–66 (Word Biblical Commentary, 25; Waco, Word, 1987, 73–75. o. E. J. Young felhívja a figyelmet a hatodik századi személyekre és eseményekre is, melyeket bizonyítékoknak nevezett az Isten prófétáit megihlető képességekre.

2 James B. Pritchard: *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament* (Princeton: Princeton University, 1969), 308. o.

3 G. Ernest Wright: *Biblical archaeology* (Philadelphia: Westminster, 1962), 208. o.

4 Charles F. Pfeiffer: *Exile and return* (Grand Rapids: Baker Book House, 1962), 50–51. o.

5 Uo., 51–52. o.

6 Herodotus, Book I, 178–183. o.

7 *Antiquities of the Jews*, 10.11.1.

8 Gerald A. Larue: *Babylon and the Bible* (Grand Rapids: Baker Book House, 1969), 51. Herodotosz (179. o.) feljegyzi, hogy a falak teteje mindkét oldalon egyszobás házakkal volt szegélyezve, elegendő helyet hagyva közepén egy négylovas harci szekér számára.

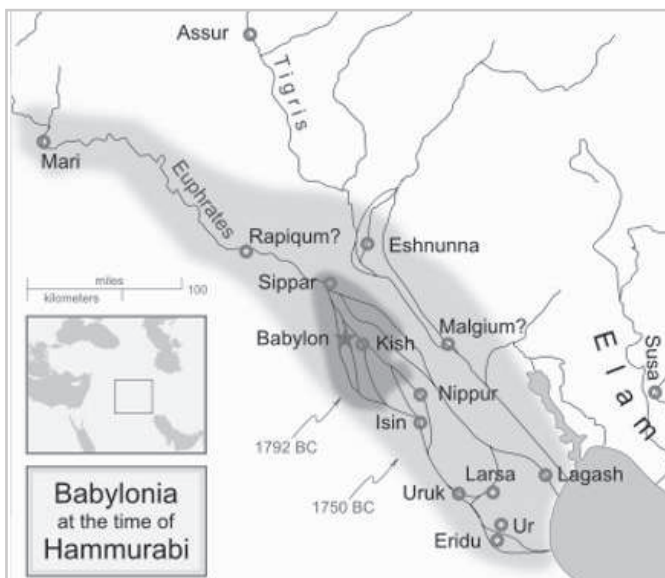
9 Herodotus, 180. o.

10 Robert M. Good: „Ishtar,” in *Harper’s Bible dictionary*, ed. Paul J. Achtemeier (San Francisco: Harper, 1985), 433. o.

11 Larue, 54–65. o.; James Wellard, *Babylon* (New York: Saturday Review Press, 1972), 160. o. Lásd szintén a város leírását: Seton Lloyd: *The archaeology of Mesopotamia* (London: Thames and Hudson, 1978), 224–231. o., és James G. Macqueen, *Babylon* (New York: Frederick A. Praeger, 1964), 155–182. o.

Babiloni világtkép. Az Enúma elis kezdősorú babiloni teremtetéposz szerint Marduk isten Tiamat tengeristennőt, kettészelte és megalkotta belőle a földet és az eget. A bibliai teremtetéstörténet nem számol be hasonló zűrzavarról

Babilónia a Kr. e.-i 18. század elején és a század derekán

12 Diodorus Siculus, *History*, Book II., Ch. 10; lásd még Wellard, 156–157. o.

13 Larue, 66. o.

14 Lásd hosszas vita: H. W. F. Saggs, *The greatness that was Babylon* (New York: Hawthorne Books, Inc., 1962), 445–482. o.

15 Uo. 328–338. o.

16 Larue, 65. o.

17 Book I, 183. o.

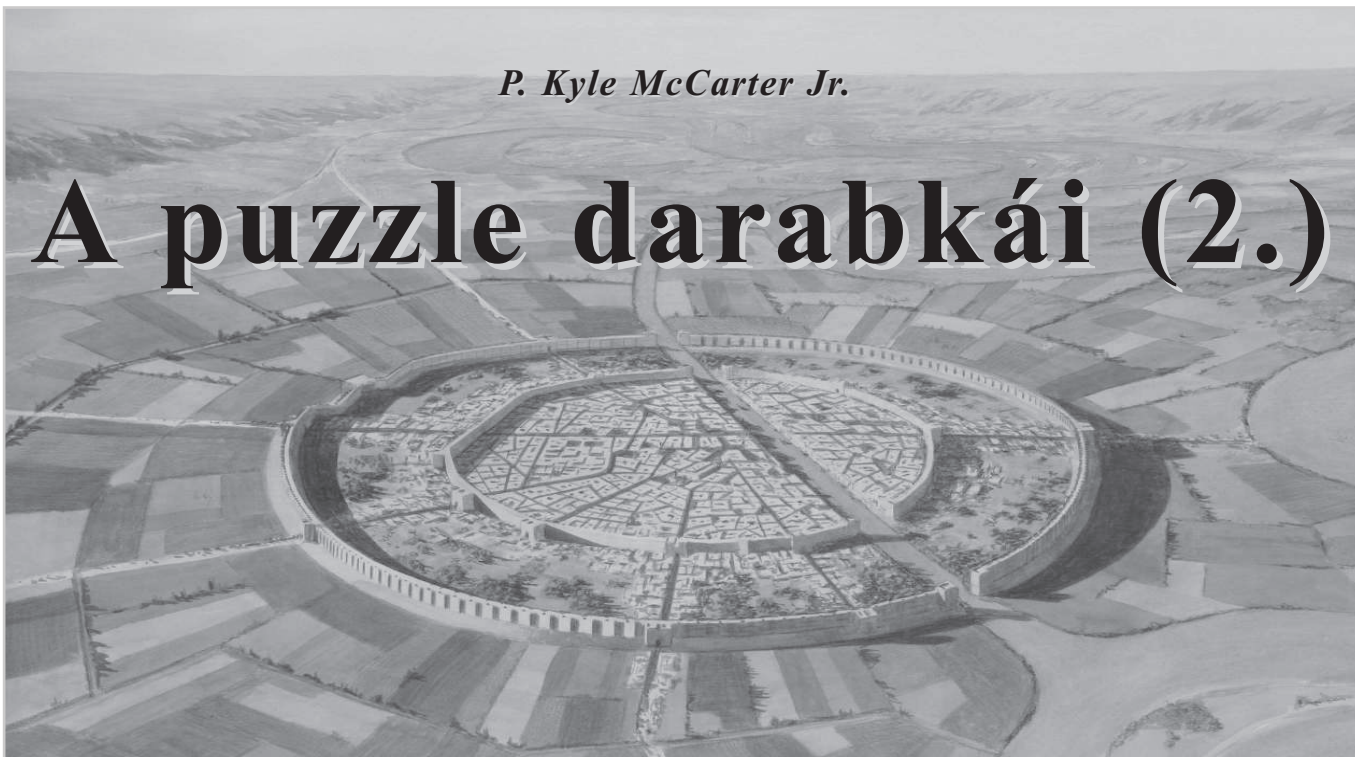
18 Larue, 68–70. o.

19 Pritchard, 67–68. o.

Biblical Illustrator, Spring, 1993. 74–77. o.
Ford.: Lukács Dániel

P. Kyle McCarter Jr.

A puzzle darabkái (2.)

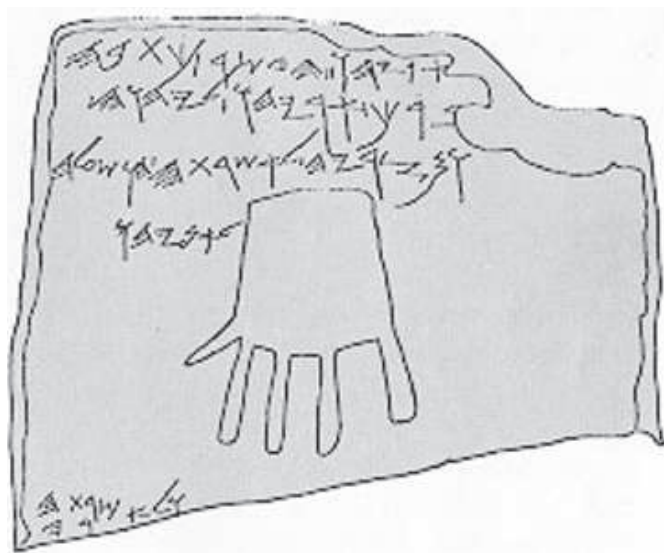
Mári városának rekonstruált képe

Mári a Kr. e.-i 3. évezredben vált lakottá és virágzó központtá. A sumer királylista szerint a vízözön utáni 10. dinasztia Mári dinasztiája volt: hat királya összesen 136 évig uralkodott. Az uralkodóház nyelve nem sumer volt, hanem egy sémi dialektust beszéltek. Az amorita Zimri-Lim (Hammurápi kortársa, Kr. e. 18. század) levéltára lehetővé teszi a mezopotámiai események időpontjainak meghatározását a Kr. e.-i 2. évezredben

(Folytatás az előző számból)

Mielőtt a gyűjtemény egy másik feliratára fordítanánk figyelmünket, következzen egy kis háttér!

1967 őszén *William Dever* régész véghezvitt egy mentőakciót néhány frissen felnyitott és részben kirabolt sírt illetően Khibbet el-Kom falvának közelében, nem messze a júdeai hegyektől, Hebrontól nyugatra. Dever akkor ébredt rá a sírok kirablásának tényére, amikor felfedezett egy jelentős, Kr. e. 8–7. századi darabokból álló gyűjteményt egy régiségkereskedőnél Jeruzsálem óvárosában. A leletanyagról azt állították, hogy egyetlen felfedezéséből származott.

Khibbet el-Kom egy régészeti lelőhely Hebron nyugati részén a júdeai pusztában. Két sírkő található itt, melyet William G. Dever archeológus talált 1967-ben. A felirat a Kr. e.-i 8. század közepéről való

Mikor megérkezett a Khibbet el-Kom-i ásatások helyére, Dever hamar megtalálta a sírt, amelyikből a régiségek gyűjteményét elrabolták. Tisztában volt a terület régészeti potenciáljával is. Lákis és Tell Beit Mírsim fontos, Biblia korabeli dombjai nem voltak messze, és a sír közelségében elnyúló táj be volt szórva főként vaskori romokkal.

Astarte-trón szfinxekkel, tenyér alakú jellel. Hacór közelében találták

Dever két, nemrégén kirabolt sírra koncentrált. Jelentős, a Kr. e.-i 8–7. századból származó leletanyagot talált és tett közzé. A lelet gazdagon tartalmazott epigráfiai anyagot (írásos maradványokat) – feliratos kerámiát, feliratos nehezekeket, találmra a sírok falába karcolt graffitiket és két nyert, de szabályos sírfeliratot.¹

A sírfeliratok közül a hosszabb egy – két kripta közötti – oszlopról származott. Amikor Dever belépett a sírba és meglátta ezt az oszlopot, a felirat már nem volt rajta. Helyén egy frissen kivájt üreg volt. Szerencsére a tolvajok nem vitték messzebb az elemelt mészkőtömböt egy közeli falunál, ahol is Dever visszaszerezte.

Egy Uriás nevű ember építője (sírfelirata), aki Jahve Isten áldását kéri magára, bár szövegének részleteit elhomályosítja a kővön található karcolások és horzsolások tömege. A

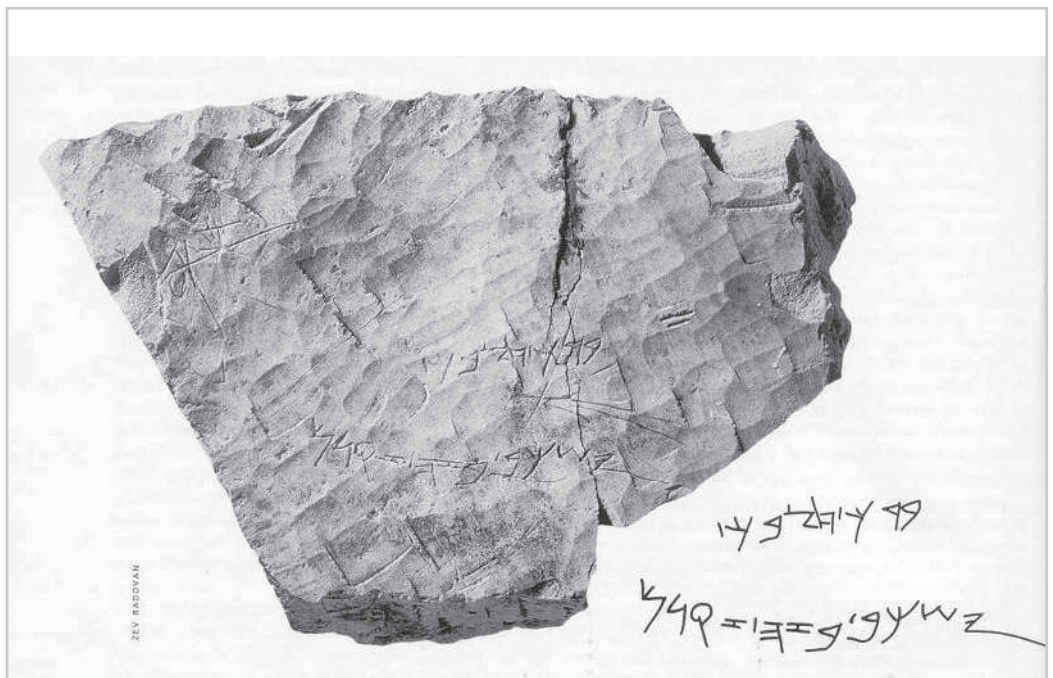
szöveg a fogság előtti időszak déli, vagyis júdai héber dialektus nyelvezetének és ortográfiájának (kiejtési szokások) jeleit mutatja. Mind az írás, mind a hozzátartozó kerámiák jellemzőek a területre a Kr. e.-i 8. század késői feléből.

Éppen egy egyetemi szemináriumot készültem adni az Uriás-epitáfiról, amikor felfedeztem a *Deutsch* és *Heltzer* könyvében közzétett sírfeliratot. Azonnal felismertem az írást és a puha Senonian mészkövet (felsőkréta mészkő), amely Dever állítása szerint a Khirbet el-Komból vagy a közvetlen szomszédságából kell hogy származzon – röviden, egy el-komi felirat, amit Dever nem tudott megmenteni a régiségpiacról.³

Az új feliratnak két sora van. *Deutsch* és *Heltzer* a következőképpen olvassa ki a feliratot: „Áldott(ak) legyen(ek) kőfaragó(i)d! E helyen nyugodnak majd a vének.” Sajnos az olvasat mögött rejlő nyelvészeti elemzés erősen hibás. *Deutsch* és *Heltzer* nem veszi figyelembe annak az időszaknak a nyelvtani és kiejtési szabályait, melyből a felirat származik.⁴

A kicsi, de nagy jelentőségű változtatásokat megtéve a felirat pontosabb fordítása így hangzik: „Áldott legyen kőfaragód! Fektesse idős embereket e helyen nyugalomra!”

A „kőfaragóként” fordított héber szó (*hsb*) ugyanaz a szó, mint ami a híres siloami feliraton található, amely azokra a munkásokra utal, akik az alagutat vágták a Jeruzsálem városa alatti sziklába.* Itt a szó valószínűleg arra vonatkozik, aki kifaragta a temetkezési kamrákat a mészkőből, vagy alkalmassá tette a barlangot arra, hogy sírként

A sírből rabolt mészkő lemez héber felirata: „Áldott legyen kőfaragód! Fektesse idős embereket e helyen nyugalomra!” A mesterember, aki a temetkezési kamrákat vájta, így kért áldást önmagára, és fejezte ki reményét arra nézve, hogy csak időskorú, és nem fiatal emberek lesznek a sírba temetve. A lemez vásárlójának azt mondták, hogy Khirbet el-Komból származik, a Nyugati Partokról; az írás és a puha mészkő egyértelműen egyezik a Kr. e.-i 8. század késői feléből származó sírban talált feliratokéval, melyet William Dever régész fedezett fel Khirbet el-Komnál 1967-ben

Ez az elefántcsontból készített szárnyas női szfinx feltehetőleg Aháb király palotájából származott, ahol Jezábel királynő élt, aki négyszáz Baal-papot és Aserát hozott Izraelbe

használgák. Talán azért nevezték „a te kőfaragódnak”, mert feltételezték, hogy a felirat bármely olvasója a terület lakosa, és így a mesterember munkájának haszonélvezője („az embernek, aki neked farag [sírt]”).

A második sor valószínűleg sajátos és talán hagyományos áldásként értendő. A mögöttes tartalma afféle áldás, hogy az adott személy családtagjait időskorukban temessék el, azaz ne fiatalon vagy életük virágjában. Ez a jókívánság a kőfaragóra is vonatkozik, aki – a közösség tagjaként – maga is hasznát veszi a síroknak saját családjára részére.

Deutsch és Heltzer a második sort úgy olvasná ki, mint annak a sírnak az azonosítását, ahol majd a helyi közösség vezetői („a vének”) nyugalomra térnek. Ez elképzelhető ugyan, de kevésbé valószínű; talán a kőfaragó fejezi ki azt a kívánságot, hogy azok, akik majd birtokba veszik munkájának eredményét, a közösség kitüntetett vezetői lehetnek.

Deutsch és Heltzer olyan fémtárgyak csoportjával zárja könyvét – edényekkel és cimbalmokkal (talán a „cimbalmok” az edények fedelei?) –, melyek mind föníciai vagy arámi feliratokat tartalmaznak a korai perzsa időszakból (Kr. e. 6. vagy 5. század). Állítólag egy építkezésen fedezték fel őket Eljakhinban, egy az izraeli Haderától** délre fekvő modern településen, körülbelül három mérföldre a Földközi-partvidéktől. Sajnos ahelyett, hogy a kivitelező vagy a kubikos jelentette volna a leleteket a hatóságoknak, inkább eladta őket a régiségpiacon. Az edények valószínűleg fogadalmi felajánlás céljaira voltak szánva az Astaróknak nevezett istenek csoportja szentélyénél. A fogadalmi felajánlás olyasmi, amit egy

istenségnek adnak valamilyen fogadalom alapján. Valaki jellemzően akkor tesz ígéretet egy ilyen felajánlásra, ha isteni segítségért folyamodik; majd ha a segítséget megkapta, a kérelmező hálából és tiszteletből feliratozza a fogadalmi felajánlást. Egyes tárgyakon az arámi feliratok azt mutatják, hogy a felajánlást tevő személy köszönetképpen teszi azt az istenek számára, akik megmentették vagy megkímélték az életét.⁵

Csak egyetlen fogadalmi felírás van föníciai nyelven. Ez az edény „az, melyet Eshmunyaton, Magon és Baalpilles adott uraiknak, az Astaroknak”. Eshmunyaton, Magon és Baalpilles mind jó föníciai nevek. Az „uraiknak”⁶ kifejezés nyilvánvalóan többes számban van, ami azt jelenti, hogy a rákövetkező szónak is többes számban kell lennie – „az Astarok”.⁷

Az egyik arámi felirat az Astarokat még közelebbről beazonosítja az „akik Sáronban laknak” mondatrésszel.⁸ Ez a Bibliában szereplő Sáron mezeje, mely az izraeli partvidék mentén terül el nagyjából 50 mérföldre Joppától (a mai Jaffától), a Karmel-hegytől északra. Ez a mező, ami mindössze 10 mérföld széles, ma termékenységeről híres; gyümölcsöző narancsligetek díszítik. Az ókorban azonban Sáront visszataszítónak és zordnak találták. Közepén egy vörös homok borította terület található, ami magas, lakhatatlan dűnéket formázva emelkedik ki. A homoktömeg mindkét oldalán évelő patakok folynak, melyek télen gyakran megáradnak, óriási mocsárrá változtatva a mezőt.

Továbbá a bibliai időkben Sáron nagy részét sűrű, keményfaterdő borította. A Via Maris, a híres parti út utazói inkább elkerülték a parti síkságnak ezt a részét, megkerülve kelet felé és követve az előhegység magasabb és szilárdabb földjét.

Az Astarok valamilyen istenségcsoport lehettek, akiket együtt imádtak Sáronban.

A hozzátartozó nőnemű alak az Astart (a bibliai Astóret), egy jól ismert föníciai és kánaánita istennő. Az ő mezopotámiai megfelelője volt Istár. Mezopotámiában Istár a par excellence istennő volt, olyannyira, hogy a neve is „istennőt” kezdett jelenteni.

A Kr. e.-i 14. századtól tudunk egy Astar vagy inkább Athtar nevű férfi istenről, akit a nagy szíriai partváros, Ugarit irodalma dokumentál. Egy ugariti mítoszban amikor Baal istent, a föld urát bezárják az alvilágba, Astar megpróbálja átvenni a helyét. De még ahhoz is túl kicsi, hogy Baal trónjára

* Lásd Dan Gill: „How they met. Geology solves longstanding mystery of Hezekiah’s tunnelers”. *BAR*, July/August 1994.

** Hadra városa Sáron mezejének mocsaras részén található nagyjából feleúton Tel Aviv-Jaffa és a Karmel-hegy között.

*** A Mésa-sztéle szövegére vonatkozólag lásd André Meaire: „House of David’ restored in Moabite inscriptipn”. *BAR*, May/June 1994 és Siegfried H. Horn: „Why the Moabite stone was blown to pieces”. *BAR*, May/June 1986.

ra üljön, világos, hogy alkalmatlan arra, hogy a föld uraként helyettesítse.

Egy másik vonatkozásban is találkozhatunk Astarral – a Kr. e.-i 9. századi Méša-sztélén (avagy móábita kövön). Annak feliratán Méša, Móáb királya írja le felkelését és katonai győzelmét az izraelitákkal szemben. A sztélé gyakran említi a móábita Kemós istent. Egyik alkalommal azonban, ahol Méša feláldozta a legyőzött embereket az istenének, Astar-Kemósként utal az istenre.***

Hogy ez milyen kapcsolatban van az ugariti ‘Astar istennel, tisztázatlan marad. Ugyanennyire ködös a kapcsolat az ugariti Astar isten vagy a móábita Astar-Kemós és a mi perzsa időszi feliratunk Astarjai között.

Ami tisztán látszik, az az, hogy az Astarok egy érdekes, új csoportját jelentik a perzsa időszi isteneinek, akiknek kultusza láthatólag Sáron mezején központosult.

A találgatás egy lehetséges iránya, hogy összekapcsoljuk az isteneket a terület mocsarainak állapotával a bibliai időkben. A néhai *Theodore H. Gaster* értelmezése szerint a már említett ugariti mítosz az évszakok váltakozására vonatkozik: Baal leszállása az alvilágba a száraz évszak kezdetére utal. Attar a mesterséges öntözés istene volt. Baal, akinek elsődleges megjelenési formája, ha úgy tetszik teofániája, a vihar volt felelős az esőért. Baal távollétében Attar megpróbálta helyettesíteni, de a mesterséges öntözés nem volt alkalmas rá, hogy állandó jelleggel helyettesítse az esőket, melyek csak akkor tértek vissza, amikor Baal megszökött az alvilágból. Gaster úgy hitte, a mezopotámiai Istár eredetileg az öntözés istennője volt, akinek kiemelkedősége legalábbis részben a csatornák, öntözőárok és más, a mezopotámiai mocsárvidék civilizációjának fenntartására irányuló földmunkák fontosságának köszönhető. Ezenfelül az arab Attar, az iszlám előtti Arábia panteonjának egy kiemelkedő istene eredetileg egy öntözés-isten volt; az arab attari szó jelentése „mesterségesen öntözött termőföld”.

Talán a mi felirataink Astarjai is kapcsolatban voltak az öntözéssel, a mocsarak lecsapolásának kezdeteivel, melyek egy napon lakhatóvá teszik Sáron mezejét. Pillanatnyilag azonban ez csak a találgatások egy érdekes vonala. Talán egy jövőbeli felfedezés majd többet is elmond nekünk ezekről.

Jegyzetek

1 Dever megjelentette ezt az anyagot a *Hebrew Union College Annual*-ban (40–41 [1969–1979], 139–204. o.) az „Iron Age Epigraphic Material from the Area of Khirbet el-Kom” címen. 2 Uo., 142. o.

3 Deutsch és Heltzer is hasonló véleményen vannak, úgy mutatják be, mint egy másik Khirbet el-Kombeli feliratot. Az el-komi leletekről szóló írásában Dever leírja az ásátásoknál kialakult szerencsétlen helyzetet: „A rövid ásátások során az író személyesen is látta a mintegy száz kirabolt sirt; és a több ezer darab csak egy visszafogott becslés lenne azoknak az ásátások helyéről származó kerámiáknak számát illetően, amiket a faluban vagy jeruzsálemi kereskedők kezében láttak.

4 Deutsch és Heltzer jelzi, hogy az első szó, *brk* lehet egyes vagy többes számú felszólítás („legyen áldott...”). Azonban a *brk* nem lehet többes számú felszólítás, mert ez idő tájt *brkw*-nak ejtették volna, amikor is az utolsó hosszú magánhangzó-

kat kiejtésben is magánhangzóbetűk jelölték. Ez ellentétben állt – például a feljebb tárgyalt feliratos nyílhegyek idején – érvényben levő, jóval régebbi rendszerrel. Ebben a korábbi ortográfiában a záró magánhangzók nem voltak jelölve, így nem lett volna különbség a felszólító módú *brk* („legyen áldott”) egyes (*barek*, *brk*-ként ejtve) és a többes számú (*bareku*, szintén *brk*-nak ejtve) kiejtése között. A *brk* szónak más lehetséges olvasata is vannak. Egy BAS nyári szeminárium alkalmával hívta fel a figyelmemet Gerta Cole torontói BAS-tag arra a lehetőségre, hogy a *brk*-t „Bárukként”, a kőfaragó nevéként értelmezzük.

Deutsch és Heltzer szerint a második szó, *hsbk* lehet egyes („kőfaragód”) vagy többes szám („kőfaragóid”), de Júda ekkori nyelvében a többes szám, amit jobban kedveltek, *hsbyk* lett volna. Mindez azért, mert a diftongusok minden pozícióban összevonás nélkül maradtak volna a száműzetés előtti júdai héberben. Más szóval a többes számú végződés a szuffixummal maradt volna, és *hsbyk*-ként szerepelt volna ezen a feliraton is. De mivel tudjuk, hogy az összevonásra nem kerül sor, a *hsbk* csak egyes szám („kőfaragód”) lehet. A második sor első szava is a már elhangzott ok miatt nem lehet „nyugodnak majd” (többes szám), *yskb*-nek ejtik, és muszáj egyes számnak lennie („nyugodjon” vagy „fektessen nyugalomra”), mert ez idő tájt a többes számot *yskbw*-nek ejtették volna. Ebből következik, hogy a félreérthetetlenül többes számú főnév Deutsch és Heltzer fordításában „a vének” (*zqnm*), ami nem az egyes számú *yskb* ige tárgya.

5 Ez a jelentése az arámi *lhy nps*, „lelkének élete” kifejezésnek, ahogy ezt mutatja (például) az akkád *napistam bullutu*, „megkímélni az életét” is.

6 A *l'dnm* alakot nehéz egyes számnak értelmezni, ezért várnánk *l'dnm* alakot függetlenül attól, hogy a szuffixum *-nm* vagy *-m* volt (mindkettő ismert a főnóciában).

7 Máskülönből feltételeznénk, hogy a felajánlások egyetlen isten részére történtek, akinek neve valamiféle Astarom (?) lehetett, különösen azért, mert „az Astarok” többes számú főnóciái (és nem arámi) alakban van még az arámi feliratokon is. A többes számot jelző végső *-m* visszatartása az arámi szövegekben, ahol végső *-n*-et várnánk, meglepő. Csak feltételezhetjük, az Astarokra mindig csoportként utaltak, így nevük gyűjtőnévvé vált olyan alakban, mely akkor is megtartotta a tradíciót, mikor a területen a helyi főnóciái kiejtést leváltotta az arámi. Mindenesetre azért meglepő.

8 Deutsch és Heltzer elemzése itt téves. Ezt a mondatrészt *z dsrn*-ként olvassák, és az utolsó rész fordítása náluk „Sáron mezejénél”, a *d*- tagra vonatkozólag azt a magyarázatot adva, hogy „a tag a helyhez való viszonyt fejezi ki” (83. o.). Ez elgondolkodtató, de attól tartok, amire ők gondolnak, az a késő arámi *d*-, aminek valóban lehet ilyen jelentése. Ez azonban fonológiailag összeférhetetlen lenne az őt megelőző *zy*-nak (a régebbi alak, amiből a *d*- kifejlődött!), és így ez lehetetlen. Továbbá a fénykép megmutatja, hogy a kérdés jelnek egyértelműen görbe szára van; ez nem *dallet*, hanem *bet*. Így a mondatrész *zy bsrn*, ami egyértelműen és elegánsan azt jelenti „akik Sáronban vannak”.

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Ray Comfort

A pokol legféltettebben őrzött titka

A hetvenes évek végén Isten egy utazásokkal járó szolgálattal tisztelt meg. Utazásaim során lehetőségem nyílt hozzáférni a gyülekezetek növekedési adataihoz, és nagy megdöbbenésemre azt vettem észre, hogy a Jézus mellett döntésre jutók 80–90%-a hagyja el a hitet, tér vissza a világba. Ez a modern evangelizációnak és a módszereinek az „érdeme”, melyek száz esetből 80–90 úgynevezett visszaesőt termelnek.

Hadd fejtsem ezt ki bővebben! 1991 volt az egyesült államokbeli tízéves ébredés első éve, mikor az ország egy jelentős felekezete 294 000 Krisztus melletti döntést regisztrált. Ez alatt az egy év alatt ez a 11 500 gyülekezetet magában foglaló felekezet 294 000 döntést könyvelhetett tehát el. Ennek ellenére csupán 14 000 főt lehetett megtalálni az istentiszteleteken, hogyan számolnak hát el a maradék 280 000-rel?

Sajnos ez nem kirívó eset, hanem modern evangelizációs statisztika. De van még valami, amit a hetvenes évek vége felé fedeztem fel, ami mélyen megrendített. Elkezdtem behatóan tanulmányozni a Római levelet és különösen a *Spurgeon, Wesley, Moody, Finney, Whitfield, Luther* és más szerzők által írt evangéliumhirdetéseket, olyan emberekét, akiket Isten jelentős módon használt a korábbi időkben. Úgy találtam, hogy valamennyien egy, a modern evangelizációs módszerek által mára szinte teljesen háttérbe szorított alapelvet használtak. Tanítani kezdtem hát ezt az alapelvet. Meghívást kaptam, hogy helyezzem át a szolgálatunkat Dél-Kaliforniába, Bellflower városába, kifejezetten azzal a céllal, hogy az amerikai gyülekezetekhez eljuthasson ez a tanítás.

Három évig csendben folytak a dolgok, mikor is felhívott *Bill Gothard*, aki videón látta ezt a tanítást. San Joséből repült hozzám Észak-Kaliforniába, ekkor 1000 pásztorral osztottam meg az üzenetet. 1992-ben ő vetítette le a videót 30 000 pásztor előtt. Még ebben az évben *David Wilkerson* hívott fel New Yorkból. Egyenesen a kocsijából hívott, miután ott hallotta a tanítást. Azon nyomban 4830 kilométert repült Los Angelesből New Yorkig, hogy megossza az egyórás üzenetet a gyülekezetével, ennyire fontosnak találta. Ráadásul nemrég hallottam egy pásztorról, aki a kazettán 250 alkalommal hallgatta meg ugyanazt. Örömmökre szolgál, ha te egyszer is meghallgatod, hogy mi „a pokol legféltettebben őrzött titka”.

A Biblia a Zsolt 18,8-ban azt mondja, hogy „az Úr törvénye hiba nélkül való, lelkeket térítő” (Káldi-ford.). Mi az tehát, amiről a Biblia azt mondja, hogy tökéletes, és ráadásul megtéríti a lelket? Az ige nagyon világossá teszi, hogy az Úr törvénye tökéletes, és téríti meg a lelket. Most, hogy Isten törvényének szerepét bemutatnunk, vessünk egy pillantást a polgári jogra.

Képzeld el, hogy azt mondom neked: „Jó hírem van számodra, valaki kifizette helyetted az egymillió forintos gyorshajtási bírságot. Valószínűleg így válaszolnál: Te meg miről beszélsz? Miért jó hír ez nekem, mikor ennek az égvilágon semmi értelme?! Nincsen egymillió forintos gyorshajtásos bírságom.”

Az én jó hírem lehet, hogy neked akkor mégsem olyan jó hír, sőt inkább értelmetlen zagyvaság. Sőt mi több, még sértőnek is érezheted, hiszen azt feltételezem rólad, hogy törvénysértést követtél el, miközben te úgy gondolod, hogy ártatlan vagy. Ugyanakkor ha más formába öntöm a mondanivalómat, akkor sokkal világosabb lesz:

„Az úton idefelé elkapott a radar, mikor 90-nel száguldottál keresztül egy vak gyerekek számára fenntartott átkelőhelyen. Tíz jól látható figyelmeztető tábla volt kitéve, hogy 30 km/h a sebességhatár, ezek ellenére te mégis 90-nel hajtottál keresztül a területen. Amit tettél, az rendkívül felelőtlen és veszélyes volt, egymillió forint a büntetés. Amikor a törvényt érvényesíteni szerettük volna, valaki betoppant és kiegyenlítette a tartozásodat. Nagyon szerencsés vagy!”

Látható tehát, hogy valójában a szabálysértés részletes magyarázata miatt lett a jó hírből tényleg jó hír. Ha nem magyarázom el először érthetően és világosan neked, hogyan és mivel vétettél a törvény ellen, akkor a jó hírt értelmetlen zagyvaságnak fogod hallani, sőt még sértőnek is érezheted. De amint világossá válik számodra, hogy áthágtad a szabályokat, akkor a jó hír valóban jó hír lesz.

Ugyanígy, ha azzal megyek oda egy önelégült (vagy megrogzított) bűnöshöz, hogy „Jézus meghalt a kereszten a te bűneidért”, ezt ő jó eséllyel értelmetlen butaságnak fogja tartani. Butaságnak, mert nem érti. Ahogy a Biblia mondja, tanuljak, akkor több eredménnyel fogok járni. Ha nem sajnálom az időt attól, hogy elővegyem az isteni törvényt, azt találok, hogy „a keresztről való beszéd bolondság azoknak, akik elvesznek” (1Kor 1,18). Emellett bántónak is érezheti, mert amíg ő jónak tartja magát a saját szemében, én mégis azt állítom róla, hogy bűnös. Ez mindaddig így marad, ameddig meg van győződve arról, hogy rengeteg nálánál sokkal rosszabb ember van a világon. Ha azonban időt fordítok arra, hogy elővegyem a tízparancsolatot, és megmagyarázzam a bűnösnek, hogy pontosan mit tett rosszul, és azt, hogy a törvény áthágásával valójában Isten ellen vétkezett, akkor lesz igaz rá az, amit Jakab mond: „a törvény mint törvényszegőket marasztal el titeket.” (Jak 2,9) Ezek után az a jó hír, hogy a (megérdemelt) büntetést már valaki más kifizette, nem lesz se bolondság, se sértő a számára, hanem valóban „Isten ereje minden hívőnek üdvösségére” (Róm 1,16).

Ezek után a bevezető gondolatok után nézzük meg a Róm 3,19-et, a továbbiakban ugyanis Isten törvényének néhány, az egész emberiségre érvényes jellegzetességét tárjuk majd fel. A Róm 3,19 tehát így hangzik: „Tudjuk pedig, hogy amit a törvény mond, azt a törvény alatt élőknek mondja, hogy elnémuljon minden száj, és az egész világot Isten ítélje meg.” Tehát a törvény egyik feladata, hogy elnémítsa a száját, és hogy megállítsa a bűnöst abban, hogy mentegesse magát azt mondogatva, hogy „rengeteg nálam sokkal rosszabb ember van, nem vagyok én olyan rossz ember”. Nem, a törvény

elhallgattatja az öngazoló, a magát mentető száját és az egész világot, nemcsak a zsidókat, de az egész világot bűnösen hagyja Isten előtt. Ahogy a Róm 3,20-ban olvashatjuk: „*a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem öelőtte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik.*” Ezek szerint Isten törvénye által ismerhetem fel a bűnt. Az 1Jn 3,4 azt mondja, hogy „*a bűn törvényszegés.*” A Róm 7,7 így hangzik: „*Mit mondjunk tehát? A törvény bűn? Szó sincs róla! Viszont a bűnt nem ismerném, ha nem ismeretem volna meg a törvény által.*” Pál azt mondja, hogy „nem tudtam, hogy mi a bűn, amíg a törvény fel nem világosított”. Vagy ahogy a Gal 3,24-ben áll: „*Tehát a törvény nevelőnk volt Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg.*”

Isten törvénye úgy viselkedik, mint egy tanító abban, hogy Krisztushoz vezessen minket, hogy mi a Krisztus Jézus véreben való hit által igazuljunk meg.

A törvény nem segít rajtunk, benne hagy minket a bajban. Nem igazít meg bennünket, csak bűnösen hagy minket a szent Isten ítélőszéke előtt. És a modern evangelizáció tragédiája éppen az, hogy mivel a századforduló táján elhagyta a törvényt, egyben annak lelket megtéríteni tudó, a bűnöst Jézushoz vezetni tudó képességét is nélkülöznie kellett; ezért kellett egy más okot találnia, hogy az evangéliumot kívánatosabbá tegye a bűnös számára. Az indíték, melyet a modern evangelizáció választott, hogy megszólítsa a bűnösöket, nem más volt, mint az „élet élvezetének javítása” (avagy a „teljesebb élet” ígérete). Az evangéliumot odáig süllyesztették, hogy „Jézus az, aki békét, örömet, szeretetet, beteljesedést és örökké tartó boldogságot ad majd neked”. Most, hogy bemutassuk ennek a nagyon népszerű tanításnak a bibliaellenes természetét, szeretném, ha figyelmesen hallgatnátok a következő anekdotát, ugyanis a mondanivalóm lényege van benne elrejtve.

Két ember ül a repülőgépen. Az első kap egy ejtőernyőt, és azt mondják neki, hogy ha felveszi, az nagyban javítja majd a repülés élményét. Először kicsit bizonytalankodik, mert nem érti, hogy egy ejtőernyő viselése hogyan javíthatja a repülést, de egy idő után a kaland kedvéért mégis rászánja magát, gondolja, hogy kipróbálja, vajon csakugyan úgy lesz-e. Amint felveszi, érzi a vállaira nehezedeő súlyt, erőfeszítést kíván már tőle az is, hogy egyenesen üljön. Mindezek ellenére azzal nyugtatja meg magát, amit mondtak is neki, hogy az ejtőernyő javítja a repülést. Tehát úgy dönt, türelemmel lesz még egy ideig. Amint így várakozik, észreveszi, hogy a többi utas közül néhányan rajta nevetnek amiatt, hogy ejtőernyőt visel a repülőgépen. Ekkor egyfajta szégyenérzet vesz erőt rajta. Miközben mindenhol mutogatnak rá és nevetnek rajta, egyszer csak nem bírja tovább, behúzódik az ülésbe, lecsatolja magáról az ejtőernyőt, és dühösen a földre dobja. Csalódottság és keserűség önti el a szívét, hiszen meg van győződve róla, hogy aljas módon becsapták.

A második ember is kap egy ejtőernyőt, de figyeljétek, hogy neki mit mondanak! Azt mondják neki, hogy vegye fel, mert bármelyik pillanatban megtörténhet, hogy ki kell ugrania a gépből, méghozzá nyolcezer méter magasságból. Hálásan csatolja magára az ejtőernyőt, nem is érzékeli a vállaira nehezedeő súlyt, ahogy azt sem, hogy csak görnyedten tud ülni, gondolatai csak akörül forognak, hogy mi történne vele, hogyha ejtőernyő nélkül kellene kiugrania.

Vizsgáljuk hát meg, hogy miért élte meg a két utas annyira különbözőképpen ugyanazt a helyzetet. Az első utast csak az

motiválta az ejtőernyő felvételében, hogy az majd javítani fogja a repülés élményét. Ugyanakkor az a keserű tapasztalat érte, hogy az utasok kigúnyolták. Csalódott és nagyon megharagudott azokra, akiktől az ejtőernyőt kapta. Meg is van győződve róla, hogy őt többször biztosan nem húzzák csöbe. A másik ember viszont azért vette fel az ejtőernyőt, hogy túlélje a rá váró utazást, s mivel tisztában volt azzal, hogy mi történhetett volna vele az ejtőernyő nélkül, ezért valódi öröm és békeség töltötte hát el a szívét, tudva, hogy a biztos haláltól menekült meg. Ez a tudás tette képessé arra, hogy elviselje a többi utas gúnyolódását. Azokra pedig, akiktől az ejtőernyőt kapta, őszinte hálával gondolt.

Most figyeljétek meg, hogy is hangzik a modern evangélium: „Öltözzétek fel az Úr Jézus Krisztust, ő ad majd nektek szeretetet, örömet, békeséget, beteljesedést és örök boldogságot.” Más szavakkal: „Jézus teszi igazán élvezetessé az utazásodat.” A bűnös tehát ezt hallván ki is próbálja magán a Megváltót, úgy kísérleti jelleggel, csak hogy lássa, vajon igaz-e ez az állítás. És mit tapasztal? A megígért kísértéseket, szenvedéseket és megpróbáltatásokat. A többi utas pedig gúnyolódik rajta. Vajon mit fog tenni? Leoldja magáról az Úr Jézus Krisztust, mert az ige miatt üldöztetés érte (Mk 4,17), csalódik és megkeseredik, ráadásul jogosan. Neki békeséget, örömet, szeretetet, beteljesedést és örökké tartó boldogságot ígérték, és helyette mit kapott? Csak szenvedést és megszegyenítést. Keserűsége éppen azok ellen irányul, akiktől az úgynevezett „jó hírt” kapta. Az ő utolsó állapota rosszabb lesz az elsónél, belőle mintegy a keresztyénségellenes védőoltással beoltott, megkeseredett, visszaeső bűnös lesz.

Szentek, ahelyett, hogy azt prédikáljuk, hogy Jézus élvezetesebbé teszi az utazást, inkább arra kéne figyelmeztetnünk az utasokat, hogy hamarosan ki kell ugraniuk a gépből. Mert igaz az, hogy „*elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet következik*” (Zsid 9,27). És amikor a bűnös megérti Isten törvénye megszegésének irtóztató következményeit, akkor menekülni fog a Megváltóhoz, pusztán azért, hogy megmeneküljön az eljövendő haragtól. Azért ha mi igaz és hűséges tanúk vagyunk, akkor ezt fogjuk hirdetni. Azt tehát, hogy harag közeledik, hogy Isten „*most azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg.*” (ApCsel 17,30). Miért? „*Azért rendelt egy napot, amelyen igazságos ítéletet mond majd az egész földkerekség fölött...*” (31. vers) Látjátok, hogy a lényeg nem a boldogság, hanem a megigazulás. Nem számít az, hogy milyen boldog a bűnös, hogy mennyire élvezi „*a bűn ideig-óráig való gyönyörűségét*” (Zsid 11,25). Krisztus igazsága nélkül menthetetlenül elpusztul a harag napján. „*Nem használ a vagyon a harag napján, az igazság azonban megment a haláltól.*” (Péld 11,4) A békeség és öröm az üdvösség valóban érvényes gyümölcsei, de nem szabályos ezeket arra használni, hogy velük csábítsuk az embereket az üdvösségre. Ha ugyanis továbbra is ezt tesszük, akkor a bűnösök tisztátalan motivációból, bűnbánat nélkül jönnek majd Jézushoz.

Emlékezzetek még, miért volt öröm és békeség a második utas szívében? Azért, mert tudta, hogy az ejtőernyő a biztos haláltól menti meg. Hívóként, ahogy Pál is mondja, nekem is van örömem és békeségem a hitben (Róm 15,13), hiszen tudom, hogy Krisztus igazsága megszabadít engem az eljövendő haragtól.

Az eddig elhangzottak ismeretében vessünk egy pillantást egy, a gép fedélzetén történt incidensre! Van egy kezdő légi-

utaskísérőnőnk, aki éppen forró kávét visz ki az utasoknak. Ez az első napja a munkahelyén, szeretne jó benyomást gyakorolni az utasokra, és ez sikerül is neki, mivel ahogy megy végig a folyosón, egyszer csak megbotlik valakinek a lábában, és a gőzölgő kávét egyenesen a második utas ölébe borítja. Vajon hogy reagál majd rá, amint a forró folyadék leforrázza az érzékeny bőrét? Valószínűleg feljajdul, hogy „Júj! Azt a mindenit, ez fáj!” Érti a fájdalmat. De vajon leoldja-e magáról az ejtőernyőt, és odacsapja-e mérgesen a földhöz, azzal, hogy „a csodába ezzel az ejtőernyővel”? Nem valószínű, miért is tenné? Nem azért vette fel az ernyőt, hogy jobb legyen az útja, hanem hogy megmentse őt abban az ugrásban, ami vár rá. Ha más nem is, az a kávé incidens biztosan megerősíti abban, hogy jól odakösse magát az ejtőernyőhöz, és még inkább várja a kiugrást.

Ezért ha mi helyes indítékból vettük magunkra az Úr Jézus Krisztust, azért hogy megmeneküljünk a közelgő haragtól, akkor amikor az üldöztetések jönnek, mikor az utazás döcögössé válik, nem Istent fogjuk hibáztatni, és nem fogjuk elveszíteni az örömünket és a békességünket. Miért is vesztenénk el? Nem a boldog életért jöttünk Jézushoz, hanem az elkövetkező harag elől menekültünk hozzá. Ha valami, akkor a megpróbáltatás éppen hogy közelebb viszi az igazi hívőt a Megváltóhoz. Szomorú, hogy magukat keresztyénnek tartók tömegei veszítik el az örömüket és békességüket, mikor a gép rázni kezd. Miért? Azért, mert ők egy emberközpontú evangélium termékei. Bűnbánat nélkül jöttek, éppen az hiányzott a megtérésükből, ami által üdvözülni lehet.

Nemrég Ausztráliában szolgáltam, Ausztrália, tudjátok, „az a kicsi sziget, Új-Zéland partjainál”. A bűnről, a törvényről, a megigazulásról, a szentségről, az ítéletről, a megtérésről és a pokolról prédikáltam, és éppenséggel nem döntött le a lábamról a tömeg, amely annyira tolakodott volna, hogy „Jézusnak adja a szívét”. Éppen ellenkezőleg, a levegő nagyon feszült volt. Az alkalom után azt mondták, hogy van egy fiú hátul, aki Jézusnak szeretné adni az életét. Hátramentem, és ott találtam ezt a tizenéves srácot, aki nem tudta elmondani a megtérők imáját, mert olyan erősen zokogott. Ez nagyon üdítő volt számomra, ugyanis már évek óta szenvedtem az „evangéliumi csalódottság” nevű betegségtől. Nagyon vágytam rá, hogy a bűnösök befogadják az evangéliumot, de tudtomon kívül egy emberközpontú üzenetet hirdettem. Ennek a lényege az volt, hogy „soha nem találsz igazi békességet Jézus Krisztuson kívül, van a szívedben egy Isten alakú űr, melyet egyedül csak Isten tud betölteni”. Hirdettem a megfeszített Krisztust, hirdettem a megtérést. Mikor a bűnös előrejött, hogy válaszoljon a felhívásra, én azt gondoltam magamban: „Ó, nem, ez a srác Jézusnak akarja adni a szívét, de közben 80% esély van arra, hogy visszamenjen a világba. Elegendem van már a visszaesőkből, jobb lesz tehát, ha megbizonyosodom róla, hogy ez a srác tényleg komolyan gondolja. Neki jobb, ha őszinte!” Tehát a Gestapo szellemében közelítettem meg szegény fiút. Odamentem hozzá és ezt kérdeztem tőle: „Mit szeretnél?” „Azért jöttem, mert szeretnék keresztyén lenni” – válaszolta. „Komolyan gondolod?” – kérdeztem. „Igen” – mondta ő. „Egészen biztos vagy benne?” – faggattam. „Igen, azt hiszem” – válaszolta. „Rendben, akkor imádkozom veled, de ajánlom, hogy őszinte légy” – mondtam. „Persze, rendben” – mondta ő. „Akkor most ismételd utánam őszintén a következő imádságot, teljes szívedből, de igazán a szívedből, és csak akkor, ha teljesen biztos vagy benne: »Ó, Istenem bűnös vagyok.«” Erre ő: „Hú..., ó, Istenem, bűnös

vagyok.” Én közben azon gondolkozok, hogy miért nincs vajon látható jele a megbánásának. Miért nincs semmi látható bizonyítéka annak, hogy ez a srác valóban szívből bánkodik a bűnei miatt? Most, ha beelátnék az indítékaiiba, nyilvánvaló lenne, hogy száz százalékig őszinte. Tényleg teljes szívéből hozta meg ezt a döntést. Ő őszintén akart adni egy esélyt ennek a Jézus-dolognak, hátha kaphat belőle valami jót. A szexet, a drogokat, az anyagiasságot és az alkoholt már kipróbálta. Miért ne tehetne próbát akkor ezzel a keresztyénség dologgal is, hátha tényleg olyan jó dolog, ahogy azt ezek a keresztyének mondják, hogy valóban békességet, örömet, szeretetet, beteljesedést és örök boldogságot ad. Nem az eljövendő harag elől menekül tehát, de hiszen nem is hallott róla, hogy bármilyen harag közeledne. Volt egy kirívó mulasztás az üzenetemben. Nem a fiú bűnbánásában volt hiba, csupán azt nem tudta a srác, hogy mit kellene megbánnia, azaz hogy mi is a bűn.

Emlékezzünk csak vissza a Róm 7,7-re, itt mondja Pál, hogy „*a bűnt nem ismerném, ha nem ismertem volna meg a törvény által*”. Hogyan tarthat bűnbánatot az ember, ha nem tudja, hogy mi a bűn? Minden úgynevezett bűnbánat csupán olyan lehet, amit én úgy hívok, hogy „vízszintes bűnbánat”. Azért jön, mert hazudott embereknek vagy mert lopott tőlük. De amikor Dávid vétkezett Betsabéval és megszegte a tízparancsolatot (hiszen mohón megkívánta embertársa feleségét, hazudott, ellopta a más feleségét, paráználkodott, gyilkolt, tiszteletlen volt a szülei iránt és tiszteletlen volt Isten iránt is), akkor nem azt mondta, hogy „emberek ellen vétkeztem”. Hanem azt, hogy: „*Egyedül ellened vétkeztem, azt tettem, amit rossznak látsz.*” (Zsolt 51,6) És mikor Józsefet szexuálisan kísértették, akkor ő ezt mondta „*Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?!*” (1Móz 39,9) A tékozló fiú is ugyanezt mondta: „*Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened*” (Lk 15,21). Pál is ezt az Istenhez való megtérést hirdette (ApCsel 20,21). A Biblia azt tanítja, hogy „*az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre*” (2Kor 7,10). Ezért ha az ember nem érti meg, hogy a bűn elsődlegesen „függőleges”, akkor csupán felszínes tapasztalatot szerezhet róla, és pusztán „vízszintes bűnbánatot tarthat”, ezért hagyja el a hitet, amikor megpróbáltatás, kísértés vagy üldöztetés támad.

A. B. Earl mondta, hogy „jelentős tapasztalattal a hátam mögött úgy látom, hogy Isten törvényének legsúlyosabb fenyegetései kiemelt jelentőséggel bírnak abban, hogy Krisztushoz vezessék az embereket. Elveszítettnek kell látniuk magukat ahhoz, hogy kegyelemért tudjanak kiáltani, nem menekülhetnek meg a veszélytől, amíg nem szembesülnek vele.” Most szeretném, ha valami szokatlant tennének. Igazán nem szeretnék zavarba hozni titeket, de szeretném megkérdezni, hogy hányótoknak terelődött valami másra a figyelme, miközben A. B. Earl idézetét olvastam?

Én is szeretnék valamit bevallani nektek. Én tényleg másra gondoltam, miközben felolvastam az A. B. Earltól való idézetet. Azt gondoltam, hogy „senki nem figyel rám, mindenkinek egészen máson jár az esze”. Ezért most, hogy megértjük a lényegét, szeretném, ha tényleg őszinték lennétek. Ha közben másra terelődött a figyelmetek, és fogalmatok sincs róla, hogy mit is mondott A. B. Earl, lennétek szivesek jó magasra felemelni a kezeteiket? Általában a hallgatóság fele vagy kétharmada felteszi a kezét, s ez most sincs másképpen. Próbáljuk csak el még egyszer!

A. B. Earl a múlt század híres evangélistája volt, százötvenezer megtérő bizonyítja az előbbi állítása igazságát. A sátán nem akarja, hogy megértsd a következőket, ezért kérlek, hallgass nagyon figyelmesen! A. B. Earl mondta tehát a következőt:

„Jelentős tapasztalattal a hátam mögött [ez az igazi próba] úgy látom, hogy Isten törvényének legsúlyosabb fenyegetései kiemelt jelentőséggel bírnak abban, hogy Krisztushoz vezessék az embereket. Elveszettnek kell látniuk magukat ahhoz, hogy kegyelemért tudjanak kiáltani, nem menekülhetnek meg a veszélytől, amíg nem szembesülnek velem.”

Hasonló ez ahhoz, mikor egy fuldoklót úgy próbálsz kimenteni a vízből, hogy ő nincs tudatában annak, hogy fuldoklik, valószínűleg nem sokra értékeli majd az erőfeszítésedet. Meglátod őt a tó közepén úszni, és azt gondold: „Azt hiszem, fuldoklik. Igen, minden bizonnyal.” Fejest ugrasz a vízbe, és kihúzd őt a partra, de mindeközben egy árva szót sem szólsz hozzá. Bizonyára nem lesz túl hálás neked, mivel mindaddig nem akar megmenekülni, amíg a veszélyt nem észleli, és mindaddig nem is fog megmenekülni, amíg nem szembesül a veszéllyel.

Vagy képzeld el, hogy odajössz hozzám azzal, hogy „Figyelj csak, Ray!” „Mondjad!” – vetem oda. „Tessék, itt van a gyógymód a Groaninzin-kórra, eladtam a házam, csak hogy pénzt szerezzek erre a terápiára. Ingyen, ajándékba hoztam neked.” Valószínűleg valahogy így reagálnál: „Micsoda? Milyen gyógymód? Groaninzin-kór? Tényleg a házadat adtad el azért, hogy megvehesd? És most ingyen ide akarod adni? Igazán nem kellett volna, de kösz szépen. Akkor, szia!” És magában hozzáteszi: „Azta, ez a srác teljesen meghibbant!” Úgy értem, én valószínűleg ehhez hasonlóan reagálnék, ha te egy életemben sohasem hallott betegség gyógymódjáért eladnád a házad, és ráadásul ezt a gyógymódot ingyen nekem akarnád adni. Azt gondolnám, hogy veled biztos nem stimmel valami.

Ha azonban azzal jössz hozzám, hogy „Figyelj csak, Ray, te sajnos elkaptad a Groaninzin-kórt. Tíz egyértelmű tünetet fedeztem fel rajtad. Legfeljebb két heted lehet még hátra.” Ezek után én, ha meggyőződtem róla, hogy valóban elkaptam a betegséget (hiszen a tünetek annyira nyilvánvalóak), a következőt kérdezem: „Ó, mit tegyek most?” És ekkor te így válaszolsz: „Ne aggódj! Itt van a gyógymód a Groaninzin-kórra. Eladtam a házam, hogy megvehessem. Tessék, itt van ingyen, ajándékba.” Ezek után már nem becsülöm le az áldozatod, sőt nagyon is értékelem és mélyen megindít. Miért? Mert szembesültem a betegséggel, és ezért tudok hálás lenni a gyógymódotért.

És sajnos éppen az jellemzi az Egyesült Államokat és a Nyugatot, hogy úgy hirdették a gyógymódot, hogy előzőleg nem figyelmeztettek a betegségre. A kegyelem evangéliumát hirdettük, anélkül, hogy előzőleg a törvény által bemutatnánk, hogy az ember természete szerint törvénszegő. Ennek szomorú következménye, hogy a Dél-Kaliforniában és a bibliaismerő vidékeken való evangélizáció során rendszeresen, szinte kivétel nélkül hat- vagy hétszeresen újjászületett embereknek teszek bizonyosságot.

Azt mondjátok: „Át kell adnod az életedet Jézus Krisztusnak!” „Rendben, megvettem ezt hétévesen, aztán mikor tizenegy, tizenhét, huszonhárom, huszonöt, huszonnyolc, harminckettő... lettem.” Tudjátok ez az ember nem keresztyén, hanem parázna. Ráadásul istenkáromló, mégis meg van róla győződve, hogy üdvözült, mert „újjászületett”. Miről is van itt szó? Isten kegyelmét arra használja, hogy kibúvót keressen a

teste számára. Nem becsüli meg az áldozatot, nem zavarja az sem, hogy Krisztus vérét, a szövetség vérét megtapodja (Zsid 10,29). Vajon miért nem? Azért, mert sohasem tudatosult benne a betegsége, s ezért a gyógymódot se tudta értékelni.

A biblikus evangélizáció kivétel nélkül, mindig törvény az önteltnek, és kegyelem az alázatosnak. Sohasé láthatjátok, hogy Jézus egy kevély, arrogáns és öngazult embernek az evangéliumot, a jó hírt, a keresztet vagy a mi Istenünk kegyelmét hirdetné. Nem, sohasé. A törvénnyel megtöri a kemény szívet, és az evangéliummal meggyógyítja azt. Miért? Mert ő mindig azt tette, ami tetszett az Atyának. „Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” (Jak 4,6; 1Pt 5,5) „Utál az Úr minden fölfuvalkodott szívűt” – azt mondja az Írás” (Péld 16,5).

Jézus megmondta nekünk, hogy kiknek is szól az evangélium. Azt mondta, hogy „Az Úr Lelke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat” (Lk 4,18). Ezek szellemi kijelentések: a lélekben szegényeknek (Mt 5,3), a megtört szívűek nem mások, mint a bűnbánó emberek (Ézs 57,15). A foglyok azok, akiket a sátán fogságba ejtett, hogy ezek az ő akaratát cselekedjék (2Tim 2,26), a vakok pedig azok, akiket e világnak istene megvakított, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangéliumának világosságát (2Kor 4,4). Csak a betegnek van szüksége orvosra (Mk 2,17), és csupán, akik belátták, hogy betegek, azok fogják megbecsülni és alkalmazni is a gyógymódot.

Most röviden nézzünk meg néhány példát a kevélyeknek való törvényről és az alázatosoknak való kegyelemről! Elsőként keressük meg a Lukács 10,25-öt!

Amikor tehát megadom az igehelyet a szószeletről, akkor kétszer teszem, mert tudom, hogy az ember feledékeny, és jobb, ha mindent kétszer hall... jobb, ha mindent kétszer hall. Ez a Bibliából is alátámasztható. Mikor Isten férfiakat szólít meg a Bibliában, akkor kétszer mondja a nevüket: „Ábrahám, Ábrahám...; Saul, Saul...; Mózes, Mózes...; Sámuel, Sámuel...” Mivel jobb, ha az ember mindent kétszer hall. A nőnek azonban elég egyszer is. Nem is emlékszem, hányszor fordult már elő velem, hogy amint ott ülök a padban, az igehirdető mondja, hogy a „Lukács 10,25”, én pedig már fordulok is oda a feleségemhez azzal, hogy „Mit is mondott?” Ő pedig mondja, hogy a „Lukács 10,25” „Köszönöm, kedvesem” – erre én: *segítőtárs*, így hívja és ezért teremtette Isten a nőt, mert a férfiember egyedül nem képes boldogulni. Az a helyzet, hogy a férfiak elvesztik a dolgokat, a nők pedig megtalálják. „Hol a kulcsom, drágám?” „Ott csüng az orrodon, kedvesem?” Számtalanszor előfordul velem, hogy kinyitom a konyhaszekrényt azzal, hogy „Édesem, elfogyott a méz!” Ő meg így válaszol: „Itt van, drágám.” Hol is lenne az ember a nő nélkül? Hümmm... még mindig az édenkertben. Éva találta meg a fát, Ádám azt se tudta, mi történik körülötte. Sőt, ha megnézzük a nő teremtését, azt olvashatjuk, hogy azért, hogy Isten a nőt megteremthesse, az emberre mély álmod bocsátott. Na, de az Írás arról nem beszél, hogy bármikor is felébredt volna.

A Lukács 10,25-ben láthatjuk, hogy egy bizonyos törvénytudó lépett elő és kísértette Jézust. Ő nem egy megbízott kezdő, hanem egy képzett tudósa Isten törvényének. Aki felállt

és ezt mondta Jézusnak: „*Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem?*”

Nos, mit tett Jézus? A törvényt vette elő. Miért? Mert ez az ember büszke, arrogáns és önigazult volt. Itt találjuk tehát ezt a képzett, Isten törvényében jártas tudóst, amint Isten Fiát kísérti. A kérdésének értelme az volt: „Mit gondolsz, mit kell tennünk azért, hogy örök életet kaphassunk?” Jézus tehát a törvényt tárta elé, és ezt mondta: „A törvényben mi van megírva? Mint olvasod?” A törvénytudó ezt mondta: „*Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat!*” Jézus pedig így válaszolt: „*Jól feleltél; ezt cselekedd, és élsz.*” Ezután azonban az Írás azt mondja, hogy a törvénytudó „*igazolni akarván magát, azt mondta Jézusnak: »De ki az én felebarátom?«*” Az Élő Biblia (Living Bible), mely nagyon világosan írja le a törvény hatását ez emberre, a következőt mondja: „*Az ember mentegetni próbálja a szeretetlenségét, amivel bizonyos emberek iránt van, ezért kérdezte meg: »Kicsoda az én embertársam?«*” A zsidókkal ugyan jóban volt, de a samáriaiakat nem kedvelte. Ekkor mondta el neki Jézus az irgalmas samaritánus példázatát. Aki nem is volt annyira irgalmas vagy jó, mivel ő azzal, hogy annyira szerette az embertársát, mint saját magát, csupán az Isten törvénye alapvető kívánalmainak engedelmessé vált. A törvény lelkének hatására (igazság) történt az, hogy az ember szája elnémult. Belátta, hogy nem szerette eléggé az ő embertársát. Mert a törvény azért adatott, hogy minden száj bedugassék, és az egész világ Isten ítélete alá essék (Róm 3,19).

Hasonló dolog történt a Lukács 18,18-ban is, ahol egy gazdag és fiatal főember jött Jézushoz, ő azt akarta megtudni, hogy hogyan nyerheti el az örök életet. Vajon mi mit tennék, ha valaki odajönne hozzánk, és ezt kérdezné: „*Hogyan nyerhetnék örök életet?*” Talán azt mondanánk: „*Gyorsan mondd el ezt az imádságot, mielőtt még meggondolnád magad!*” De mit is tett Jézus az ő potenciális megtérőjével? A törvényhez irányította őt. Őt „*vízszintes parancsolatot*” adott elébe, olyan parancsolatokat, melyek az emberekkel való kapcsolatára vonatkoztak. Azután a főember azt mondta neki: „*Mindezeket ifjúságomtól fogva megtartottam.*” Jézus így válaszolt: „*Még egy fogvatkozásod van...*” (egy dolog még hiányzik), és itt a törvény lényegét, az első parancsolatot használta. „*Én, az Úr, vagyon a te Istened... Ne legyen más istened rajtam kívül!*” (2Móz 20,2–3) Leleplezte tehát ez előtt az ember előtt, hogy valójában az ő istene a saját pénze volt, márpedig „*nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak*” (Mt 6,24). Így szólt tehát a törvény a kevélynek.

Azután látunk egy másik példát arra, hogy a kegyelmet az aláztosok kapják, például Nikodémus esetében (Jn 3). Nikodémus a zsidók vezetője volt, tanító volt Izraelben. Éppen ezért rendkívül járatos volt Isten törvényében. Alázatos szívű volt, mert Jézushoz jött és elismerte az Isten Fiának istenségét. Egy vezető Izraelben? „*Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, amelyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele.*” Ezért jelentette ki Jézus a számára mint őszinte kereső számára az igazságot, mert aláztos szíve volt és a törvényből ismerete volt a bűnről. Ez az igazság pedig, amit Jézus közölt vele, hogy a büntetés ki lett fizetve, „*mert úgy szeretett Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta*”, és ez nem volt bolondság Nikodémus számára, hanem „*Isten ereje az üdvösségre*”.

Nátánaél este is ehhez hasonlít (Jn 1,43–51). Nátánaél izraelita volt, a cselekedetek törvénye alatt nőtt fel, és nemcsak a beszédében nem volt csalárdság, de a szívében sem volt hamisság. Nyilvánvaló, hogy a törvény volt az a tanítómester, mely Krisztushoz vitte ezt az istenfélő zsidót. Hasonlóképpen volt ez a pünkösdkor összegyűlt zsidók esetében is (ApCsel 2). Őszinte hitű, istenfélő zsidók voltak ott, akik Isten törvényével keltek és feküdtek. *Henry Matthew*, a bibliamagyarázó írja, hogy ők pünkösdkor azért gyűltek egybe, hogy megünnepeljék azt, hogy a Sínai-hegyen megkapták Isten törvényét.

Ezért amikor Péter felállt és prédikálni kezdett, akkor ezeknek az istenfélő zsidóknak nem a haragot hirdette. Nem, mert ők tisztában voltak azzal, hogy a törvény haragot szül. Nem is Isten igazságosságát és az ítéletet hirdette. Nem, hanem csupán a jó hírt mondta el nekik arról, hogy a büntetés ki lett fizetve, ekkor azok megszomorodtak a szívükben, és így kiáltottak: „*Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?*” (37. vers) A törvény volt a tanítómesterük, amely Krisztushoz vezette őket, hogy az ő véérébe vetett hit által igazuljanak meg. Ahogy az énekíró írja: „*Isten törvényéből ismertem fel a bűneimet, ekkor reszkettem az előtt a törvény előtt, amit korábban megvettem, mindaddig, amíg bűnös lelkem esedezve a Golgotához jött.*”

Az 1Tim 1,8 a következőt mondja: „*tudjuk, hogy a törvény jó, ha valaki törvényt szerüen él azzal.*” Isten törvénye jó, ha szabályszerűen használják, azaz arra, amire való. Mégis, mire való hát a törvény? A következő versben találjuk meg a választ: „*a törvény nem az igazért van, hanem a bűnösért (törvénytaposókért)*”. Ugyanitt fel is sorolja a bűnösöket: például homoszexuálisok, paráznák. Ha egy homoszexuálist szeretnél Krisztushoz vezetni, akkor ne kezdj el vitatkozni vele a bűnéről, mert így fölösleges vitába bonyolódhatsz, mivel így ő is támaszra rendezkedik be. Irányítsd inkább a tízparancsolat felé! A törvény a homoszexuálisokért van, mutasd meg hát neki, hogy elveszett állapotban van!

Ha egy zsidót akarsz Krisztushoz vezetni, akkor terheld rá a törvény súlyát, hadd készítse az elő a szívét a kegyelemre úgy, ahogy az első pünkösdkor is történt! Ha pedig egy muzulmán szeretnél Krisztushoz vezetni, akkor Mózes törvényével hozakodj elő! Ők elismerik Mózes mint profétát, tárd hát fel előtte Mózes törvényét, leplezd le előtte az önigazságát, és vedd el őt a véres kereszt aljához! Hallottam, hogy Isten üdvösséget adott egy muzulmának, aki olvasta *A pokol legféltettebben őrzött titka* című könyvet. Hogyan történhetett ez? Úgy, hogy Isten törvénye tökéletes és megtéríti a lelket. Emlékezz arra a paráznságon kapott asszonyra (Jn 8,1–11)! Megszegte a hetedik parancsolatot. A törvény a véreért kiált (3Móz 20,10). Közel áll hozzá, hogy megkövezzék, ott a kövek között a porban várja az ítélet végrehajtását. Nincs más esélye, csak hogy Isten Fiának lába elé vesse magát kegyelemért kiáltva, ugyanez a feladata Isten törvényének is. Pál azt mondja, hogy „*a törvény őrizött bennünket egybezárva*” (Gal 3,23). Azaz e törvény vádol és elítél. Lehet, hogy azt mondod: Nem vádolhatjuk a bűnösöket. De szentek! Ők már vádolás alatt vannak. A Jn 3,18 szerint „*aki pedig nem hisz, már ítélet alatt van*”. A törvény tehát csak felfedi a bűnös valódi állapotát.

A hölgyek előnyben vannak a következő példa megértésénél: Van egy poros asztal a nappalidban. Le is töröd, gyönyörűen ragyog a tisztaságtól. Majd elhúzd a függönyt, hogy a reggeli nap besüthessen az ablakon. Vajon mit veszel észre az

asztalon? Port. Mi csillog a levegőben? Por. Elképzeltető, hogy a fény csinálta a port? Dehogy, a fény csak segített észrevenni azzal, hogy megvilágította. Ugyanez történik, mikor te és én rászánjuk magunkat arra, hogy elhúzzuk a szentek szentje előtti függönyt, és megengedjük, hogy Isten törvényének világossága megvilágítsa a bűnös szívét; mindössze annyi fog történni, hogy meglátja magát az igazságban.

Nos, általában a tanítás ezen a pontján egyenként végigmegegyek a tízparancsolaton, de most hasznosabbnak látom, hogy bemutassam nektek, hogyan is teszek bizonyosságot személyesen. Ma már érett keresztyén vagyok, aki Jézus nyomdokait követi. Soha nem fogok tehát úgy odamenni valakihez, hogy „Jézus szeret téged!” Ez ugyanis teljesen bibliaellenes, a Szentírásban egyetlen példát sem találunk rá. Úgy sem fogok senkihez odamenni, hogy „Jézus Krisztusról szeretnék veled beszélni”. Miért nem? Azért, mert hogyha egy nagyon mély álomból szeretnélek felébreszteni téged, akkor sem világítanék elemlámpával a szemembe, hiszen azzal sértenélek. Inkább először csak a ködlámpát vagy a tompított fényszórót kapcsolnám fel, azt is óvatosan. Először a természetes (fizikai), csak azután a szellemi. Miért? Mert az „nem lelki ember pedig nem fogadja el az Isten Lelkének dolgait, mert ezeket bolondságnak tekinti, sőt megismerni sem képes: mert csak lelki módon lehet azokat megítélni.” (1Kor 2,14).

A személyes bizonyoságtételre irányadó az az eset, amely a János 4-ben van leírva. Jézus mutat példát erre a samáriai asszonnyal való találkozás során. A fizikai valóságból indul ki, majd óvatosan áttér a szellemire, a hetedik parancsolattal bűntudatra ébreszt, végül felfedi messiási kilétét. Tehát ha találkozom valakivel, akkor az időjárásról vagy a sportról kezdek el vele beszélgetni, hadd érezze, hogy ugyanolyan normális ember vagyok, mint ő! Igyekszem megismerni őt, ha lehet, bedobni egy-két viccet, majd tudatosan áttérni a beszélgetést szellemi síkra. Ezt általában úgy teszem, hogy előveszek egy traktátust. Van vagy 24-25-féle különböző traktátusunk, melyekkel igyekszünk ellátni a Krisztus testét. Több milliót kinyomtattunk már, és ezek elég szokatlan darabok. Ha hozzájutsz néhányhoz, jól teszed, ha nem sajnálod a zsebeidtől, mert az emberek üldözni fognak, hogy adjál még nekik. Például itt van egy, ezt úgy hívjuk, hogy „optikai csalódás traktátus”. Melyiket látod nagyobb-nak? A rózsaszín nagyobb-nak látszik? Biztos vagy benne? Azoknak, akik kazettáról hallgatnak... Ezek valójában egyforma méretű traktátusok, ezért optikai csalódásról van szó. Szóval a következőt mondom: Ez egy keresztyén traktátus. Használati utasítás a hátoldalon... arról, hogy hogyan lehet üdvözülni. Megtarthatod. „Kösz szépen! Tök jó!” – válaszolja. „Van még egy ajándékom” – mondom, és előveszek a zsebemből egy érmét, melybe bele van nyomva a tízparancsolat. Van egy gépünk, amely ezt gyártja. Megvesszük a pénzérméket a bankból, nagyon szép, aranyhoz hasonlító érmék (pennyk), beleteszünk a gépbe, és az rájuk nyomja a parancsolatokat. Ez törvényileg megengedett, mivel művészi tevékenység címén tartják számon. Nem számít visszaélésnek. Tehát azt mondom: „Itt van, ez az ajándék.” „Mi ez?” – kérdezi. „Ez egy érme, rajta a tízparancsolattal. A fogammal csinálom, az »i« betűket a szemfogammal szoktam, az »e«-ket azonban már nagyon nehéz.”

Amit idáig teszek, az nem más, mint annak a felmérése, hogy mennyire nyitott az illető a szellemi dolgokra. Ha elutasítón és hidegen kérdez vissza, hogy „Tízparancsolat? Kösz” – Akkor nem nyitott. De az általános reakció a következő:

„Tízparancsolat? Tök jó, köszi!” Erre én: „Mit gondolsz, megtartottad a tízparancsolatot?” „Hát igen, többé-kevésbé” – válaszolja. „Nézzük csak meg! – vetem fel. – Hazudtál már?” „Öö, igen, egyszer vagy kétszer” – mondja. „Milyen emberré tesz ez téged?” – kérdezem. „Bűnössé.” „Nem, nem, konkrétan milyen emberré tesz ez téged?” – kérdezem. „Na, ne már, ezért még nem vagyok hazug!” – válaszolja. „Hány hazugságot kell mondanod ahhoz, hogy hazugnak hívjanak? Mondjuk tízet, és akkor túlhaladtad a túrészi küszöböt? Vajon nem igaz, hogy ha akár csak egyet is hazudsz, az hazuggá tesz téged?” – kérdezem én. „De igen, azt hiszem, igazad van” – feleli. „Loptál el már valamit?” – kérdezem tovább. „Nem” – válaszolja. „Ugyan, most ismerted be, hogy hazug vagy – mondom én. – Loptál már el bármilyen kicsi dolgot?” „Igen” – feleli. „Milyen emberré tesz ez téged?” – kérdezem. „Tolvajj” – válaszolja. „Jézus azt mondta, hogy ha bűnös kívánsággal nézel egy nőre, akkor már paráznaságot követtél el vele a szívedben (Mt 5,28). Tettél már ilyet?” – kérdezem tőle. „Igen, rengetegszer” – válaszolja. „Akkor most saját bevallásod szerint te hazug, tolvaj és parázna vagy a szíved mélyén, és meg kell majd állnod Isten előtt az ítélet napján. Ráadásul csak három parancsolatot néztünk meg a tizből. A többi hét mint egy-egy ágyú szegeződik rád. Használtad Isten nevét hiába?” – kérdezem. „Igen, de próbálok abbahagyni” – feleli. „Tisztában vagy vele, hogy mit teszel? Egy káromkodás helyett használod Isten nevét. Ezt a Biblia istenkáromlásnak nevezi, és azt mondja, hogy minden kimonodott szóért számot adunk majd az ítélet napján (Mt 12,36). „...nem hagyja az Úr büntetés nélkül, ha valaki hiába mondja ki a nevét!” (2Móz 20,7) A Biblia azt mondja, hogy ha gyűlölsz valakit, akkor gyilkos vagy (1Jn 3,15). Isten törvényében az a csodálatos, hogy ő a szívünkbe írta bele azt. Ahogy a Róm 2,15 írja: „a törvény cselekedete be van írva a szívükbe. Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd...” Ebben a szóban, hogy „lelkiismeret” benne van az a szó, hogy „ismeret” azaz tudás. Ezért amikor valaki hazudik, bűnös vágyat melenget, házasságot tör, Istent káromolja vagy paráználkodik, az mindeközben tudja, hogy ezek rossz dolgok. Isten minden embernek adott világosságot ebben. A Szentlélek meggyőzi őket bűn, igazság és ítélet tekintetében (Jn 16,8). A bűn törvényszegés (1Jn 3,4), az igazság a törvényből származik (Róm 10,5; Fil 3,9), az ítélet pedig szintén a törvény által van. Tehát egyrészt vádolja őt a lelkiismerete – hiszen Isten törvénye fel van írva a szívébe (Róm 2,15) –, másrészt a törvény is elítéli őt. Ezért a következőt kérdezem tőle: „Tehát, ha Isten az ítélet napján ezek alapján a szempontok alapján ítélkezik feletted, vajon ártatlannak, vagy bűnösnek fog találni?” „Bűnösnek” – válaszolja. „Nos, mit gondolsz, a mennybe, vagy a pokolba fogsz kerülni?” – kérdezem. És a szokásos felelet az, hogy: „A mennybe.”

Ez a modern evangélium eredménye. Megkérdézem hát tőle: „Miért gondolod így? Azért, mert azt gondolod, hogy Isten jó, és elnézi a bűneidet?” „Igen, így van. El fogja nézni a bűneimet” – feleli. „Rendben, vegyünk egy bírósági ügyet, mondjuk, hogy megerősakoltál és megöltél valakit, melleleg drogokkal is üzleteltél – nagyon súlyos bűncselekmények. A bíró meghozza az ítéletet, és kimondja: »Bűnösnek találtam. A jelen levő bizonyítékok magukért beszélnek. Van még valami hozzáfűzni-valója, mielőtt kiszabom a büntetést?» Erre te azt mondod: »Igen, bíró úr. Csak azt szeretném mondani, hogy én hiszem, hogy a bíró úr jó ember, és ezért elnézi majd a bűneimet.« A bíró

valószínűleg így felelne: »Egy dologban igaza van, valóban jó ember vagyok, és éppen a jóságom miatt fogok a törvénynek érvényt szerezni, és igazságot szolgáltatni. Mivel jó vagyok, azért meg fogok bizonyosodni afelől, hogy ön megkapja a büntetését.«” Tehát éppen az a dolog, amitől a megmenekülésüket remélik a bűnösök, az fogja őket elítélni az ítélet napján. Ez pedig nem más, mint Isten jósága, éppen ez fogja kárhóztatni őket. Hiszen ha Isten jó, akkor a természetéből adódik, hogy meg kell büntetnie a gyilkosokat, az erőszakoskodókat, a tolvajokat, a hazugokat, a paráznákat és az istenkáromlókat. Isten megbünteti a bűnt, bármilyen is legyen.

Az elhangzottak után beszélgetőtársam már kezdi kapisgálni a dolgokat. Mostanra megérthette, hogy a bűn elsősorban függőleges természetű, azaz elsődlegesen a menny ellen vétkezett (Lk 15,21). Másrészt azt, hogy mivel megszegte Isten törvényét, ezáltal megharagította őt, és ezért Isten haragja van rajta (Jn 3,36). Beláthatja tehát, hogy megmérettetett az örökkévaló igazságszolgáltatás mérlegén, és híjával találtatott (Dán 5,27). Mostanra értheti meg az áldozat szükségességét. „*Krisztus megváltott minket a törvény átkától, úgy, hogy átokká lett értünk...*” (Gal 3,13) „*Isten azonban abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.*” (Róm 5,8) Mi hágtuk át a törvényt, ő fizette ki a büntetést. Ennyire egyszerű. És ezért ha egy férfi vagy nő megtér, és a hitét Jézusba veti, akkor Isten megbocsátja a bűneit; az ítélet napján tehát, mikor az ő esete kerül sorra Isten azt mondhatja: „Az ellened felhozott vádakát bizonyítékok hiányában ejtettük.” Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén értünk. Éppen ezért térj Istenhez, higgy az Úr Jézus Krisztusban (ApCsel 20,21), tedd a kezed az eke szarvára, és ne nézz vissza, mert csak akkor vagy méltó az Isten országára (Lk 9,61). Az a szó, hogy „alkalmas”, azt jelenti, hogy „kész arra, hogy használják”. Az ilyen embernek fel lett szántva a szíve talaja, azért, hogy befogadhasa a beoltott ígét, amely képes megtartani a lelkét (Jak 1,21).

Most nincs idő rá, hogy valamennyi idézetet megosszam veletek, amellyel készültem, de a kiadványainkban megtalálhatjátok őket. Biztos vagyok benne, hogy ismerni fogjátok a következő neveket. Az első, *John Wycliffe*, a bibliafordító, aki a következőt mondta: „A legnagyobb szolgálat, melyet ember elnyerhet a földön, hogy Isten törvényét hirdethesse.” Miért? Mert az vezeti a bűnöst a Megváltóban való hitre és örök életre. Luther Márton mondta azt, hogy „az evangélium hirdetőjének első dolga, hogy Isten törvényét hirdesse, hogy ezáltal mutassa be a bűn természetét”. Ezekből az idézetekből jól érezhető ezeknek az embereknek az eltökéltsége és erős meggyőződése. Olyan dolgokat is mondanak, hogy „ha nem használjátok a törvényt az evangélium hirdetésében, akkor hamis megtérőkkel töltitek meg a gyülekezetet”. Ezek azok a kövesföld-szívű hallgatók, akik örömmel fogadják az ígét.

Figyeljétek meg, mit mondott Luther Márton: „A sátn, minden megtévesztés istene naponta alapít új szektákat. Sohase gondoltam volna, hogy egyszer ilyen tévelygések is felüthetik a fejüket, mint ez a legutóbbi. Ez a szekta azt tanítja, hogy a bűnöst nem kell megijeszteni a törvénnyel, hanem Krisztus kegyelmét hirdelve kell nyájasan a lelkére beszélni.” Mit is mond itt Luther? Azt, hogy „Figyeljétek, emberek! Most ütötte fel a fejét egy elképesztően sátni szekta, amely azt tanítja, hogy az embert tilos megijeszteni a törvénnyel, sokkal inkább Krisztus kegyelmét prédikálva kell finoman a lelkére beszélni.”

Ez az idézet nagyon jól bemutatja, hogy többnyire miként evangelizálunk.

John Wesley egy fiatal barátjának írta a következőket: „90%-ban hirdesd a törvényt, 10%-ban pedig a kegyelmet!” 90% törvény és 10% kegyelem, ez elég súlyos, nem lehetne inkább fele-fele? – kérdezheted. Képzeld most el, hogy én vagyok az orvos, te pedig a beteg. Elkaptál egy halálos betegséget. Nálam van a gyógymód, de életbevágóan fontos, hogy ezt a gyógymódot használd, ha nem vagy 100%-ban elkötelezett iránta, akkor nem fog hatni. Hogyan foglak vajon rábeszél-ni? Valószínűleg valahogy így: „Be lehet jönni. Üljön le! Sajnos nagyon szomorú hírem van: egy halálos betegséget diagnosztizáltunk önnél.” Látom, ahogy elfehéredsz, és rád jön a remegés. És azt gondolom: „Rendben, kezdi felfogni a helyzet komolyságát.” Előveszem a grafikonokat, diagrammokat, vizsgálati eredményeket és röntgenfelvételeket, hogy bemutassam, hogy a fertőzés hogyan terjedt szét a szervezetekben. Tíz teljes percig beszélek neked erről a szörnyű betegségről. Mit gondolsz, vajon mennyi időbe telik az, hogy a gyógymódot elmondjam? Nos, egyáltalán nem sokba. Miután remegve végigülte azt a tíz percet, azt mondom neked: „Egyébként ez itt a gyógyszer.” Erre te megragadod és azon nyomban le is nyeled.

A betegség és szörnyű kilátásainak ismerete hozta meg az étvágyad a gyógyszerre. Tudjátok, mielőtt keresztyén lettem, éppen annyira kívántam az igazságot, amennyire egy négyéves gyerek a fürdést. Hogy jön ez ide? Emlékezzetek, hogy Jézus mondta: „*Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra*” (Mt 5,6)!

Mit gondoltok, hány olyan hitetlen van, aki éhezi és szomjazza az igazságot? A Biblia azt mondja: „*nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent.*” (Róm 3,11) Azt mondja, hogy az emberek szeretik a sötétséget és gyűlölik a világosságot, és nem is jönnek ki a világosságra, nehogy kiderüljön az, amiket cselekszenek (Jn 3,19–20). Ők azok, akik úgy nyelik a hamisságot, mint a vizet (Jób 15,16). De azon az éjszakán, mikor Isten törvényéből szembesültem Isten természetével, megértettem, hogy Isten az igazságban gyönyörködik, amely a vesékben van (Zsolt 51,8), és ő még a gondolataimat is látja, és az ő szemében a bűnös vágy egyet jelent a paráznasággal, a gyűlölet a gyilkossággal, tehát azt mondtam: „Látom már, hogy ítélet alatt állok. Mit tehetnék hát, hogy igaz lehessen?” És elkezdtem éhezni az igazságot. Mintha a törvény sót helyezett volna a számba. Ez volt a tanítómester, amely Krisztushoz vezetett engem.

Charles Spurgeon mondta: „Nem fogják elfogadni a kegyelmet mindaddig, amíg nem reszketnek az igaz és szent törvény előtt.” D. L. Moody, *John Bunyan*, *John Newton* – ha valakinek, akkor Newtonnak volt is mit értékelni a kegyelemben – írták az „Amazing grace” (Csodálatos kegyelem) kezdetű dalt. Newton mondta, hogy „a törvény és kegyelem közti összhang betartása megkímél bennünket attól, hogy hibákba gabalyodjunk akár az egyik, akár a másik területen. Charles Finney szerint „a törvény feladata az, hogy utat készítsen a kegyelem számára. Ha azonban a lelkek tájékoztatásában ezt figyelmen kívül hagyjuk – teszi hozzá –, akkor majdnem biztos, hogy ez hamis reménységhez és a keresztyénség alapelveinek hamis bemutatásához vezet, ezzel együtt ahhoz, hogy hamis megtérőkkel töltjük meg a gyülekezetet.”

Szentek, az első dolog, melyet David Wilkerson mondott nekem, mikor a kocsijából hívott fel, az az volt, hogy „azt hit-

tem, hogy én vagyok az egyetlen, aki nem hisz a friss megtérők feletti gyámkodásban”. Ugyanakkor én hiszek az új megtérők táplálásában és tanításában. Hiszek a tanítvánnyá képzésükben is, mert ez bibliai és ráadásul ez a legfontosabb dolog. De nem hiszek a felettük való gyámkodásban és az utánuk való járkálásban, mivel ezt nem találom a Szentírásban.

Az etiópai főember gyámkodás nélkül maradt. Hogyan maradhatott mégis életben? Hiszen nem volt más a számára, csak Isten és az Írások. Hadd magyarázzam meg, hogy mi is az a gyámkodás azok számára, akik nem tudják, hogy miről van szó. A gyámkodás az, amikor szembesülünk azzal, hogy döntések születnek, legyenek azok akár evangelizációs kampányon, akár helyi, gyülekezeti evangelizáción, és mi megbízunk az aratómunkásainkat – akik épp olyan kevesen vannak, ahogy szoktak is lenni – ezzel az embertelen feladattal, hogy szegődjenek utána ezeknek az embereknek, hogy megbizonyosodjanak róla, hogy azok Istennel járnak.

Ezzel azt ismerjük el, hogy milyen csekély bizalmunk van az üzenetünk és Isten megtartó erejében. Pedig ha Isten megmentette őket, akkor meg is fogja őket tartani. Ha Istentől születtek, akkor soha nem fognak meghalni. Ha ő az, aki elkezdte bennük a jó munkát, akkor arra a napra ő be is fogja fejezni (Fil 1,6), hogyha ő a hitük szerzője, akkor ő lesz a hitük bevezetője is (Zsid 12,2). Ő képes üdvözíteni mindazokat, akik őáltala járulnak Istenhez (Zsid 7,25). Ő az, aki megőrizheti őket az eleséstől (a bűntől), és az ő dicsősége elé állíthatja őket feddhetlenségben (hibátlanul), nagy örömmel (Júd 24).

Jézus mondta, hogy „senki sem ragadhatja ki őket az Atya kezéből” (Jn 10,29). Látjátok, szentek, itt is arról van szó, hogy Lázár már négy napja halott (Jn 11). Berohanhatunk a sírba, kivonszolhatjuk, felállíthatjuk, még a szemét is kinyithatjuk, de attól még bűzleni fog (39. vers). Isten Fiának a szavát kell meghallania. És ugyanígy a bűnös is negyednapos halott a bűneiben. Odafuthatunk hozzá azzal, hogy „Mondd el ezt az imát!”. Attól még hallania kell az Isten Fiának a hangját, hogy élet legyen benne. És az a dolog, mely arra ösztönzi a bűnöst, hogy meghallja az Isten Fiának a hangját, nem más, mint a törvény. Ez a tanítómester, amely Krisztushoz vezet azért, hogy hit által igazuljon meg (Gal 3,24). Szentek, a törvény működik, megtéríti (megeleveníti) a lelket (Zsolt 19,8). Ez formálja az embert új teremtsé a Krisztusban, hogy a régiek elmúljanak, és íme, minden újjá legyen (2Kor 5,17). Tehát találj magadnak egy bűnöst, és tégy próbát vele, de miközben ezt teszed, jusson eszedbe még ez az anekdota!

Egy repülőgépen ülsz éppen, kortyolgatod a kávédat, kekszet majszolsz, és közben nézel egy filmet. Kellemes az út és minden nagyon kényelmes, de egyszer csak a következőt halod: „Itt a gép pilótája beszél: fontos bejelentésem van az önök számára. A farokrész az imént levált a géptestről, le fogunk zuhanni. Egy 8000 méteres ugrás vár önökre. Az ejtőernyőt a székek alatt találják, és nagyon megköszönjük, amennyiben felcsatolják. Köszönöm a figyelmüket és azt is, hogy a mi légitársaságunkat választották.” „Micsoda? 8000 méter!? Hűha, még jó, hogy itt van ez az ejtőernyő!” – mondod. Majd észreveszed, hogy melletted egy srác kekszet ropogtat, kortyolgatja a kávéját és bámulja a filmet. Erre te azt mondod neki: „Ne haragudj, nem hallottad, mit mondott a pilóta? Vedd fel az ejtőernyőt!” Ő odafordul hozzád, és ezt mondja: „Ugyan már, a pilóta biztos szórakozik, meg különben is, jól érzem így magam.” Kérlek, hogy őszinte lelkesedéssel nehogyan azzal ruk-

kolj elő, hogy „vedd fel, kérlek, az ejtőernyőt, mert az jobb lesz, mint a film”! Ne, mert ennek semmi értelme. Ha azt mondod neki, hogy az ejtőernyő javít az utazásán, akkor rossz indítékból veszi magára. De ha azt akarod, hogy tényleg felvegye és magán is tartsa, akkor az ugrásról beszélj neki, mondjuk így: „Figyelj, ha úgy gondolsz, ne törődj vele, hogy mit mondott a pilóta, de ejtőernyő nélkül kiugrani... az placcs!” „Bocs, de miről beszél?” – kérdezi. „Azt magyarázom, hogy ha ejtőernyő nélkül ugrasz ki, akkor ismered a gravitáció törvényét... placcs a földön!” – felelem neki. „Szent ég! Már értem! Kösz szépen!” – mondja. És mindaddig, amíg ez az ember tudja, hogy ki kell lépnie a gép ajtaján, és szembe kell néznie azzal, hogy rá is hat a tömegvonzás törvénye, addig semmivel sem fogod tudni rávenni arra, hogy levegye magáról az ejtőernyőt, hiszen az élete múlik rajta.

Most, ha körbenézel, azt láthatod, hogy sok utas van körülötted, aki élvezi a repülést. Élvezik a bűn ideig-óráig való gyönyörűségét. Állj ki és mondd meg nekik: „Elnézést, hallották a pilóta utasítását a megmenekülésről? Vegyék fel magukra az Úr Jézus Krisztust!” Egyikük erre azt mondja neked, hogy „Á, nem hiszem, hogy Isten komolyan gondolja. Isten szeretet. Mellesleg velem minden rendben, kösz!” Jóakarattal, de tudatlanságból azért mégse mondd azt neki, hogy „Vedd fel az Úr Jézus Krisztust! Ő az, aki szeretetet, örömet, békességet, beteljesedést és örökké tartó boldogságot ad neked. Neked van egy Isten alakú úr a szívedben, amit egyedül csak Isten tud betölteni. Ha házassági problémáid vannak, esetleg a droggal vagy az alkohollal vannak nehézségeid, akkor csak add át a szívedet Jézusnak!” Nem, így azt éred el, hogy rossz indítékból vállalja az elkötelezettséget. Inkább azt mondd, hogy „Ó, Istenem, adj bátorságot!” – és az ugrásról beszélj neki. Csak annyit mondj, hogy „Figyelj csak, megszabott dolog, hogy az emberek egyszer meghalnak. Ha a bűneidben halsz meg, Isten kénytelen lesz megbüntetni téged, és az ő ítélete rendkívül alapos és részletes. Minden hiábavaló szóról, melyet az ember kimond, arról számot kell hogy adjon az ítélet napján, ha bűnös kívánságot tápláltál valaki iránt, az olyan, mintha paráználkodtál volna vele. Ha gyűlöltél valakit, az olyan, mintha megölted volna. És Jézus arra figyelmeztetett, hogy az igazságszolgáltatás annyira mélyreható és tökéletes, hogy amikor rád sújt az örök harag ökle, akkor azonnal porrá zúz. Isten áldjon meg!”

Nos, szentek, amiről én beszélek, az nem egyfajta pokol lángjaival ijesztgető prédikáció. A pokoltüze prédikációk rettegő megtérőket produkálnak. Isten törvényének a használatában „könnyező”, bűnbánó megtérőket eredményez. Hogyan lesznek a rettegő megtérők? Úgy, hogy az illető meg akar menekülni a pokol lángjaitól, de a szívében azt gondolja Istenről, hogy ő kíméletlen és igazságtalan, mivel a törvényt nem arra használták, hogy a bűn rendkívül bűnös természetét mutassák be vele. A poklot nem jogos büntetéseként látja, és éppen ezért az irgalmat és a kegyelmet sem képes megérteni. Ezzel együtt arra is képtelen lesz, hogy hálás legyen Istennek az ő kegyelméért. Pedig a hála az evangelizáció elsődleges indítéka. Ezért a hamis megtérőnek nem dobban rá a szíve az evangelizációra.

A megtérők másik csoportja azonban tisztában van vele, hogy a menny ellen vétkezett. És azzal is, hogy Isten tekintete előtt minden gonosz és jó nyilván van tartva, sőt Isten a sötétségben is ugyanúgy lát, mint a világosságban. Azt is tudja, hogy Isten előtt még a gondolatai is nyilván vannak tart-

va. Ha tehát a harag napján Isten az ő szentségében felfedné az ő szívének titkos bűneit, minden sötét cselekedetét, és felvonultatná bűnösségének minden bizonyítékát, akkor őt, a tisztátalant igazságosan küldené a pokolba. De Isten ahelyett, hogy elítélné őt, kegyelmet ad neki. Abban mutatta meg az Isten az ő szeretetét iránta, hogy mikor még bűnös volt, Krisztus meghalt érte. Térdre ereszkedik hát ez előtt a véres kereszt előtt, és azt mondja: „Ó, Istenem, ha te ezt megtetted értem, én bármit megteszek érted. Örömmel teszem a te akaratodat, én Istenem. A te törvényed be van írva a szívembe.” És ahogy azt az embert, aki tudta, hogy ki kell lépnie a gép ajtaján, és szembe kell néznie azzal, hogy rá is hat a tömegvonzás törvénye, nem lehetett rávenni arra, hogy levegye magáról az ejtőernyőt, mivel az élete múlt rajta, ugyanúgy, aki azért jön a Megváltóhoz, mert tudja, hogy egy szent Isten előtt kell majd megállnia a harag napján, az sose mond le Isten igazságáról a Krisztusban, hiszen az élete múlik rajta.

Hadd foglaljam tehát össze ezt a tanítást, ahogy kezdünk a végére érni! Nem túl rég jártam egy üzletben, a tulajdonos épp egy vevőt szolgált ki, miközben Isten nevét káromolta. Nos, ha valaki a feleségem nevével káromkodna, azt rendkívül sértőnek érezném. De ez az ember Isten nevét használta a káromkodásában, annak az Istennek a nevét, aki életet adott neki, ráadásul szintén tőle kapta a szemeit, a gondolkodásra való képességét, a gyerekeit, az élelmét, és minden öröm, ami az életben valaha is érte, az mind Isten jóságából származott. És ő mégis káromkodásra használja ezt a nevet.

Felháborodva álltam közte és a vásárló között, majd odahajoltam és így szóltam: „Elnézést, ez egy vallásos összefüggés?” „Micsoda? A pokolba is, miről beszélsz?” – kérdezett vissza a férfi. „Akkor mégis csak, hiszen most meg a pokolról beszélsz! Hadd adjam oda magának az egyik könyvemet!” Tehát kimentem a kocsimhoz, és elvittem neki az Isten nem hisz az ateistákban: *Bizonyíték arra, hogy ateisták nem léteznek* című könyvemet. Ez a könyv logikával, humorral és racionálisan érvelve bizonyítja Isten létezését, melyet mindössze két perc alatt te is bebizonyíthatsz, és még hit sem kell hozzá. Nagyon egyszerű dolog, hogy levezzed Isten létezésének bizonyosságát, és emellett azt is, hogy ateisták pedig nem léteznek. Erről jut eszembe, itt van ez a szórólap is: „Nemzeti ateista nap: április 1.” Tehát odaadtam neki a könyvet, és két hónappal később újra bementem hozzá, és adtam neki egy másik könyvet, *A barátaim haldokolnak!* címűt. Ez a könyv egy igaz és izgalmas beszámoló arról az evangelizációs szolgálatról, melyet Los Angeles egy vérengző városrészén végeztünk, ebben is a humor teszi érdekessé a leírást. Tehát odaadtam ennek az embernek a könyvet, majd később felhívott és elmondta, hogy mi is történt. Elmondta, hogy a felesége elég csúnyán nézett rá, amikor A barátaim haldokolnak!-ot olvasta, és közben kétpercenként felnevetett. Később, mikor takarította a szobáját, megtalálta az Isten nem hisz az ateistákban címűt. Kinyitotta, és elolvasta az első oldalt, és azután az egész könyvet, mind a 260 oldalt. Ő mondta, hogy különös volt, mert egyébként utál olvasni. Ezután olvasta el A barátaim haldokolnak!-ot, és Krisztusnak adta az életét. Vett magának egy Bibliát, és átjött, hogy elmondja, hogy már két napja keresztyén, és a Leviticusnál tart a Bibliában, és tudjam meg, hogy most a Zsoltárokat, s majd a Jánost készül elolvasni. Elköteleződése előtt azonban ez az ember gyakorló boszorkány volt. „Isten törvénye tökéletes, hogy megtérítse a lelket.”

És történt egyszer, hogy Isten megkönyörült rajtam, mikor egyszer – úgy, ahogy akkor már sok éven át – a szabadtéren evangelizáltam, amely olyan volt, mintha a modern evangelizáció tollseprűjével harcoltam volna az ellenség ellen. És akkor Isten megkérdezte: „Mit csinálsz? Az én fegyvereim nem testiek, hanem erősek az Istennek erősségeik lerontására (2Kor 10,4). Íme, a tíz nagy löveg.” És ahogy felsorakoztattam az Isten törvényének tíz lövegét, azt vettem észre, hogy a bűnösök többé már nem nevetnek és gúnyolódnak. Nem, az arcuk elsápad, és felemelt kézzel ezt mondják: „Mindent átadok, szívesen átadok mindent Jézusnak!” Úgy jönnek át a győztes oldalra, hogy soha nem lesznek dezertőrök. Ezek a megtérők lelkeket fognak nyerni az Úrnak, nemcsak melegítik a padot a gyülekezetben. Munkatársak lesznek, nem tétlenkedők; drága kincsek, és nem terhek a helyi gyülekezet nyakán.

És most, szentek, minden fej felemelve van, minden szem pedig nyitva, és nem szól a zene. Hadd hívjalak most benneteket arra, hogy megvizsgáljátok az üdvösségetek valódiságát! A modern evangelizáció azt mondja, hogy „Sohase kételkedj az üdvösségedben!” A Biblia azonban pont az ellenkezőjét tanácsolja, mégpedig azt, hogy „*Önmagatokat tegyétek próbára, hogy igazán hisztek-e?*” (2Kor 13,5). Jobb most tudni, mint az ítélet napján. A Biblia azt mondja, hogy „*igyekezzetek még jobban megerősíteni elhívátásokatok és kiválasztásotokat*” (2Pt 1,10), és néhányan közületek tudjátok, hogy valami alapvető gond van a hitéletetekkel. Ha a repülőgép rázni kezd, azonnal elvesztitek a békeségeteket és örömeitöket. Hiányzik belőletek az evangelizáció iránti lelkesedés. Sohase borultok le a Mindenható Isten előtt azzal, hogy „vétkeztem ellened, Istenem, kegyelmezz meg nekem!” Még sohase menekültél oda Jézus Krisztushoz és az ő véréhez, hogy megtisztítson téged, és még sohase kiáltottál kétségbeesetten hozzá, hogy „Istenem, légy irgalmas hozzám, bűnös-höz!” Hiányzik belőled a hálaérzet, és nem zavar, hogy a bűnösök elvesznek. Egyáltalán nem égsz tűzben Istenért, sőt inkább az a veszély fenyeget, hogy olyan leszel, mint akiket úgy hívnak, hogy „langyosak”, és akiket Krisztus kiköp majd az ő száján az ítélet napján (Jel 3,16), mikor tömegek fogják kiáltani Jézusnak: „Uram, Uram!” Ő pedig azt fogja mondani nekik: „*Sohasem ismertelek titeket, távozzatok tőlem, ti gonosztevők!*” (Mt 7,22–23). Akik nem törődtek az isteni törvénnyel. A Biblia azt mondja, hogy „*hagyja el a gonoszt (törvényteleniséget) mindenki, aki az Úr nevét vallja!*” (2Tim 2,19)

Tehát ma kell az elköteleződésünk motivációját helyreigazítanunk. Barátom, ne hagyd, hogy a büszkeség megakadályozzon ebben! Szeretnék imádkozni érted, én itt maradok elől, te pedig maradj a helyeden! És ha szeretnél részt venni ebben az imádságban, akkor kérlek, lóddítsd fel a kezedet, de azt is tudd meg, hogy ha azt gondold magadban, hogy „Fel kéne emelnem a kezemet, de vajon mit mondanak majd az emberek?” – akkor ez büszkeség. Jobban szereted az emberek dicséretét, mint az Isten dicséretét (Jn 12,43).

Mindenki, aki a szívében büszke, az utálatos az Úrnak (Péld 16,5). Isten a kevélyeknek ellene áll, de az alázatosoknak kegyelmet ad. Alázátok meg tehát magatokat Istennek hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején (1Pt 5,5–6)! Hívjátok ezt újbóli elköteleződésnek vagy akár elköteleződésnek, de bárhogyan is nevezitek, akkor is igyekezzetek a ti elhívátásokatok és kiválasztásotokat erőssé tenni!

Ki Taehyung

A Diák Bibliai Közösség magyarországi munkájának története (3.)

(Korea a keresztyénség fényében)

(Folytatás az előző számból)

A koreai egyház szervezkedése (1832–1910)

A koreai protestáns egyház megalakulásával kapcsolatos eszmecsereik alkalmával általános volt a vélemény, hogy az amerikai misszionáriusok megérkezése jelenti a koreai keresztyénség kezdetét. Az akkori nemzetközi helyzetre vonatkozólag a misszió, amelyet az amerikai hívők kezdeményeztek, nagy szerepet játszott.

Azonban mielőtt ők Koreába jutottak, a protestáns egyház ott már önállóan megalakult. Ez az önkifejlődés felbecsülhetetlen értékű, mert a koreai egyház és istentisztelet már a külföldi misszionáriusok evangelizációja előtt megvolt. Ebben a fejezetben arról beszélünk, hogy a koreai keresztyének hazájukban és azon kívül milyen missziói tevékenységet folytattak. Ebből kifolyólag szó lesz az evangéliumnak az országban való megerősödéséről, amely az európai missziómozgalmat elindította, és annak Koreába való bevezetését szorgalmazta

6.1. Az első keresztyének missziótevékenysége

A missziótörténet különleges eseménye, hogy az őslakosok, akik külföldön lettek keresztyénekké, hazájukban hirdették az evangéliumot, magukat önálló egyháznak nevezték, minden dolgukat önmaguk irányították, mielőtt a külföldi misszionáriusok megjelentek. Ez volt a koreai egyház missziói tevékenységének egyik szempontja. Itt kell hangsúlyozni, hogy a hívők Koreában az evangéliumot önállóan ismerték meg, és a misszió már folyamatban volt, amikor a külföldi misszionáriusok megérkeztek.

Politikai helyzet és missziómozgalmak

A 19. század kezdete óta a nyugati hatalmak igyekeztek Koreával kereskedelmi szerződéseket kötni. Sok ország kopogtatott Korea ajtaján. Anglia és Franciaország az Indiai-óceántól kelet felé szerettek volna terjeszkedni. Amerika a Csendes-óceánon nyomult előre nyugat felé. Oroszország Szibériától dél felé terjeszkedett. Az imperialista kornak ezekre a politikai kihívásaira válaszolt Korea olyan hatásosan, hogy például az amerikai General Sherman kereskedelmi hajó erőszakos behatolása alkalmával 1866-ban a hajó megégett, Thomas misszionárius pedig mártírhalált halt.

Az a tény, hogy a katolikusok a politikába beavatkoztak, indokul szolgált egy Európa-ellenes külpolitikához. 1886-ban és 1889-ben a francia misszionáriusok és a katolikusok súlyos bántalmazásoknak voltak kitéve. Megtorlásul Roze francia tengernagy ismételtén támadta hajóival a nyugati partokat. Korea kitartó védekezése e támadásokat hatástalanította.

1817-ben megjelent az amerikai tengernagy, *Rodgerz*, akinek hatásköre az ázsiai térségben a nyugati part mentén

Kanghwa szigetéig terjedt. A koreai kormányt tette felelőssé a General Sherman hajó megégetéséért, és erőszakkal akarta a koreai kikötőket megnyitni. Megjelenése földrajzi felosztási kísérletnek látszott. Néhány kísérlet után azonban felhagyott vele. Az idegen országok támadásai csupán megtorlási akciók voltak. Másfelől azonban nyilvánvalóvá lett, hogy az erőszak alkalmazása nem kizárólagosan Korea ellen irányult. Saját belpolitikai helyzetükből kifolyólag nem tudtak sem aktívabban, sem agresszívebbek lenni. Amikor *Daewonkun* régens két tengeri hatalmon diadalmaskodott, az elzárkózás politikája még merevebb lett. A tartományokban emlékműveket állítottatott, amelyek azt az akaratát juttatták kifejezésre, hogy az idegen hatalmakat el kell üzni.

Ez időben Japán is ajtót nyitott az európai civilizáció előtt, amilyen gyorsan csak lehetett. 1854 óta kereskedelmi kapcsolatokat tartott az európai nagyhatalmakkal. Ekkor kezdődött Japán modernizálódása. 1870 óta Japán kérte Koreát a kereskedelmi kapcsolatok felvételére, ez azonban éppen úgy elutasításra talált Korea részéről, mint a nyugatiak erőszakos kísérlete. Korea elutasította a kísérletet, tovább folytatta az elzárkózás politikáját. E politikai döntés középpontjában Daewonkun régens állt, aki a tizenkét éves király, *Kojong* helyett a valóságos hatalmat gyakorolta. Zsarnokságát egészen egyedül gyakorolta, nem támaszkodott semmilyen pártra, sem nemzetségre. Emiatt nagy ellenállás bontakozott ki ellene mind a királyi udvar és nemesség, mind a többi alattvaló részéről. Az anyakirályné és a kiskorú király körül kialakult egy hatalmi központ azzal a szándékkal, hogy Daewonkun hatalmát megdöntsék, ez sikerrel is járt, a régens elveszítette hatalmát.

Az anyakirályné 1873-ban átvette a hatalmat a kínai Csung-dinasztia segítségével a régens tízéves diktátorsága után. Japán, amint értesült a hatalmi változásról, újból megpróbálta a kereskedelmi kapcsolatok felvételét. Mivel ezt Korea ismét elutasította, a japán hadihajók fenyegető hadmozdulatokat tettek a koreai partok előtt. A japán részről történt földrajzi felmérések csak ürügyül szolgáltak arra, hogy a koreai partokhoz közelebb kerülhessenek. Közben a koreai kormányzat arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a kívánt japán kereskedelmi szerződés szükséges, mert a hatalmi változás Koreát legyengítette, és a nemzetközi érdekhelyzet is megköveteli ezt az irányváltást. 1876-ban a Kanghwado-szerződésben Japán Koreával barátsági és kereskedelmi egyezményt kötött. Bár Korea számára e szerződés kényszer-egyezés volt, mégis döntő fordulatot jelentett a nemzetközi szerződések megkötése útján. Az ajtó kinyílt, de a vallásszabadságról beszélni még korai lenne.

1882. május 22-én a nyugati part középső részén fekvő Jemoolpóban államszerződés jött létre Korea és az USA között. Azonban a keresztyén vallás tilalmáról ebben nem volt szó. A

protestánsok számára ez nagy előnyt jelentett. A szerződés szerint a két ország között lehetővé vált a tudóscsere, és a tudomány, művészet és más téren is elmélyült a kölcsönös barátság a két nép között. Ez több volt, mint kultúracsera. Amikor 1883 novemberében Angliával és Németországgal Korea szerződést kötött, abban volt egy záradék, amely szerint a külföldiek a lakóhelyükön vallásukat gyakorolhatják. Valójában azonban csak 1886. július 23-án volt lehetséges először istentisztelet tartani. Ezzel kapcsolatosan Kjong király nyomatékosan kijelentette, hogy Korea idegen vallás hirdetését nem engedélyezi. Figyelmeztetett arra, hogy a nyilvános missziói munka még mindig tiltva van. 1886. június 6-án Korea Franciaországgal is szerződést kötött. Franciaország követelte a vallásszabadság és vallásterjesztés törvényes biztosítását.

Ámbar a koreai konzervatívok az idegen vallást elutasították, a közvélemény fokozatosan az evangélium elfogadása felé hajlott. Így a politikai helyzet Koreában lassanként megváltozott, a misszióviszonyok is megváltoztak. Eddig az volt a vélemény, hogy Koreában az elzárkózás politikai feltételei mellett lehetetlen a misszió. Az amerikai egyházban azonban keresték a koreai misszió lehetőségét, és egyre nőtt azoknak a hívőknek a száma, akik a misszió szükségességét elismerték. Az 1882-ben megkötött államszerződés után *Yeong-Ik Min* teljhatalmú nagykövet két kíséreléssel 1883 júniusában az USA-ba látogatott. A koreai delegáció tanácskozott az állam elnökével, és egy vonaton találkozott *John Gaucherrel*, a baltimore-i egyetem elnökével. Ez a találkozás nyerte meg J. F. Gauchert a koreai misszió ügyének, és nyomban küldött 2000 dollárt a metodista missziótársaságnak a koreai misszió támogatására.

A missziótársaság azonban Koreával szemben tartózkodó volt, mert úgy vélte, hogy a koreai misszió még túl korai. Amikor J. F. Gaucher észrevette, hogy felhívása hiábavaló volt, *Robert S. MaClayhez* fordult, aki Japánban folytatott missziói tevékenységet. Közölte vele elgondolását, és arra kérte, menjen személyesen Koreába, és értesítse arról, hogy Korea kész lenne-e az evangélium elfogadására. Amint S. MaClay meglátogatta Koreát, nagyon fellelkesült. Nyomban választ küldött Gauchernek és a metodista misszióközpontnak Amerikába, hogy amilyen gyorsan csak lehet, küldjenek Koreába misszionáriusokat nevelőknek és gyógyszeret. Ez a hír megjelent az amerikai észak-metodista egyház újságjában. Ezen kívül a Japánban működő misszionáriusok lapja, a *The Gospel in All Lands* is komoly felhívással fordult a nyilvánosságához. Ezáltal a koreai misszió iránt egyre nőtt az érdeklődés, és az adományok is szaporodtak. Hasonlóképpen járt el a keresztyénné lett *Lee Soocheong*. Nemcsak Japánban bocsátottak ki felhívásokat a koreai misszió támogatására. *Knox* misszionárius, aki 1883-ban Japánból Koreába akart menni, írt az észak-presbiteriánus missziótársaság központjába. Ez a koreai misszió aktivizálásának fordulópontjává lett. *F. F. Ellinwood*, a társaság egyik előljárója azonnali bekapcsolódást követelt a koreai missziós munkába. Ugyanezen társaság főtítkárára tájékoztató lapokat nyomtatott és osztott szét, hogy tervét megvalósíthassa. Ezzel a lappal nyerte meg az ügy számára *David W. McWilliamet*, aki a missziótársaságnak 5000 dollárt küldött. Az adományhullám folytatódott, ezért a missziótársaság elhatározta a koreai misszió elindítását.

1884 tavaszán a fiatal orvost, *John H. Heront* misszionáriusnak nevezték ki. Rövid ideig Japánban kellett maradnia,

hogy a koreai nyelvet megtanulja, és a beutazási engedélyt megszerezze. Heron azonban Kínába ment, és helyette *Horace N. Allen*, aki szintén orvos volt, utazott Koreába. Mint orvos azonnal munkához látott, mivel ő csak másodsorban volt misszionárius, így tevékenysége csak közvetve jelentett missziói munkát. Ebben az időben az amerikai missziótársaság valódi szakképzett misszionáriusok kiküldését várta.

A protestáns misszionáriusok megérkezése

A két misszionárius: *Underwood* a presbiteriánus egyházból és *Appenzeller* a metodista egyházból voltak az elsők, akik 1885. április 5-én szabályos missziói tevékenységre érkeztek Koreába. Azután sok különböző hitvallású misszionárius került Koreába. Ez történelmi fordulópontra volt, amikor az evangélium hirdetése az országban teljes lendülettel megindult. Az új hitvallások egyházai Koreába jutottak, és ott egyházi épületek létesültek.

Horacs Grant Underwood 1859. július 19-én Londonban született. Tizenhárom éves korában Amerikába vándorolt, s ott letelepedett. Filológiát és teológiát tanult New Yorkban, majd a holland református egyház teológiai szemináriumán folytatta tanulmányait. Az első kísérlete, hogy a koreai misszióhoz csatlakozzon, zátonyra futott, mert az anyaegyház pénzügyi nehézségekkel küszködött. Az észak-amerikai presbiteriánus egyház missziótársaságának a központja azonban 1884-ben elfogadta misszionáriusnak. Ő volt az első lelkésze a koreai misszióknak, amelyet ez a társaság szervezett.

H. G. Underwood egy hajóval Japánba ment. Úti célja volt: „Mihelyt Japánban talállok egy koreai nyelvtanárt, azonnal elkezdem koreaiul tanulni, és megkezdem a beutazás előkészítését. A legrosszabb esetben angol iskolát nyitok, amíg minden további nélkül hirdethetem az evangéliumot.”

Amerikai tengerészeknek hirdette az evangéliumot, közben tanulta a koreai nyelvet egy koreai keresztyéntől. Amikor Koreában a nemzeti klinika betegek iskolájában egy tanítói állás megüresedett, 1885. április 5-én Koreába ment. Allen orvossal együttműködve részt vett az angol nyelv oktatásában. Minden erejét a koreai nyelv elsajátítására fordította. Minden alkalommal, amikor koreaiakkal beszélhetett, az evangéliumot adta tovább. Érdeklődése körébe tartoztak a nyelvek, utazások, irodalom és a nevelés. Tudását összhangba hozta a misszióval. Huszonhat éves volt, amikor Koreába érkezett.

1886-ban megnyitotta a presbiteriánus egyház első misszióiskoláját. 1887. szeptember 27-én alapította meg a koreai főváros első gyülekezetét, a Saemoonan Közösséget. Részt vett észak-koreai expedícióban is. Az ökumenikus mozgalomban való buzgólkodása is ismert volt. Elnöki tisztségei megfelelték nagy teljesítőképességének, teherbírásiának.

Elnöke a bibliafordítók szövetségének, a koreai keresztyén iratmisszióknak, a nevelők társaságának, a yonhee-i főiskolának. Egyszerre volt misszionárius, szerző, bibliafordító, rektor, nevelő és igehirdető.

1916. október 12-én halt meg Atlanticban (New Jersey).

Arthur Judson Brown így dicsérte életét: „Ő volt a megalkotója a koreai egyháznak, és annak történetébe örökre beírta a nevét.”

Henny Gerhart Appenzeller: 1858. február 6-án Sonderton (Pennsylvania) született. Földműves családból származott. 1882-ben végzett a német református egyház főiskoláján, a Franklin and Marshall College-ban. Ezenkívül

tanult a New Jersey-i Drew Theological Seminaryban, amely azonban metodista irányzatú volt. Teológiai tanulmányai befejezése előtt a Drew Th. Seminaryn említette, hogy Koreában szeretne misszionárius lenni. 1884 karácsonya táján a metodista missziótársaság misszionáriussá nevezte ki. Miután 1885. február 2-án pappá szentelték, hajóra szállt. A metodista misszionáriusok 1885 februárjában megérkeztek Japánba. Tokióban R. S. MaClay fogadta, és az újonnan érkezett misszionáriusokat így tájékoztatta:

„Elbeszéltem a koreai és vietnami helyzetet, hogy a Koreába való elutazásra felkészüljenek. Együtt terveztük, hogy hogyan viselkedjünk, és hogy miként kezdjük el.” Az Appenzeller misszionárius házaspár 1885. április 5-én érkezett a középnyugati parton fekvő Incheon kikötővárosba. „Tserio Mavu” volt a neve a hajónak, amelyen a sok misszionárius Japánból Koreába hajózott. Koreában a politikai helyzet egy kicsit javult. Külföldi asszonynak azonban nem volt könnyű egy nyugtalan országban élni. Appenzeller misszionárius ismét Japánba utazott feleségével, és ott töltött két hónapot, s 1885 júniusában visszatért Koreába. 1886-ban megalapította a Baejae misszióiskolát, s annak igazgatója lett. Egy ideig a Koreában élő európaiak egyházának volt lelkésze, és bibliafordításon is dolgozott. Mint rektor és kutató-utazó nagyon elfoglalt volt. 1902. június 12-én, amikor egy bibliafordító rendezvényére készült, egy hajón viharba került a tengeren, s hajóstul hullámsírba merült. Életrajzírója, *William E. Griffis* ezekkel a szavakkal méltatta: „Appenzeller volt a koreai keresztyénség alapköve. Mint evangelizátor, utazó, kutató, tanító, gyülekezetalapító, bibliafordító kiemelkedő munkát végzett. Nagyon szelíd természetű volt, tizenhét évi szolgálattal méltóvá lett az élet koronájára.

William B. Seranton 1885. május 3-án a metodista egyház misszionáriusaként jött Koreába felesége és édesanyja kíséretében. Szolgálatával felváltotta Appenzellert, aki Japánban időzött. Összetalálkoztak Japánban Appenzellerrel, akik éppen Koreába indultak, ekkor W. B. Seranton még a koreai nyelvvvel foglalkozott.

Seranton csakhamar Koreába utazott, és ott együtt dolgozott Allen udvari orvossal; később klinikát alapítottak, amely a metodista egyház támogatását élvezte. Anyja és felesége a koreai asszonyok részére is nevezett ki Koreába egy misszionáriust *C. J. Corfe* tábori lelkész személyében. Ő lett Korea püspöke. 1890. szeptember 30-án költözött a fővárosba. Az ausztrál presbiteriánus egyház a Davies testvéreket választotta ki a koreai misszió számára.

H. Davies misszionárius, aki 1889 októberében érkezett Koreába, himlőjárvány áldozata lett. Később az egyház a *J. H. MacKay* házaspárt és három női evangelizátort küldött Koreába.

Amerikából a déli presbiteriánus egyház Koreába küldte *W. D. R. Reynolds*, *W. Junkin*, *L. B. Tate*, *Miss Mattis S. Tate* és *Linne Davies* misszionáriusokat, akik 1892. október 10-én érkeztek Szöulba. Missziói területük a délnyugati tartomány volt, ahol gyülekezetet, klinikát és iskolát alapítottak.

Malcolm C. Fenwick a kanadai baptista egyház tagjaként ment Koreába. Először megtanulta a koreai nyelvet, majd Sorae-ben megalapította az első baptista közösséget. Más baptista misszionáriusok, *C. F. Pauling* és *F. W. Steadwan* a középső tartományban misszionáltak, átadták M. C. Fenwincknek a szolgálatot.

W. John McKenzie, aki a kanadai presbiteriánus egyház lelkésze volt, 1893-ban ugyancsak magánemberként jött Koreába, azonban 1895-ben meghalt. Azután Kanadából öt misszionáriust küldtek Korea északkeleti tartományába: *R. Grierson*, *W. F. Foote*-ot és feleségét, és *D. W. McRae*-t.

E. A. Hendrix, akit a dél-metodista egyház küldött kínai rendeltetéssel, és *C. F. Ried Yoon Chiho* meghívására Koreába mentek.

1895 októberében Szöulba látogattak, és ott megkezdték missziói munkájukat. 1930-ban az északi és déli metodista egyház egyesült, ezáltal Koreában egy metodista egyházat alapíthattak. A koreai misszióban más hitvallású egyházak is részt vettek: 1899-ben megalakult a görög ortodox egyház, 1904-ben az adventisták, 1907-ben a „Heiligung egyház”, 1908-ban az Üdvhadsereg szerveződött külön egyházzá.

Az előző részben említés történt arról, hogy különböző hitvallású misszionáriusok ténykedtek Koreában. Ennek ellenére sem kísérelték meg a misszió ökumenikus alapon való folytatását. Sok presbiteriánus egyház, amelyeket Koreában különböző országok misszionáriusai alapítottak, egyesült missziótársaságot alkotott, később ebből fejlődött ki a koreai egyesült egyház. Ha a misszionáriusok nyilvános missziói tevékenysége nehézségekbe ütközött, akkor közvetett módszert alkalmaztak, tudniillik az egészségügyi és nevelői munkát helyezték előtérbe.

A fejlődés alapja volt: az önállóság, a missziótársaság felépítése, a missziói területek felosztása.

Az evangéliumi pietizmus (kegyesség) volt az, amivel a misszionáriusok Koreában sikereket értek el, ez mintaképe lett a koreai keresztyéneknek. A misszionáriusok élete, ez a hitéletmód a koreai európai pietizmusból származott, amely a tudományos biztonságról, valamint a politikai és kulturális optimizmusról lemondott. Ettől a mozgalomtól távol állt a vallási fanatizmus. A misszionáriusok, akik Koreában az evangéliumot terjesztették, az evangélium szerint éltek, így azt a félreértést eloszlatták, hogy a nyugati keresztyénség az imperializmus előfutára. Végül is a pietista hit néhány ponton egyezett a hagyományos koreai gondolkodásmóddal. A magatartás és mód, ahogyan az evangéliumot hirdették, ahogyan a keresztyén hitet élni lehetett, magukon a misszionáriusokon és életvitelükön felismerhető volt. Ez illet a koreai mentalitáshoz és szimpatikussá tette. A misszionáriusok hitbeli magatartása jó magnak bizonyult a koreai misszió számára.

Az egyház növekedése

Mivel Koreába különféle hitvallások jutottak, a missziótársaságok között civakodás, torzsalkodás támadt. A konfliktusok felvetették a kérdést: hogyan lehetne elkerülni a nézeteltéréseket, és hogyan valósulhatna meg együttműködés? Egyes missziótársaságok önállóak voltak, míg mások más missziótársaságokkal akartak együttműködni.

Ilyen körülmények között 1899-ben megalakult az „amerikai észak-presbiteriánus kongregáció és az ausztrál misszió uniója”. Az ilyen koalíciókíséretben néhány hitvallás, mint például a déli metodisták, anglikánok és baptisták nem vettek részt, passzív magatartást tanúsítottak vele szemben. Csak a presbiteriánusok értek el egységet. Ez volt az első egyházi együttműködési szövetség Koreában. Ez a társaság hívta meg 1890-ben *John Nevius* lelkész házaspárt, hogy a kínai Jifu tartományban missziótevékenységet folytasson. Koreai

tartózkodása alatt e házaspár a koreai misszionáriusok részére rendkívüli missziómódszert dolgozott ki. Ennek alapelvei: szigorú önállóság, átfogó missziói utak és kizárólag a Szentírásra való hagyatkozás.

Davisnek, az ausztrál presbiteri missziószövetség vezetőjének halála után az együttműködés rövid időre megszakadt. 1893. január 23-án megalakult a The Council of Missions Holding the Presbyterian Form of Government. E szervezet célja: a protestáns hitvallás megfogalmazása és az egységes egyház megszervezése a presbitériummal. A hozzá tartozó missziótársaságok felé tanácsadó szerepe volt. A koreai presbiteriánus egyház teljes megszerveződéséig ez a gyűlés mint főtáncs teljhatalommal bírt az egyesült koreai egyházak fölött.

A misszió történetében először jelent meg e fogalom: „Community Arrangements” – a missziói területek felosztása. Ez programként mutatkozott, amellyel elejét lehet venni a szükségtelen versengésnek, és a missziói területeket jól fel lehetett osztani. Alapelv volt, hogy ha egy gyülekezet lélekszáma több mint 5000, ott két missziótársaságnak kell működnie, ha a gyülekezet 5000-nél kevesebb tagból áll, csak egy missziótársaság dolgozhat benne.

A megvalósítás programja a következő volt: a dél-presbiteriánus egyház missziótársasága délnyugat-koreai és közép-koreai részre oszlott, az ausztrál presbiteriánus egyház Délkelet-Koreát kapta, és részt kapott még Közép- és Dél-Koreából. 1892. június 12-én az észak-presbiteriánus egyház és az észak-methodista egyház egyesítette missziói politikáját. Egész Koreát földrajzilag osztották fel, hogy jobban munkálkodhassanak anélkül, hogy az esetleges hitvallási különbségeket kiemelnék. A felosztási módszer hatással volt a régebbi misszionáriusokra, akiknek átfogó missziói munkája egész Koreában sikeres volt.

Utcaevangelizáció, magánházaiban levő kis szobában való személyes biblia-imaórai foglalkozás, vándormissziói és egyéb módszereket alkalmaztak. Különösen a vándormisszió volt az alapja a koreai egyház rövid idő alatt történt kifejlődésének. Megbízta a misszionáriusokat, akik akkor majdnem csak a fővárosban tevékenykedtek, hogy erőteljesebben lássanak munkához vidéken is.

Az egyház önállósulásának útján a teológiai képzés megszervezése különösen fontos volt. Természetes szükséglet, hogy képesített egyházi emberek segítsék az egyház növekedését. A csak külföldi misszionáriusokkal nem voltak megelégedve, ahogyan azok a közben alakult gyülekezeteket irányították. A kiképzési terv különleges követelményeket támasztott. Pjongyongban, az északnyugati tartományban 1900-ban az észak-presbiteriánus egyház teológiai iskolát alapított. Ezt később teológiai szemináriummal bővítették. A japán járom lerázása után ez a szeminárium mint a „Presbiteriánus egyetemi zsinat teológiai főiskolája” folytatta működését. 1907-ben első ízben fejezte be hét diák tanulmányait, és szentelték fel őket lelkészeknek. 1909-ben 98 már a tanulók száma. Ezt az iskolát pártolta az a missziótársaságok szövetsége, amelyet a különböző országok presbiteriánus egyházai hoztak létre. Ezért a tantestület négy missziótársaság tagjaiból tevődött össze.

A Nevius-módszer Korea missziótörténetében mélyre bocsátotta gyökereit. Ez a koreai egyház sajátosságává lett. Az egyház önállóságának ez az elve semmilyen külső behatást nem tett lehetővé.

A gyülekezetnek önmagában meg kell élnie, öngazgatásának kell lennie. A gyülekezet lelkipásztorának életszükségeiről való gondoskodást a gyülekezetnek kell magára vállalnia. A gyülekezeti élet irányítása és az evangelizáció azonban gyülekezeti tagok dolga, akik erre a célra megbízást kaptak. Az ő áldozatkészségükben nyilvánul meg a gyülekezet önállósága és cselekvőképessége.

1905-ig minden koreai külföldi misszionárius által alapított gyülekezet az anyaegyháztól függetlenül magát, amit a misszionáriusok támogattak. Amint a gyülekezetek önállósultak, teljesen szabaddá váltak az anyaegyháztól. Az anyaegyházak tehát a koreai egyházat függetlenné nyilvánították, úgyhogy a koreai egyház szabad gyülekezetté lett. Megindult a presbiteriánus egyház egységes zsinatának megszervezése.

1911-ig mint egységes zsinat szerepelt, 1912-től aztán fokozatosan Generális zsinattá fejlődött. H. G. Underwoodot szuperintendenssé (püspökké) választották. Ez a zsinat elhatározta, hogy misszionáriusokat küld Sandongba (Kína). Így az egyház szervezete lassan önálló, a koreai keresztyéneknek missziói tevékenysége meghatározott formát nyert. A koreai presbiteri egyházat a következő adatok határozzák meg.

2054 gyülekezet
128 lelkész
136 kiségitő
225 vén
116 evangelizátor
18 teológus
127 228 presbiteriánus
Ebből 53 008 megkeresztelt, 26 400 katekizmust tanuló,
5431 megkeresztelt gyermek.

Ébredési mozgalom 1907-ben

A japán uralom lépésről lépésre foglalta el Koreát. 1905. november 17-én Japán Koreát teljesen igazságtalan szerződés megkötésére kényszerítette. Japán azt állította, hogy Japánnak Koreára mint protektorátusra van szüksége. Ez által az egyoldalú államszerződés által Japán beavatkozott Korea politikai életébe. A gazdaságpolitika, amelyet Japán az államszerződés leple alatt folytatott, a koreaiak földjeit kifosztotta. Túlélés céljából sokan kivándoroltak Amerikába, Mandzsúriába, Szibériába és Kínába. A lemondás és reménytelenség hangulata uralkodott Koreában. Más téren azonban sokan Istenben találták meg reménységüket. A keresztyénség a népnek vallási egységet és nemzeti összetartásérzést ajándékozott. Mialatt Korea a nagyhatalmak játékszere volt, az ébredési mozgalom egyre jobban megerősödött. E mozgalom kezdete 1903-ig nyúlik vissza. A methodista egyház misszionáriusa, R. A. imádkozás közben megtapasztalta Isten kegyelmét, amely rendkívül különös volt. Ezt a bizonyosságot más misszionáriusoknak is továbbadta, hogy mások is érezzék ezt a kegyelmet.

Ezen felbuzdulva összegyűltek a misszionáriusok Pjongyongban, s ott a presbiteriánusok a metodistákkal közösségbe léptek. Ekkor csatlakozott hozzájuk *Howard A. Johnson* New York-i lelkész, aki kijelentette, hogy Angliában és Indiában nemzetközi ébredési mozgalom bontakozott ki.

A mozgalom 1907-ben érte el tetőpontját.

Pjongyongban 1907. január 6-án kezdődött e mozgalom. Első este 1500 hívő gyűlt össze. Napközben a Bibliát tanulmányozták, este prédikációt hallgattak. Ezen a tíznapos

rendezvényen *W. N. Blair* misszionárius az 1Kor 12,27 alapján prédikált. Tétele volt: „Jézus Krisztus tagjai.” Igehirdetése sok embert megtérésre indított.

W. N. Blair ír erről: „Sokan bevallották bűneiket, néhányan bánkódva siratták magukat, és öklükkel verték a földet. Amikor valaki felállt és bűnvallást tett, az összes résztvevő odafigyelt, meghallgatta és végül átment mondott rá. Nem lehetett ennél meghatóbb bibliaóra. A találkozás hajnalig tartott.” Egy külföldi misszionárius is felállt és bevallotta a bűnét, hogy odáig lenézően bánt a koreai emberekkel. Erre a *Pyongyangi Jandaehyun* gyülekezetnek egyik nagy tekintélyű vénje is felállt és bűnvallomást tett.

Az ébredési mozgalom, amely *Pyongyangban* lobbant lángra, Korea összes nagy városát elérte. Nemcsak a gyülekezetekben, hanem a teológián és misszióiskolán is sikereket ért el. A *London Times* is tudomást szerzett az eseményről, és a következő jelentést tette közzé: „Amint az emberek ajkán elhangzott – Atyám –, ellenállhatatlan erő sodorta befelé az embereket.” Az ébredési mozgalom tulajdonképpen a Biblia tanulmányozásából és reggeli áhítatból keletkezett, amely a koreai keresztyének számára nélkülözhetetlen volt. Különböző statisztikák mutatják, hogy a koreai keresztyének többet olvasták a Bibliát, mint más országok keresztyénéi. A reggeli imádság a két legfontosabb elem egyike volt. *Kil Sunjoo* lelkész számára a reggeli imádkozás adta az ösztönzést a valódi keresztyén hétköznapi életvitelhez. Ő ajánlotta az ébredési mozgalomnak ezt az imádkozást. Szokássá vált, hogy a keresztyének korán reggel összegyülekeztek imádkozásra. A nehéz időkben, mint a japán megszállás vagy a koreai háború idején ez a szokás tovább élt. Mindennap megtartották ezt az imaórát a koreai gyülekezetekben.

Az ébredési mozgalom egyház- és missziótörténeti szempontból nagy jelentőségű. A szuperintendens (püspök) *M. C. Harris* Japánban tartózkodott, 1908-ban az egyetemes zsinatnak Baltimore-ba a következő jelentést küldte: „A mozgalom nagyon eredményes, az egyház ezáltal nagy lelki erőt nyer. Semmilyen fanatikus ferdeség nem található benne, mert gondos bibliatanulmányozás előzi meg. Sok ezren lélekben egészen megújultak. Az írástudatlanok megtanulják az olvasást, hogy olvashassák a Bibliát. Alkoholisták, szélhámósok, tolvajok, házasságtörők, gyilkosok, konfucianusok, buddhisták, bálványimádók sok ezren újjászületnek.

A régi eltűnt, mert Krisztusban mindnyájan újjászülettek.”

Yung-Fun Lee, a koreai egyháztörténet szakembere megállapította, hogy ez a mozgalom tisztán lelki és erkölcsi megújulási mozgalom volt. A hitismeretek, amelyekre a mozgalomnál az emberek szert tettek, erkölcsi és szellemi erőként jelentkeztek. Különleges ismertetőjelei ezek a koreai keresztyénségnek.

Másik eredménye ennek az ébredésnek a keresztyén közösség. Adódtak azonban félreértések a misszionáriusok és az őshonos keresztyének között, amelyek a véleménykülönbség és a más gondolkodásmód következményei voltak. Probléma volt a teljes megértés.

Az ébredési mozgalom kedvet teremtett a megbékélésre és megbocsátásra. Az egyetértés a két csoport között lehetségessé vált, mert Jézus Krisztusban egy testté kapcsolódtak. Azon kívül együttműködés jött létre a hitvallások között is. Ez mutatta a koreai keresztyénség belső érettségét. Az ébredési mozgalom nem szűnt meg, mert az minden gyülekezetben

mint bibliatanulmányozás volt megszervezve. Szabályszerű rendezvény volt. Vidéken gyakorolták, mikor a falusiak pihentek, a városokban a gyülekezeti munkásoknak szerveztek alkalmakat, a zsinati kerületekben pedig a zsinati tagok részére. *Dr. J. R. Mott*, aki a diákevangelizáció vezetője és az ökumenikus mozgalom úttörője volt, 1907-ben meglátogatta Koreát. Tapasztalatai és észrevételei nyomán, amelyeket Koreában szerzett, kimondta a jelszót: „Általános evangelizációt az egész világon ebben az évszázadban.” Nagyon lelkesítette, hogy egy ország, mint Korea, Isten kegyelméből ilyen lendületbe jött: „Annak lehetőségét, hogy az egész világon ebben a században evangelizálni lehet, a koreai, presbiteriánus egyház fejlődéséből érthetjük meg.”

Az 1910-ben *Edinburgban* megrendezett világmissziói konferencián hírül adták, hogy Koreában 50 000 keresztyén 1907-ben az ébredési mozgalom keretében „igazi pünkösdi élményben részesült”. A koreai egyháznak van kedve az új élethez és új lelki történelem kezdséhez.

267,84% az egyház növekedése 1905–1907 között. Ez szinte elképzelhetetlen fejlődés. E tények alapján még tovább vizsgálhatjuk, hogy milyen missziótudományi elemek találhatók a fejlődésben. Ehhez azonban politikai és szociális tényezőket is figyelembe kell vennünk. Abból indulunk ki, hogy a lelki előfeltételek állnak az első helyen. A legfontosabb bizonyítékok a buzgó bibliatanulmányozás és imádság. *W. C. Candler*, aki az *Emory* egyetem elnöke volt, ezt a jelenséget így jellemezte: az emberlét tudata, felelős emberképzés az egyház önállósága által, a hitvalló egyháznak erősebb akarata, önálló missziói tevékenység és szolidaritása misszionáriusokkal példaképpül szolgáltak a hitetlen koreaiaknak.

Továbbá a misszionáriusok bibliai hűsége, hite adta az alapot.

G. H. Jones egy elemzésben az akkori hittartalom lényegét így foglalta össze:

- 1) a Biblia kizárólagos tekintélye
- 2) büntudat és megtérés
- 3) az egyén személyes hite
- 4) buzgóság
- 5) bibliatanulás kérdés-felelet formában
- 6) a keresztyén szolgálat és áldozat
- 7) tized
- 8) adakozás
- 9) szilárd hitbizonyosság
- 10) buzgó missziói tevékenység.

Harmadszor a missziótársaságok össznemzeti és hatékony módszere az önállóság volt, amely a gyülekezet és annak misszióját másoktól függetlennítette. Ezáltal az egyház a maga lábára állt, és vállalta a felelősséget. A nyugati egyházak azért nem tudták befolyásukat érvényesíteni a koreai egyházban, mert azok kezdettől fogva önállóan nyilvánították magukat.

A koreai keresztyénség kezdettől fogva nagy szenvedéseken ment át. A 18. század végén a misszió határozottabb formát öltött, és ezáltal a keresztyén hitnek sikerült gyökeret verni a koreai talajban. Ebben az időben hatoltak be Koreába a nyugati szuperhatalmak és az ázsiaiak, mint Japán, Kína és Oroszország, és az országot az imperialista hatalmak hadszínterévé változtatták. Korea számára ez azt jelentette, hogy 1910-ben Japán megszállta. A megszállás 1945-ig tartott. Ez alatt Japán Koreát gyarmatosította.

(Folytatjuk)

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Dobner Győző

A messiáshívő zsidó mozgalom és az evangéliumi keresztyénség

A mozgalmak nem előtörténet nélküliek. Sok közülük hosszú ideig érlelődik, majd megjelenési formát keresve és találva tör ki az ismeretlenségből. Természetesen vannak olyan próbálkozások, amelyek sohasem válnak mozgalommá, egy idő után elhalványulnak, jelentéktelenné silányulnak. Vannak mozgalmak, amelyek a történelem korábbi szakaszában rendkívül jelentősek voltak, majd szinte teljesen eltűntek az évszázadok viharaiiban, azután váratlanul újra megjelenve nyúlnak vissza gazdag örökségük feltárásához.

Ilyen a messiási zsidó mozgalom. Zsidók mozgalma, akik elfogadták a názáreti Jézust mint Izrael és a világ Messiását. Vallják, ő Isten egyszülött Fia, akit héber nevén Jesuának hívnak. E hitvallásuk mellett sem kívánnak keresztyén vagy keresztyén közösségek egyikehez sem csatlakozni.

Helyzetüket az első századi Jézusban hívő zsidók státuszához hasonlítanak tekintik, akik Izrael népéhez tartoztak valós identitással. A messiáshívő zsidók zsidóként kívánnak élni, megkülönböztetve magukat az úgynevezett héber keresztyénektől, akik valamilyen egyház kereteiben találtak otthonra. A mozgalom célja a fentiek értelmében zsidó identitású gyülekezetek létrehozása, illetve létrejötte. Nem kívánnak nem-zsidó közösségi kontroll ernyője alatt élni.

A korai századok egyháza Jézus zsidó követőit tekintve szinte teljesen kiirtotta a zsidó jelleget és gyakorlatot a zsinatok intézkedéseivel. Következésképpen az első pünkösd utáni viruló messiási judaizmus a 4–5. századra láthatatlanná vált. Titkos egyéni törekvések halvány lenyomata is alig ismerhető fel a történelmi feljegyzésekben. Ilyen villanásnyi utalás az úgynevezett „aragóniai vita” (1413–1414) egy bizonyos József és Andreas nevű messiáshívő zsidó férfiről, akik 22 rabbival folytattak vitát a Messiás személyéről. Az említett feljegyzés szerint a korabeli zsidóság nagy figyelemmel kísérte a történéseket, megragadta őket a két férfi érvelése, sokakat meggyőzött, akik elfogadták Jézust Messiásként.

Az inkvizíció félelmetes besúgóhálózata, a spanyolországi zsidóság kiűzése (1492), a keresztyénséget felvevő úgynevezett marannusz zsidók (maranno = disznó) kegyetlen üldözése sötét évtizedeket jelentett az egyetemes zsidóság számára.

A reformáció hozott valamelyest enyhülést a szorongatás évtizedei után. Azonban a reformátorok – *Luther, Kálvin, Hubmayer* – csak a teljes asszimilációt voltak készek elfogadni a zsidóság részéről. A változást a teológiai gondolkodás új iránya indította el. Protestáns teológusok felismerték a zsidó nép Isten üdvtervében betöltött szerepének jelentőségét. Megrendült az évszázadok óta bebetonozott behelyettesítő teológia (szuperszesszió).

Úgynevezett „héber keresztyén mozgalom” bontakozott ki Nagy-Britanniában és az USA-ban. Kezdetét vette a zsidó misszió.

A reformátorokat követő puritán mozgalom tanítói megértették és hirdették a zsidóság üdv történelmi jelentőségét: Samuel Rutherford, John Milton (Anglia), Increase Mather (Amerika).

Samuel Lieberkühn, Nikolaus Ludwig Zinzendorf (1700–1760), az úgynevezett morva testvérek nagy alakjai hirdették; „a keresztyénségnek vissza kell térnie bibliai gyökereihez”. Zinzendorf felismerte a „minden népnek a maga nyelvén” elv jelentőségét. 1750-ben kastélyában adott helyet a messiási zsidó közösségnek. Ezek a történések nagy hatással voltak az angliai *Wesley* testvérekre a metodista mozgalom kezdetén, az 1730-as években. Nagy-Britannia 1840-ben létrehozott egy protestáns püspökséget, első püspöke egy Jézus hívő zsidó – *Salamon Alexander* volt, egy rabbi fia. E kezdeményezésnek ma is létező és működő eredménye a jeruzsálemi Jaffa kapu közelében 1846-ban felépült „Christ church” épületegyüttese.

1860-ban szintén Nagy-Britanniában létrejött a Hebrew Christian Alliance (Héber Keresztyén Szövetség), majd 1915-ben az USA-ban, 1925-től pedig nemzetközi szövetségként működött tovább.

1882-ben *Joseph Rabinowitz* kisinyovi rabbi Jeruzsálembé látogatott, ahol természetfeletti módon jutott hitre Jézusban mint Messiásban.

1883-ban *Lichtenstein Izsák* (Ignác) tápiószelei rabbi fogadta el Jézus mint Messiást.

Őket tekintjük az újra éledő messiási mozgalom előfutárainak.

1948-ban megalakult Izrael állama. Sok zsidó prófétaik jelnek tekintette ezt a rendkívüli eseményt, hiszen a több mint 1700 év után újra létező a zsidóság számára az Erec Izrael – a haza. De a 20. század második felében kibontakozó messiási mozgalom közvetlen kiváltó tényezője az 1967-es hatnapos háború eseménye, Jeruzsálem városának újraegyesítése, a Templomhegy elfoglalása. A héber keresztyének, a messiási zsidók, sőt az evangéliumi keresztyénség egy része ennek kapcsán úgy tekintett a Lukács 21,24-ben írottakra, mint beteljesedett próféciára, melynek értelmében „Jeruzsálemben a pogányok ideje betelt”.

Az USA-ban az 1960-as években bontakozott ki a hippimozgalom a vietnami háború elleni tiltakozásként. Jelszava ma is emlékeztet azok számára, akik már éltek ebben az időben: „Szeressétek egymást! Ne háborúzzatok!” Szinte e mozgalom éveiben kezdődött el a kaliforniai központú „Jézus-

mozgalom”. A különböző keleti kultuszok bővületében élő amerikai zsidó fiatalság nagy számban vált messiáshívóvé. A felfedezés erejével hatott rájuk, hogy a keresztyének Jézusa zsidó származású, hogy a tanítványai zsidók voltak. Egyfelől zsidó háttérük elhallgatta ezt a tényt, másfelől a keresztyénség „zsidótlanította” a Messiást.

A mozgalom az amerikai kontinensen és Izraelben bontakozott ki a legerőteljesebben. *Martin Chernoff* baptista gyülekezeti háttérből származó zsidó missziós vezető egy látomása által vezetettve a mozgalmat a messiási judaizmus irányába terelte, elszakadva a héber keresztyén látástól. *Moishe Rosen* elindította a „Jews for Jesus” mozgalmat. (Kb. egy éve Magyarországon is megjelentek aktivistái.)

1975-ben a Héber Keresztyén Szövetség „Amerikai Messiási Zsidók Szövetségére” változtatta a nevét (Alliance of Messianic Jews of America).

A messiási mozgalomhoz tartozók létszámáról csak megközelítően pontos adataink vannak. Az egész amerikai kontinensen 3-500 gyülekezet létezését véljük. A mi kontinensünkön 1993-ban volt az első „Hear oh Israel” (Halld, Izrael) fesztivál Szentpéterváron, majd Moszkvában, Kijevben, Odesszában, Budapesten. Az események óriási zsidó tömegeket mozgattak meg, gombamód nőttek ki a messiáshívó gyülekezetek a volt Szovjetunió területén. Nem egy közülük több mint 1000 tagú. Más európai országokban is alakultak messiási gyülekezetek: Németországban jelenleg 12-nél több működik, valamint Angliában, Franciaországban, Hollandiában, Belgiumban és távoli kontinenseken – Dél-Afrikában, Ausztráliában, Új-Zélandon erőteljes gyülekezeti mozgalom indult el a Jézusban hívó zsidóság körében. Kis létszámmal Magyarországon és Romániában is léteznek kezdeményezések.

Gyülekezeti gyakorlatukban megtartják a zsidó ünnepeket, a fő összejövetelt szombaton tartják, hét közben házi közösségi hálózatokat működtetnek. A Tórához való viszonyukat egyrészt meghatározza Jézus szava: „*Nem azért jöttem, hogy a törvényt eltöröljem, hanem hogy betöltssem*”, azonban mérlegelés tárgya, hogy a 613 halachikus rendelkezésből mit kell betartaniuk messiáshívó zsidóként.

A legtöbb gyülekezetben szombatoként felolvassák a heti tóraszakaszt, de gondot fordítanak arra, hogy az Újszövetség hangsúlya megfelelő teret kapjon összejöveteleiken. Metódusukban különböznek az evangéliumi típusú és a karizmatikus hagyományokon nevelkedett gyülekezetek. Izraelben az evangéliumi berendezkedésű gyülekezetek néhány évvel korábban kezdték meg szolgálatukat, mint a hetvenes években főleg Kaliforniából kivándorló karizmatikusok. A két gyülekezeti típus közötti feszültség végül is 1975-ben jutott megegyezésre. Az evangéliumi típusú gyülekezetek kijelentették: nem tekintik a karizmatikus elemeket az igaz evangéliumiságtól való elhajlásnak. Ebben a konzolidált állapotban igyekeznek az értékek kölcsönös befogadására és megbecsülésére. Az evangéliumiak a tanításban, a szolgálók kinevelésében; a karizmatikusok viszont teret adnak a zsidó életszeretet megnyilvánulásának, például a széles körben gyakorolt táncnak és dicsőítésnek. A nem karizmatikus messiási zsidó gyülekezeteket a demonstratív jellegtől való tartózkodás jellemzi inkább, amely az evangéliumi és a baptista gyülekezeti istentisztelet nyomvonalán halad. A bemelegítés és az úrvacsora cselekménye rendkívül fontos és

szentséges gyakorlat számukra. Itt szeretném ismertetni az alapvető hitelveiket, amelyek természetesen folyamatos kidolgozás és pontosítás alatt formálódnak. A most ismertető hitelveket kb. öt-hat éve fogalmazták meg.

Alapvető hitelveink

1. Hisszük, hogy a Biblia Isten igéje, mely ihletett, tévedhetetlen és egyedüli tekintély.
2. Hisszük, hogy az Isten, az Örökkévaló egy, aki Atya, Fiú és Ruach haKodes (Szentlélek).
3. Hiszünk Jesua (Jézus), a Messiás istenségében, hogy szüztől született, büntelen életet élt, és hogy csodákat tett. Hiszünk az ő helyettünk történt, megváltást szerző halálában az ő kiontott vére által. Hisszük, hogy ő testben támadt fel, felment az Atya jobbjára, s hogy személyesen vissza fog jönni hatalommal és dicsőségben.
4. Hisszük, hogy Ruach haKodes munkájára feltétlenül szüksége van a bűnös és elveszett embereknek.
5. Hisszük, hogy a hívők a bennük levő Ruach haKodes jelenlegi munkája révén képesek szent életet élni.
6. Hisszük, hogy úgy a hívők, mint a nem hívők feltámadnak, az előzők életre, az utóbbiak pedig örök kárhozatra.
7. Hisszük, hogy azok, akik hisznek Jézusban, a Messiás Jesuában, szellemileg összetartoznak.

Izrael helyreállítása

Hisszük, hogy Izrael, a zsidó nép a bibliai próféciaik szerint visszatér földjére. Ezen felül azt is hisszük, hogy a helyreállítás magában foglalja a messiási zsidó hívők megjelenését is, akik a megváltott maradék, s részei Izraelnek és a tágabb értelemben vett Egyháznak is. Ennek megfelelően hisszük, hogy Jesua zsidó származású követőinek elhívása

az, hogy egy olyan bibliailag megalapozott zsidó életstílust éljenek, melynek az apostolok a mintái. Ők részeivé válnak annak a megmásíthatatlan elhívásnak, mely Izraelre vonatkozik, melyről a Római levél 3,1–2, illetve 11,29. verseiben olvashatunk.

A Messiás testének helyreállítása

Szolgálni szeretnénk a Messiás követőinek közösségét és egységét. Hiszünk a Szentlélek erejében és ajándékaiban, az igazságosság és egyenesség mércéjében. Isten ígését annak zsidó gyökerei szerint értelmezzük, és szerepet vállalunk az üdvösség üzenetének világméretű hirdetésében zsidóknak és nem zsidóknak egyaránt.

A Tóra szerepe

Hisszük, hogy a Tóra legátfogóbb értelmezése, hogy az Isten instrukcióit tartalmazza, mégpedig az élet minden területére vonatkozóan. Az Újszövetség megerősíti a Tórát, és betölti azt a próféta várakozást, mely szerint: „a tanítás (a Tóra) Sionból (Cionból) jön” (Ézs 2,3). Ennek értelmében hisszük, hogy a gyülekezeti életnek egy olyan magas mércéjét kell elfogadnia mind a vezetők, mind a tagok felé, amelyben ott van a szeretetteljes kiigazítás és az igazságos döntéshozatal is.

A gyülekezetek kapcsolata

Hisszük, hogy Jesua valamennyi gyülekezete kötődik a másikkhoz, és mindegyiknek nyitottnak kell lenni, hogy elszámoltatható legyen: vajon tényleg a Biblia alapelveit és erkölcsi mércéjét valósítja-e meg. A gyülekezetek együttműködése alapvető jellemzője kell hogy legyen a Messiáshoz tartozóknak.

A keresztyén és keresztyén közösségekkel való kapcsolatuk alapját az ApCsel 15-ben leírt „első jeruzsálemi tanácskozás” mai értelmezése határozza meg. Akkor, az 1. században a messiási zsidóság adott lehetőséget a nemzetek Jézuskövetői számára. Nem kérték tőlük a Tóra törvényeinek betartását, csupán négy minden korban érvényes elvárást támasztottak feléjük. Most a keresztyénségen a sor, hogy biztosítsa a messiási zsidók számára, hogy zsidóként lehessenek Jézus követői.

Úgy tűnik, hogy az evangéliumi keresztyénség a 21. század messiáshívő mozgalmával kapcsolatban lépéshátrányban van az úgynevezett történelmi egyházak, különösen a római

egyházhoz képest. A legtöbb közeledő lépést Róma tette feléjük, viszont ilyen módon kisajátította az egész közeledési folyamatot, és meghatározta annak szempontjait.

1998-ban egy messiáshívő bizottság látogatta meg a Vatikánban a Hittani Kongregáció prefektusát, *Joseph Ratzinger* kardinálist, aki ma XVI. Benedek pápa. A kardinális figyelmesen hallgatta a messiási zsidók bizonyágtételeit, majd a következőket mondta: „Az egyház csak akkor teljes, amikor két fél építi fel, a zsidókból való gyülekezet és a nemzetekből való gyülekezet (ecclesia ex Judaeis, ecclesia ex gentibus). Mi, teológusok, mindig is tudtuk, hogy meg fogtok jelenni, de arról fogalmunk sem volt, hogyan fog ez létrejönni. A ti bizonyágtételek eszchatologikus jel.”

1996-ban amerikai zsidók és protestánsok kezdeményezésére indult el az a munka, amely később a II. Jeruzsálemi Tanács – „Toward Jerusalem Council II” (TJCII) néven vált ismertté. Az azóta eltelt évek során a szerveződés szinte teljes egészében a római egyház képviselői kezébe került, mind eszmeisége, mind szervezeti felépítése tekintetében. Az utóbbi években a korábban pozíciót betöltő messiási zsidó teológusok és pásztorok elhagyták a szervezetet. A folyamat ilyen módon való alakulását nagymértékben magyarázza, hogy az evangéliumi

keresztyén közösségek többsége nem szentel kellő figyelmet a messiási zsidó mozgalmaknak. A végidők Izraelének jelentősége, és ezzel kapcsolatban a messiási zsidóság csupán marginálisan érinti a fennmaradás és látványos működés felmutatásával elfoglalt evangéliumiakat. Hasonlóan elmondható ez a történelmi protestáns egyházakról is. Úgy tűnik, inkább gyarapszik azon egyházi vezetők és teológusok táborára, akik vagy közömbösek Isten választott népe üdvösségének dolgában, vagy különutas megváltást vizionálnak a zsidóság számára.

A nemzetekből való hívőknek fel kellene ismernie; missziói küldetésük Izrael elhívásának részükről való folytatása, amit nem képesek maradéktalanul végrehajtani a „Krisztus-test” zsidó részének hiányában.

Újra és újra elhangzik a kérdés: „Ha elfogadták Jézust, miért nem csatlakoznak egy létező keresztyén közösséghez?” Vagy ahogyan *David Stern* írja a „Messiási manifesztó” című könyvében: „a keresztyének a Jézushoz térő zsidók torkán azonnal le akarnak nyomni egy sonkás szendvicset”.

Kiáltás az egyházhoz

A Kiáltás az egyházhoz 2006 szeptemberében Jeruzsálemben megrendezett TJCII közbenjárói összejövetelén készült a TJCII Nemzetközi Vezetőség jóváhagyásával.

Jézus követőiként gyűltünk össze számos országból és egyházi hagyományból, valamint az Izraelben és a diaszpórában élő messiási zsidó mozgalom tagjai közül itt, Jeruzsálemben, 2006. szeptember 12–14. között, az „Útban a második jeruzsálemi gyűlés felé” kezdeményezés és a Jeruzsálemi Olajfa Közösség szervezésében. Találkozásunk

célja az volt, hogy együtt imádkozzunk és a bűnbánat által keressük a kiengesztelődést az Úrral, valamint egymással.

Találkozásunk eredményeképpen a következő kiáltvány-nyal fordultunk a világ egyházai és hívő közösségei felé a TJCII nevében:

1. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, hogy az egyházak elismerjék messiási zsidó testvéreinket, és közösségbe kerüljenek velünk. Zsidóként jutottak hitre Jézusban mint Úrban, Messiásban és Üdvözítőben, és e hitüket olyan közösségekben kívánják megélni, amelyeknek istentiszteleti rendje, tanítása és életmódja megkülönböztethetően zsidó.

2. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, hogy egy nap létrejöjjön egy második jeruzsálemi gyűlés, ahol a nemzetek egyházainak (ecclesia ex gentibus) vezetői felismerik és teljes testvéri közösségre lépnek a körülmetélés feltámadt egyházával (ecclesia ex judaeis), és ezzel érvénytelenítik mindazokat a határozatokat és egyházi törvényeket, amelyeket az egyház zsidó megnyilvánulásai ellen hoztak.

3. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, mert ahhoz, hogy egy ilyen zsinat, (apostoli) gyűlés létrejöjjön, a világ egyháza-inak és hívő közösségeinek a Szentlélek vezetését kell követnie, hogy közösségi szintű bűnbánatra jussanak:

- az antiszemitizmus minden formája felett,
- a zsidó hívőknek a nem zsidó eklézsiába, közösségekbe vagy kultúrába történő minden erőszakos asszimilációja felett,
- a behelyettesítés teológiájának minden formája felett, amely azt tanítja, hogy Isten elvetette a zsidó népet, és az egyházat helyezte Izrael választottságának helyére,
- minden olyan cselekedet felett, amely hozzájárult ahhoz, hogy a Jézusba vetett zsidó hit formája majdnem kihalt.

4. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, hogy helyreálljon Jeruzsálem isteni elhívásának teljessége és ereje:

- mint Isten megváltó tervei szempontjából központi jelentőségű prófétai város,
- mint központi tekintélyt hordozó város a Krisztus egész teste számára,
- mint a megbékélés városa, amely minden nemzet áldás-sára lesz.

5. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, hogy a nemzetek egyháza újra felfedezze a zsidó gyökereit!

6. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat minden zsidó és nem zsidó hívő Krisztusban történő kiengesztelődéséért (Ef 2,14–15)! Ez egy beteljesedése lesz Jézus Jn 17,21-ben rögzített imádságának, amely az egység egy új dinamizmusát fogja felszabadítani a nemzetek egyházai és keresztyén közösségei között.

7. Kérjük, halljátok meg kiáltásunkat, hogy a kiengesztelődés e munkája az evangélium terjedését nagy mértékben előmozdítsa, és hogy helyreálljon az igazságosság a világ megosztott népei között (Róm 11,11–15)!

Azért imádkozunk, hogy a kiáltásunkra adott válasz jelentősen hozzájáruljon a kiengesztelődés egyre növekvő mozgalmához – mind közösségleg, mind személyesen – Jézus tanítványai, a zsidó tanítványok és a népek keresztyén tanítványai között.

Függelék

A gyakran felmerülő kérdésre, hogy miért nem említi a „Kiáltás az egyházakhoz” című dokumentum Izrael földjét, szeretnénk rámutatni, hogy a korábbi kiadvány, „Egy második jeruzsálemi gyűlés felé: a vízió és történetünk” már tartalmaz egy erre vonatkozó megállapítást a következő szöveggel:

„Ugyanakkor az is világossá vált számunkra – elsősorban a jeruzsálemi messiáshívő zsidó vezetőkkel folytatott megbeszéléseink során –, hogy ha bibliai alapokon kívánjuk értelmezni Izrael kiválasztását és Istennek a választott néppel kötött »felbontathatlan« szövegségét, akkor Izrael földjének ajándéka és a nép meghívása egymással szorosan összetartoznak. Mindazáltal a »II. jeruzsálemi gyűlés felé« kezdeményezés támogatóinak sem az országhatárokkal, sem az egyes izraeli kormányok földpolitikájával kapcsolatban nem kell politikai vagy teológiai szempontból állást foglalniuk. A zsidó hívők valódi elfogadása azonban azt jelenti, hogy a nemzetek keresztyénei elismerik: a földre vonatkozó ígéret része a továbbra is fennálló szövetségnek. Izrael elhívása az, hogy áldás legyen a nemzetek számára. Ehhez tartozik az is, hogy a föld ajándéka által megáldja a környező népeket, amelyek szintén részesei Ábrahám örökségének.”

Felhasznált irodalom

- Becker, Michael: Messianic Jews (Kézirat).
 Chernoff, Yohanna: Born a Jew ...die a Jew, EBED Publications, Hagerstown, Maryland, 1966.
 Damkani, Jakov: Miért pont én? Zúgó Szél Alapítvány, Budapest, [1998].
 Doron, Reuven: One new man, 1996.
 Goldberg, Louis: Our Jewish frineds. Loizeaux Brothers, Neptune, New Jersey.
 Heidler, Robert D.: The Messianic Church (Kézirat).
 Hocken, Peter: Toward Jerusalem Council II. The vision and the story, TJCII, 2004.
 Johnson, Paul: A zsidók története. Európa Kiadó, Budapest, 2001.
 Juster, Daniel C.: Visszavonhatatlan elhívás. Segítség az Élethez Alapítvány, Budapest, 2011.
 Juster, Daniel C., Peter Hocken: The Maessianic Jewish Movement an introduction. TJCII, 2004.
 Kijaer-Hansen, Kai: Joseph Rabinowitz and the Messianic Movement. The Handsel Press Ltd, Carberry, Scotland.
 Kecskeméti Ármán: A zsidók egyetemes története, Budapest, 1927.
 Lichtenstein Jákób: Zsidók tükre. Feinsilber Róbert, Budapest.
 Roth, Sid: Akiknek volt bátorságuk.
 Santala, Risto: A Messiás az Ószövetségben. Bridge Mission Society Budapest, 1999.
 A Messiás az Újszövetségben. Bridge Mission Society, Budapest, 2001.
 Pál apostol – Saul rabbi. Bridge Mission Society, Budapest, 2002.
 Schoenfeld, Hugh: History of Jewish Christianity.
 Stern, David: Az evangélium zsidóságaának helyreállítása, Bridge Mission Society, Budapest, 2005.
 Wilson, Marvin R.: Our father Abraham. W. B. Eerdmans Publ. Co., Grand Rapids, Michigan.
Elhangzott az Országos Lelkipásztor-konferencián Balatonszemesen 2012. november 5-én

Hegyi András

És minket ki oldoz fel?

Nagy gyönyörűséggel olvasgatom esténként Fekete István írásait. Különösen az erdei-mezei utakról vagy az egyszerű emberekről szólókat. *Dr. Gyökössi Endrétől* tanultam, hogy a nap utolsó gondolatai álomnyitó gondolatok. Mindenkinek ajánlom az ilyen jellegű irodalmat, ha nyugodt, békés éjszakát szeretne. Az egyik novellájában ír egy fiatal papról, akit haldokló apjához hívtak, hogy gyóntassa és áldoztassa meg. Apja ugyanis szeretett volna tisztán belépni az örökkévalóság kapuján. Először a pap visszahőkölt, aztán felülkerekedett benne a hivatása, és a beteg apját meggyóntatva, feloldozva, ő is, apja is nagy megnyugvással tekintettek az útra, ahonnan nincs visszatérés.

Erre a szép és igaz történetre gondolatban pár nap után akkor tértem vissza, amikor újra kezembe került egy régen olvasott, az 1973-as években kiadott evangélikus novellás gyűjtemény, amelyben papok vallottak szolgálatukról. Egyik másik írásnak ugyanez a témája. A lelkészt esőben, sárban, januári húszfokos hidegben vagy éppen a nyári kánikula kellemős közepén hívták, mert a beteg úrvacsorával akart élni. Öreg, kemény lelkű bányász, tüdővészben végnapjait élő fiatal lány, vagy éppen olyan eset is volt, amikor hívő férfi ateista apjához kérte a papot, hogy a nagy út előtt bűnbánatot tartson, úrvacsorához járuljon. Az öreg téeszmagtáros nemcsak hogy az utolsó szegig el tudott számolni, hanem rendet, sőt tisztaságot hagyott maga után. „Nem találkoztam tisztább lelkű emberrel” – írta a papja.

Bűnvallás és feloldozás

Elgondolkodtam, hogy is van ez nálunk, evangéliumi hívőknél? Eszembe jutott fiatalabb korom, amikor a népesebb gyülekezetben kora tavasszal vagy ősz elején szaporodtak a gyászjelentések az imaház ajtaján. Ha várható volt, hogy valaki útja végéhez közeledik, iparkodtam többször fölkeresni. Stólát sosem vittem magammal (akkor se volt, ma sincs) – hogy ha „meg akarna gyónni”, vagyis szeretne valamilyen

szorongást okozó emléktől, rendezetlen ügytől, netán bűneitől megszabadulni és megkönnyebbülni halála előtt – kész legyen őt meghallgatni.

A római katolikus lelkészeket szolgálatra szentelésükkor az oldás-kötésre is felhatalmazták Mt 16,19; 18,18 alapján. Az ige szava szerint ha valaki megvallja bűnét (Jak 5,16), imádkozni kell érte, és a bűne megbocsáttatik. A pap a gyónás után elmondja a feloldozó szavakat: *ego te absolvo in nomine Domini*, vagyis „az Úr nevében feloldozlak téged”.

Tökéletesen tisztába vagyok azzal, hogy egyedül az Úrnak van hatalma feloldozni minket bűneink következménye és büntetése alól. Ismerem a bűnbocsátó-cédulák körüli botrányos visszaéléseket, a lutheri reformáció éppen ezek miatti tiltakozásának történetét. Senkit nem akarok sem katolikussá, sem evangélikussá, sem más vallásúvá kapacitálni. Idealizálni sem akarom a gyónás és feloldozás témakörét. Tudom, hogy minden egyházban, sőt minden korban az emberek élnek vagy éppen visszaélnek mindazzal, ami rájuk bízott. A gyónással nem kevésbé éltek vissza, sőt a titoktartás kötelezettségének megszegésével is csúnya hatalmi játszmákat űztek.

De azon azért érdemes elgondolkodnunk, hogy mi mit kezdünk magunkkal vagy éppen a ránk bízottakkal, amikor nem csupán összegyűlnek és egymásra rakodnak a bántásaink és bántódásaink, a botlásaink és tévedéseink, mulasztásaink és elkapkodott ügyeink meg nem oldott emlékei? Ki is kíváncsi belőlünk, de magunkba is fojtjuk, mert nincs bizalmunk senkihez. Pedig jó lenne felszabadulni sokszor alig értett rossz érzéseink alól, jó lenne megtisztulni. De bennünket, evangéliumi hívőket ki oldoz fel, ha ezzel küszködünk? Feloldozott-e valaki valaha is? Igényeljük-e egyáltalán? Vagy csak megyünk tovább, mintha mi sem történt volna út közben is, meg a végén is.

Hogyan is van ez nálunk? Már említettem, hogy a valóság az, hogy az Úr Jézus Krisztus vére érdeméért az Isten Szentlelkének van joga és felhatalmazása bárki bűnei bocsánatát meghirdetni. Ez evidencia. Olyan, ami felett nem is szoktunk töprengeni, mert nincs miért. Bajok származnának abból, ha divatba jönne egymás feloldozgatása. Hamar lelketlen rutinná alakulna az egész. Az ön- és a mások becsapásának új verziója. Szentebb terület ez annál, mint hogy felkapottá váljon. Mégis szükségünk lehetne rá a maga helyén és a maga idejében. A Krisztus Lelkének csendje és ereje alatt.

Mert a bizonytalanságunk bűneink bocsánatával kapcsolatosan legtöbbször csupán arra a területre terjed ki, amit egy példával tudok legkönnyebben bemutatni. Egy gyógyszer kémiai összetevőinek pontos ismerete segít-e akkor is, ha a gyógyszert nem vesszük be? Megtisztulhatott volna-e Naamán, ha akár Abana és Parpar, akár a Jordán vizeinek tisztító hatását nem tagadta volna, de nem merült volna alá bennük? Körülbelül ennyit ér a tiszta és biblikus elméletünk, ha gyűlnek-gyűlnek a kisebb-nagyobb

elrendezetlen dolgaink, és tudnánk, hogyan és hol kellene, sőt lehetne azokat megvallani, megbánni és elhagyni, hogy Isten is feloldozhasson. De ha a precíz bibliás tudásunk elmélet marad, semmi több, akkor irigyelhetjük a népegyházak tagjait, akiknél van bűnbánati liturgia, és szívből-e, színből-e, de legalább találkoznak a bűnvallás szövegével, és ha akarják, szívből is elmondhatják. Ekkor jogosan hangzik feljűk az *ego te absolvo*... Ha komolyan veszik a bűnvallást, „megigazulva mehetnek haza” (Lk 18,14).

Nem divat ma a bűnbánat, a bűnvallás gyülekezeteinkben. A gyülekezetek nem elég tiszták ahhoz, hogy valaki hangozzon kifakadjon, mert belülről szorítja a lelkiismerete, és szeretne ettől a szorítástól megszabadulni. Nem is ajánlatos, hogy elmondja azt, ami belülről feszíti, esetleg félelemmel tölti el, mert az emberek (a hívő emberek is) szájukra veszik, és pletykálkodni fognak róla. És jaj annak, akinek a nyelvek ostora elől nincs oltalma (Jób 5,21).

A szószékről hangos „bűnbánatos” dicsekvés a *megtérés* előtti szuper bűnökről nem egyenlő azzal, mint amikor valaki például nagy lelki mélységben vagy akár a halál előtt, akár az élet közepén szeretne megtisztulni. A bibliai bűnvallás nem kívánczik pódiumra, hanem sokkal inkább a csendeskamrába a kegyelmes Isten színe elé.

Mi annyira hozzászoktunk a *hittapasztalatok* másokkal való megosztásához *bizonyágtételek* formájában, hogy ez vált már etalonná közösségeinkben. Még az *Adrian Plass* által karikírozott: „lehajoltam, mert leesett a gumicukrom, és egyből három-négy kéz nyomkodta a fejemet a pad alá, hogy imádkozzunk a testvérünkért, mert bizonyára nagy bajban van” – sem szokásos. Az persze, hogy manapság csupán a szebbik arcunkat vállaljuk, és a bűnös begubózik, akkor sem biblikus, ha ez a helyzet szinte bebetonozottnak tűnik. Lehetne másként is, ha több megértő szeretet lenne bennünk, és több hit bűneink bocsánatát illetően. Nagyobb lenne a bűnös emberek felé való megértő szeretetünk, és kevesebb lenne bennünk az ítélkező lelkiület, és kevesebb saját érdemeink számoltartása.

Valakit egykor gyakran látogattunk, mert életkoránál fogva is hazafelé tartott. Valami emészthette (elvitte magával a sírba), mert minden alkalommal azzal a sok – valóban értékes – szolgálattal hozakodott elő, amit ő, míg tehetett, elvégzett. Az volt az érzésem, hogy Isten a bűneinktől is meg tudna szabadítani, de vajon az érdemeinktől meg tud-e? Le tudjuk-e ezeket is tenni? Vagy mint egy koloncot cipeljük magunkkal egy életen át. Felesége a temetés után azt mondta róla: nem szépen halt meg.

Megérkezünk a lét és nem lét határához, és visszük az érdemlistánkat az Úr elé, és ott esetleg a bűnlistáinkkal fogadnak. Mert lehet ez is, az is igaz. De az előző nem nullázza le az utóbbit. Mi meg elszoktunk már a „gyónástól”. Gyónási liturgiánk sincs, és sem rutinból, sem szív szerint soha nem jutunk el ahhoz a ponthoz, hogy valakinek őszintén feltárulkozzunk, elmondjunk neki „mindent igazán” (Mk 5,33), hogy minket is feloldozhasson.

Talán azt véljük, hogy a bűnbánat és a bűnbocsánat automatikusan történik, mert Krisztus érettünk, bűnösökért meghalt, és életünk egy döntő pontján megtértünk hozzá. Aztán minden hónapban egyszer úrvacsorázunk, és vagy a felszínen, vagy kissé mélyebben átsuhannak rajtunk mulasztásaink és bűneink. Olykor ez is elég. Máskor sokkal többre lenne szük-

ségünk. Már az nagy dolog, ha legalább ez tudatosul bennünk. És ekkor elnyomjuk magunkban, vagy mivel alkalmatlanok a körülmények, nem tehetünk mást, megyünk tovább feloldozatlanul.

De mit tanít a Biblia erről?

Mózes 3. könyvének elején található egy hosszú szakasz (majdnem az első hét fejezet egésze), amelyben azt találjuk, hogy a szentíró nem feltételezi senkiről, hogy ne vétkezne. Se közember, se vezető ember, se pap, se főpap, szóval senki. Megtalálható itt az áldozatbemutató mikéntje is, és az az evangélium, hogy bocsánatot nyer az, aki megbánja és megvallja bűnét (4,20.26.31.35; 5,16.18), mert a pap engesztelést szerez számára (5,6). A frigyháza fedelét héberül *kaporetnek* nevezi a bibliai szöveg, a כפר – befedni, betakarni, büntetést elengedni igéből. Görögül *hilasztérionnak*, a λασκομαι – kiengesztelődni, kegyelmesnek lenni igéből. Azért, mert az évi engesztelési ünnepen a főpap ezt a helyet hintette meg az áldozati állat vérével. Ez volt az engesztelés helye az egész nép számára. Isten a hozzá forduló bűnösök felé megengesztelődött. Megbocsátotta bűneiket. Eltekintett a különben jogos büntetéstől.

Erre utal a Zsidókhöz írt levél 9,12, azzal, hogy az Úr Jézus tulajdon vére által mutatott be engesztelő áldozatot Istennek. A golgotai kereszt nem komolytalanabb, szentségtelenebb vagy mechanikusabb hely a frigyháza tetejénél.

A Róm 3,9–26 nagyon erőteljes szövege szerint: mindenki vétkezett és híjával van Isten dicsőségének. Pál apostol itt a 14., 53., 5., és a 140. zsolnárokból idéz. A 12. versben az *enklinó* (εγκλινω) – kitérni, elhajolni (Isten egyenes útjától) a héber *áven* עון – jogcsavarás, visszajára fordítás, illetve *sug* שגה – eltérni Istentől, illetve az igaz úttól akár nem szándékosan – tükörfordítása. Aminek a következménye, hogy mindenki haszontalanná vált (Károli fordítása) – αχρεομαι –, alkalmatlanná, méltatlanná Isten számára, hiszen híjával van az Isten dicsőségének, beszennyeződött. Letért a számára kijelölt egyenes útról. Isten irgalma csak a bűnös ember felé fordul, az „igazak” felé nem. A hitben megigazultak békeességét csak azok ismerhetik meg, akik magukra nézve felismerik, illetőleg elismerik ezt (Róm 5,1–11). Méghozzá az eszükkel éppúgy, mint erkölcsi érzékükkel, vagyis teljes egzisztenciájukkal.

Mert a kollektív bűnösség tana mögé akár el is lehetne bújni. Hiszen a bűnben (és a bűnbánatban is) van valami általános, mert mi emberek hasonlóak vagyunk egymáshoz. De az általános is konkrétá válik, mikor igaz bűnbánatról van szó, mert az én bűnömről van szó. Nekem fáj az, amit tettem vagy mulasztottam. Ez az én legbelső ügyem. A bűnöm nem a kirakatba való, a bűnbánatom sem. Alig van ugyanis, aki meg tudna érteni kétségbeesésemben. Valószínűleg csak egy hozzám hasonlóan bűnös ember. De akkor csak neki van felhatalmazása arra, hogy meghirdesse számomra a bűneim bocsánatát az Úr Jézus nevében. Mivel fülem is van, nemcsak szívem, esetleg szükségem is lehet rá, hogy valaki kimondja, hogy halljam.

Kimondja-e valaki, amikor nekem lenne rá szükségem? Vagy kimondom-e én, amikor másnak? És ki mondja ki, főképpen milyen szándékkal és milyen lelkiülettel? Csak éppen nekünk evangéliumi hívőknek ne lenne szükségünk arra, hogy feloldozzanak? Vagy mi lennénk azok, akiknek gerenda van ugyan a szemünkben, de a másik szemében lévő szálkát hamarabb észrevesszük (Mt 7,1–5)? Akik büntelennék képzeljük magunkat, mindig másokban látva a hibát? Azok a

kevélyek, akiknek Isten ellene áll, ahelyett hogy azok az aláztosak lennének, akiknek kegyelmét adja (Jak 4,6)?

Én még emlékszem gyerekkoromra a tanyán, ahol nyaraimat töltöttem. Amikor a bácsit megrúgta az egyébként jámbor tehene, ő felkapta a villát nem éppen jámbor indulattal, és nem éppen hívő szavak kíséretében jól oldalba vágta a tehenet. Azután azon az estén lelkileg nagyon összetörve könnyek között kérte Isten bocsánatát.

Meg arra is, hogy szolgálatom ideje alatt a gyülekezetben éppen a „futottak még” kategóriába soroltak közül hány esetben éppen a halál előtti napokban Gyökössy Endre szavával: egész életgyónással hogyan könnyebbültek meg. És hitem szerint tisztultak is meg, mert Jézus vére nem az igazakért ontatott ki (Róm 5,1–8), hanem azokért, akik még kiáltani tudják: *Kyrie eleison!* Uram, irgalmazz!

Bűnbánat

Mert lehet még a „bűnbánat” is hamis. Éveken át hallgattam valakinek az imáját: „Uram, én hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint aki bűnbánatra képtelen lenne, mert én a bűnbánatra is képes vagyok.” Vagyis hálát adok, hogy nem vagyok olyan imádkozó, aki böjtöl hetente kétszer, hanem olyan imádkozó vagyok, aki azt kéri, hogy „irgalmazz nekem, bűnösnek”. Igaz, hogy csavar, de legalább jól hangzik. Igazodik az önmagáról kialakult kedvező képhez. Persze ha mindenki bűnös, akkor én is bűnös vagyok. Ha mindenkiért meghalt az Úr, akkor énértem is. Ha pedig meghalt a bűnökért, akkor ki is engesztelődött. Ezt ki nem tudja?

Nem véletlen, hogy gyakran a földi élet végére tolódik ez a fajta bűnbánat, mert akkor a bűnbánónak már nem számít, hogy ki mit gondol róla. Pedig nem volna szükségszerű, hogy így legyen. Mert visszük, cipeljük a megoldatlanságainkat, bűneinket, amiket mi követtünk el, és azokat is, amiket ellenünk követtek el, és élünk bele a nagyvilágba. Sose oldoz fel senki – bibliás tudásunk ellenére –, és már rég nem ismerjük a felszabadulás jó ízét, a bűnbocsánat, a lelki tisztulás semmi máshoz nem hasonlítható örömét. Ránk avasodtak az érdemeink meg a bűneink egyaránt. Rossz szagot árasztunk magunk körül, egyáltalán nem a Krisztus jó illatát (2Kor 2,15).

És vajon mit teszünk mi pásztorok, ha felénk fordul egy beteg, hazafele készülő öreg, vagy éppen a hozzátartozói? Egyik barátom mondta el keserűen, hogy kérte a prédikátorát, látogassa meg az apját, mert gyógyíthatatlan, és várja őt. A lelkész ígérte, halogatta. Újra ígérte, és újra csak halogatta. Bokros teendőkre mi mindig tudunk hivatkozni. A fiataloké a jövő, velük kell foglalkozni. A stabil hitű öregek, ha meg találnának is halni, már úgyis sinen vannak. Azután, mikor a pásztor végre ráért volna, már lekéste.

Ugye jól tudjuk, hogy a halál pillanatában elsősorban nem ránk, hanem az Úr Jézusra van szüksége a haldoklónak. Igaz, és mégsem ez a teljes igazság. Mert ha Istentől eredt a szolgálatra való elhívásunk, és nem lettünk méltatlanok hozzá, vasárnaponként mégiscsak mi hirdetünk ígét, és nem az Úr Jézus személyesen. Meg hát úrvacsorát is mi osztunk, és a fiatalokkal is csak mi foglalkozunk, s talán a számítógép billentyűzete mellett is mi üldögélünk olyankor, amikor pedig az emberek között lenne a helyünk. Mert megvan az ideje ennek is meg annak is.

Ha pedig valaki kínlódik lelkében, akiért pedig már Krisztus megkínlódott, akkor az elsőség őt illeti meg szolgálatunkban is. És valahogyan része a szolgálatunknak az őszinte bűnbánat felismerése, és megkülönböztetése attól, ami nem az, és a bűnbánó léleknek mi mást hirdethetnénk, ha nem a bűnei bocsánatát?

Nem kellene rásütni a szegény bélyegét arra, aki „gyónni” akar. „Biztosan valami nagy és titkos bűn lehet a háttérben.” A rendes hívő gyülekezeti tagokra ugyanis nem jellemző ez a kétségbeesett tisztulási vágy. Egy

egész életét becsülettel Isten szolgálatában eltöltő lelkipásztorról mondta el a fia: halála előtt én oldoztam fel apámat. Éppen a szent szolgálat végzése közben adódhattak olyan terhei, amiket nem oszthatott meg senkivel. Emiatt szegénykeznie kellett volna?

Az az abnormalis, amikor a hívők – állítólag Krisztus testének tagjai, a „megváltottak” – szaglászni kezdenek ott, ahol hitük legnagyobb titka kellene hogy nyilvánvalóvá legyen: a bűnök és bűnök bocsánata környékén. Nem értői – és ezáltal közvetítői – a kegyelemnek, hanem árulói. Úgy vélekedve ugyan, hogy mindenki vétkezett és híjával van az Isten dicsőségének, de a feloldozásra váró biztos, hogy jobban vétkezett, és bizonyára sötétebb titkokat takar tisztulási vágya.

A mi Urunk Jézus Krisztus legyőzte a minket vádoló sátánt. Kiszabadította a lelkiismeretük nyomása alatt szenvedő foglyokat azzal, hogy eltörölte az ellenük szóló kézírást (Kol 2,14–15). Akkor pedig vagy csak egyeseknek van szükségük az kiengesztelésre (ők a szerencsések), igaz, hogy kissé megvetett színben tűnnek fel. Vagy kegyes módon – a másoknál önmagukat különbnek tartók által (Lk 18,9) – visszajön hívő közösségünkbe a vádoló. Pedig itt csak a bűn fölött győztes, büntől irgalmasan szabadító Názáreti Jézusnak volna szabad megszólalnia!

ISTEN NÉPE A TÁRSADALOMBAN

Szebeni Olivér

Királydinnye (Könyvismertető)

Jártam Bács-Kiskun megyének rendszeres mezőgazdálkodással kevésbé kultivált buckái között, és kiszúrta a kerékpárom levegővel felfújt abroncsát a királydinnye. Felejthetetlen tapasztalatot szerez, aki nyári hőségben akár hasonlóan jár, vagy ami még rosszabb, mezítláb királydinnyére lép a sárga homokban. Neveltetése vagy modora szerint nyilatkozik ilyenkor, bárki hallja, vagy nem.

Úgy jártam, ahogy eddig soha. Váratlanul elém lépett egy idősebb testvér, tudva arról, hogy könyvmoly vagyok, és átadott egy példányt, talán azért, mert nem tudott vele mit kezdeni. Ha könyv került a kezembe, általában kiolvastam, jegyzeteltem. Arra pedig nem is emlékszem, hogy ha nekem akarták adni, el ne fogadtam volna lelkesen, és meg ne őriztem volna, mondván: Ki tudja, mire lesz jó? Bizonyára tudta ezt ő is, mert kedvesen megjegyezte, nem várja vissza tőlem. Most hogy elolvastam, úgy hatott rám ez a könyv, mintha egy egész telep királydinnyébe estem volna. Ha befejezem az ismertetését, komolyan ígérem, hogy elhajítom ezt a könyvet, és soha nem keresem meg.

Nem jutottam egészen váratlanul a könyvhöz. Találtam korábban a szerzőről egy szerényebb ismertetést egy idegen nyelvű folyóiratban. Hogy sietnek angolból magyarra áttenni mindent, ami vallásellenes! Dicsérik a tudomány képviselőjét, ha nyelvüket istenfélő embereken köszörülgeti. Velük egyútt

sokan felsorakoznak szajkó módjára. A vallásosságot egyesek negatív tulajdonságnak tartják. Pedig ez a „királydinnyés” eset nem egészen olyan ember tollából való, aki bármilyen tradicionális vagy haladó felekezetet értene a vallásosságon. Mert ő teljes erejével támad mindent, ha vallás, akár régi, akár új.

Személyes „tradíciói” közül említhető az anglikánsága, amitől még nem kellett volna ateistává válnia. Amit ehhez fűz, a felettébb súlyos kesergés a rajta esett sérelmen, mert nem kérdezték meg csecsemőkorában, hogy akar-e keresztyén lenni. Mondhatom, perdült vagy három svédcsavart a világnézete, mígnem gátlástalan ateistává vált, és túltett bármelyik hasonló világnézetű elődjén, beleértve a moszkovitákat vagy *Kádár János* szekértolóit. Nem kibeszélni akarom, sem gyalázní, ő erre egészen biztosan büszke lenne. Etológusként akár ragadhatott volna rá valami az állati jó szokásokból, de elakadt a hasonlatoknál (a pávián feltűnő ülőgumójánál). A vallásosok figyelme oly renyhe, hogy azt sem látják – véleménye szerint. Való igaz, nehéz megérteni, hogy ha már állati szokásokat vizsgál (mozgás, táplálkozás, szaporodás), miért vált a vallásosságra. Hiszen állat nem szokott imádkozni, filozófiai esszéket sem ír. Lehet, hogy kommunikálnak egymással, de nem gondolom, hogy akár szeretetről, tiszteletről, áldozatkészségről, esetleg lelki élményekről cserélnének eszmét. Jelrendszereikben aligha van erre karakter.

Tudom, hogy egy istenfélő ember politikailag megbízhatatlan. Hiba, ha nincs káros szenvedélye. Ha takarékos és nem veri el a pénzét a korcsmában, nem is normális férfi. Ha szorgalmas, stresszsfokozó, és ennél fogva káros. Minek dolgozzon az ember, ha nyerhet is pénzt? A becsületes istenfélő embereket legszívesebben kiűznék a társadalomból, mert szerintük deviánsak. A zsidók, keresztyének vagy muzulmánok, mind „egy kutya”. Napjainkban az alkotmány biztosít lelkiismereti- és vallásszabadságot, de ezt mindenki úgy értelmezi, ahogy akarja. A vaskos kötetben ez a lényeges, nem más.

Kohlományok a Biblia ellen

Richard Dawkins Isteni téveszme (The God delusion) angolul 2006-ban kiadott könyvét *Kepes János* fordításában, egy évvel később Budapesten is kiadták. Az ateista szerző szerint a világon a legkárosabb a vallásosság. A hitélethez tartozó teljes rendszer értéktelen. A vallás szerinte fertőző ragály, mint a himlő. A vallásoktatás fanatizál és mételyezi az iskolás gyermekek szellemét, akik vallási kategóriákat megismerve gyűlölködnek, ellenségeskednek.

Mint aki élete nagy részében Istenről nem csendes, jól fűtött és kellően világitott teremben tanulhatott, hanem mai szóval mélyszegénységben. Az ateista gúnyolódást, egyházat, papot gyalázó ócsárlást hallgattam elképesztő mennyiségben. Tehát a dolgokról más véleményre jutottam. Most úgy érzem,

Clinton Richard Dawkins (1941. március 26.) neves ateista szerző, angol etológus, evolucionista biológus

az egykori ideológusokkal, titkosrendőrökkel és hasonlókkal erősített pártideológia hagyományozott irodalmát vagy a szóval mondott okításokat mind meghaladta R. Dawkins vallásellenes (gyakran obszcén) koholmánya. Megkérdőjelezi az egész európai társadalomban elítélt tömeggyilkosokról (*Adolf Hitlerről, Joszif Visszarionovics Sztálinról, vagy az ázsiai Szaddám Huszeinről*), hogy ateisták lettek volna. Inkább arra hajlik, hogy valamilyen vallásos rögeszme vagy korszellem (Zeitgeist) tette őket a történelem antropomorf szörnyetegeivé. Csak egy hajszás, és már-már azt várja az olvasó, hogy felmenti valamennyit. Ugyanakkor eliminálná az egyistenhívő emberek millióit: a segélyezőket, az önkéntes segítőköt, a vallásos élményükről beszélni merészelve. Jézus Krisztus valamennyi tanítványát. Mivel szavaikat ő egyszerűen nem hiszi el. Az önzetlen jó szándékot sem tiszteli. Miért ne tehetnének rosszat, ha egyszer az Isten alkotása, a természet is tesz rosszat. „Az Isten hol nekilődül, máskor meg lemarad.” Neki az is kevés, hogy „Jézus esetleg feltámadott”.

Egyik fejezetének címe alá írja, hogy a „különféle vallásos szekták papjai [rögtön magamra ismertem] rettegnék a tudományos haladástól, mint ördög a szenteltvíztől, mert félnek attól, hogy létalapjukat fenyegeti a tudomány és a fejlődés”.

Nekem nem a „papságom” adott „létalapot” – már ahogy ő gondolja. Abból éltem, amiért munkabért fizettek. Persze egyre kevesebbet fizettek, mert rájöttek, úgy kell a népet tartani, mint az állatkínzó a kutyáját: rövid láncon, bottal, kenyéren és vízen. A Római levél szava mégis beigazolódott mindennap az életemben: „*Az igaz ember pedig hitből él*”.

Az evangélikál (mondhatnánk: evangéliumi) hívők sem kivételek. „Moody Bibliaintézetét” éppen úgy, mint a Wheaton (*Billy Graham*) iskoláját a keresztyén fundamentalizmus két székhelyének tekinti (105. o.), aztán megjegyzi: A keresztyén fundamentalizmus „aláássa a tudományt” (300. o.); a tudós arra kényszerül, hogy a tudományt alárendelje a Bibliának (303. o.). Iszlám példákön mutatja be, hogy a „bigottság” (fundamentalizmus) véres erőszakhoz vezet. Pedig a pakisztáni „istenkáromlási” perek nem a keresztyén-ség gonosztettei. Ő nem beszél keresztyén mártírokról a hírek hallatán. Hogy lehet a pakisztáni sarat az európai keresztyén-ségre kenni? Mindenesetre Dawkins tudja a szavak csűrű-csavarásának „művészetét”. Pedig láthatná, hogy a művelt Amerikában és Angliában éppen elég sok „fejlett” ateista szidja, gyalázza az Istent, és nincs az a keresztyén fundamentalista, aki ezért őt feljelené. Ha megtenné, akkor sem menne semmire. De ő addig bujdosik „földi téreken”, addig keresgél, amíg csak talál valamit az ártatlanok ellen.

Talán felesleges tovább rejtegetni a konklúziót, Dawkins éppen úgy, mint tudóstársa, a tolszékben senyvedő, válása után hajthatatlan és makacs ateista, *S. Hawking*, kevésbé toleráns, mint a sztálinizmus volt. (Különös szeszélye a sorsnak, a két angol nevének kiejtése meglehetősen egybecseng: Dóking és Hóking.)

Mellőzöm tehát a vallásos élményeim felsorolását, és maradnék az előbbi ostoba általánosítás mellett: már a „szektára” sem vagyok érzékeny, annyit hallottam, hogy rég megbékéltem vele. Szenteltvizet soha nem használtam. Az ördög gyávaságáról, félelméről elég hiányos az ismeretem. A tudományomat azért nem szégyeltem, mert ha más nem, az önma-

Stephen Hawking (1942. január 8.), korunk egyik legnagyobb fizikusa, a Cambridge Egyetem matematika-fizika professzora

gában bizonyosság, hogy nem anyanyelvemen, hanem az ő anyanyelvén, 69 éves koromban védtem meg a tézisemet. Inkább arról voltam emlegetve, hogy a tudományt tiszteltem. A tudományos élet nem fogyatkozó, inkább növekvő kérdéseit (ahogy ő mondja: hézagokat) nem „töltöttem hittel”. Hadd pendítsem meg – ki ne tudná –, hogy minden tudományos eredmény bőven hagy maga után hézagokat!

Meglepő, hogy a szerző nem hisz a lassú, évezredek óta tartó, apró lépésekben kibontakozódó evolúcióban, hanem a lét és az élet egy pillanat alatti felbukkanásában hisz (146. o.). Feltűnő neki is az ember civilizációs károsítása (globális felmelegedés), ami miatt egy amerikai politikus tudós, *Al Gore* évtizedek óta küzd. Megjegyzem: ő szintén keresztyén.

Dawkins illogikus valósággyűlölete néha belebotlik a világtörténelem istenfélő szellemi óriásaiba (*Immanuel Kant*, 239. o.), esetleg remek írók éber lelkiismeretét kifejtő bizonyágtételébe (*F. M. Dosztojevszkij*, 242. o.). Ám arra következtet, hogy miért csinálunk magunknak lelkiismereti problémát, ha egyszer nincs Isten (241. o.)? Ő ugyan nem veszi komolyan *Kalkuttai Teréz* anya óvását az élet védelmében. Hívságos „misszionáriuspózt” talál a magatartásában. Olyan zavaros elmeszülelményt, mint a da Vinci-kód evangéliumhoz hasonlítása a hitelesség mértékében (107. o.), csak az képes kimondani, aki elvesztette teljesen a józan ítélőképességét.

A kritika kritikája

A teológiai oktatástól az utóbbi évszázadban mindenhol elvárták, hogy kezeljék „kritikusan” a bibliai szövegeket. Amíg egy nemzeti nyelv értelmét vetették egybe az eredeti bibliai nyelvekkel – hiszen az élő nyelv változik –, valóban volt létjogosultsága a bibliai szövegkritikának. Az „üzenet” tartalmát azonban jobb érzésű teológus soha nem kritizálta.

Olvasott ember lehet a mi „tanult barátunk”, mert tud az Újszövetség kanonizálása körüli fontolgatásokról, amiket természetesen rosszall. „Miért vettek be csupán négy evangéliumot”, hiszen volt több is. Megnevezi elsőnek Tamás evangéliumát, és még ötöt – bár lenne a mellőzött ókori irodalomból további egy-két tucatnyi hasonló.

Az a szerencse ért, hogy nem csak elolvastam némelyiket, de Tamás evangéliumát magyarra fordítottam. (*Szebeni O.: Q kopt Tamás-evangélium*. A teljes fordítás és egybevetés az Újszövetséggel. Sokszorosított kézirat, Budapest, 1979.) A 114. vers az említettek közül mennyiségileg is kiválik. A többi sem azért maradt ki, mert sokkal rövidebbek, inkább azért,

mert nem volt mindegyik meg, amikor a 4. században az újszövetségi iratokat rögzítették. Másrészt, komoly követelménynek tekintették, hogy a szerző legyen kortársa Jézus Krisztusnak („legyen szemtanú”).

Immanuel Kant (1724. április 22.–1804. február 12.) porosz filozófus, korának befolyásos gondolkodója

A szerző, ahol csak lehet, következetesen él azzal a prejudikációval, hogy „a Biblia hamis, téves, félrevezető, papok koholmánya”. Vegyük tehát elő ebben a tekintetben „Didimus János Tamás” nevét! Az evangélium említi Tamás apostolt. Említi, hogy ikerszületett volt. A „didimus” (koiné: *didimos*) jelentheti az „iker” szót. De mire jó az ikertárs, János neve? Miért hitelesebb a Nag Hammadi kódex ezzel? Jobb így, hogy leírja az ikertestvér nevét az ókorból hagyományozott szöveg? Nem gondolom. A kopt egyház nem minősült keresztyén ősegyháznak, hanem gnosztikus egyháznak. Van külön kopt pápa.

A kanonizáció több nemzedék alapos döntése után zárult le, és akik döntöttek, elődeik nézetét következetesen figyelembe vették. Tamás szövegének tartalmát elemezve, nem találunk olyan lényeges kiegészítést, ami a négy evangélium üzenetét megváltoztatná. Attól a naptól, miután az Újszövetség már nem elbeszélés, hanem írott szöveg, a korai keresztyének éppen úgy ügyeltek a kéziratok pontosságára, mint a zsidók az ószövetségi szent iratoknál.

Olykor úton-útfélen felvilágosító munkát kellett végezni, és elmondanom, mi van és hogyan van valami a Bibliában. Bibliának tulajdonítani egyes mondásokat, hogy abból nyilvánvaló ostobaság derüljön ki, nagyon régi valáskritikai módszer. A szerző is követi a „hagyományt”, száznál több idézetet hoz föl „a Bibliából”. Nézzük csak ezeket a „közhelyeket”!

Előre kell bocsátanom, sehol nem találhatnék egy olyan fordítási verziót, akár angolul, akár magyarul, ahol

megvannak a könyvből kimásolt következő állítólagos bibliai idézetek:

„Köpenyeforgató. Utolér a büntetés.” (363. o. az első 21 idézetből)

A következő oldalon: „Farkaszemet nézni. Ember tervez, Isten végez. Aki másnak vermet ás, maga esik bele. A baj nem jár egyedül. Aki nem dolgozik, ne is egyék. Mosom kezeimet. Kiesik a kegyeiből. A gyengébb nem. Csepp a tengerben. Pálfordulás. A tiltott gyümölcs édesebb.” (364. o.)

„Minden haja szála égnek áll. Az ár ellen úszni.” (365. o.)

Ha életem során bármelyik vizsgán ennyi valótlanságot írtam volna egy dolgozatomban, ekkora hibaszázalékkal, talán még a marxisták által kontrollált érettségien is meghúztak volna. Ha egy világhírű egyetemi tanár ekkora hibaszázalékkal ír, vagy egy magyar fordító ennyi hibát átenged, nem ellenőriz és nem korrigál, akkor mit gondoljak a szavahihetőségükről? Ezenfelül megjegyzem, hogy a kifejezések az angol King James Version-ben, vagy a New American Standard Bible-ban sem találhatók meg.

Akkor mit meséljek azokról az *Ady-*, *Juhász Gyula-*, *Babits*-versekről, akik angol nyelven vagy olvashatók vagy nem? Igen megfontolt és az életükben megharcolt bibliai igazságokat írnak olyan érzékeny lelkületű magyar költők, akik nagyon sokra tartották hazánkat és népünket, és tisztelték Istent. Annnyit nem tudok kontrollálni, amit a tisztelt angol ateista tudós uraság összehord úgy négyszáz oldalon. Ennyit nem áll módomban ellenőrizni. Csakhogy, aki egyszer valótlant állít, annak éppen olyan téren lenne igaza, ami viták gyakori tárgya?

Én egy imaházba járok minden vasárnap egy magyar tudóssal. Ebben az imaházban jártak más tudósok, több nyelvet ismerő többdiplomások. Többször ígét magyaráztak, bizonyosságot tettek Istenről. Becsültem őket, és valószínűleg becsülöm őket a halálomig. Nem a valláskritikusokkal akarok vitázni. Azokat szeretném gondolkodásra készíteni, akik a következő idők gyülekezeti szószékeire kénytelenek lépni olyan terhekkal, amilyen adag ópiumot beléjük tukmáltak áltudósok. Akik nem látják be a saját szerencsétlenségüket, mert önteltségükben odáig jutottak, mintha illetékesek lennének Jézus Krisztus helyett „ítélni eleveneket és holtakat”.

London/Budapest, 2012. január 2., hétfő (MTI) – Egy delhi bíróság arra kötelezett 22 közösségi weboldalt, hogy hat héten belül távolítsa el felületéről a vallásellenes és antiszociális tartalmakat – adta hírül hétfőn a MailOnline című brit hírportál (Mon.hu)

Még semmi sem veszett el véglegesen

Sokkal szemben én reménykedem Isten gyalázóinak megtérésében. Láttam 1989 őszén országos egyházbombolók közül néhánynak a kétségbeesett menekülését rég elhagyott templomába. Ám a keresztyén nem bosszúálló. Az emberek akkoriban az adott lehetőségen kapva sokan mentek vissza a saját konfessziójuk szerinti egyházukba. Némelyik élethivatásának tekintette, hogy bizonyos hóhérbérért kiirtsa az írmagját az istenfélelemnek, elűzze papját és felrobbantsa a templomát, mint a városligetben tették. Még cikket is írtam a „későbbi visszatérők” mentésére, mert féltem, hogy elzárkózunk előlük, pedig bocsánatkérés nélkül is meg kellene bocsátanunk a megtérő „tékozló fiaknak”.

Visszaestünk az ötvenes évek vallásellenes uszításának állapotába. Az istentelenség bátorságáról napi hírek tudósítanak. Fosztogatás, kolosszális méretű rablások, iskolai lövöldözések, anyagyilkosság, öngyilkosság. A fegyveres kezek nem forgattak Bibliát, legtöbbjük soha nem is látta. Nem a vasárnapi iskolások, sem a ministráló gyerekek vagy a konfirmáltak közül kerülnek ki az elkövetők. Ezt pusztá becsülés alapján mondom, de a Statisztikai Hivatal soha nem fogja publikálni a köztörvényes bűnözők vallási megoszlását számszerűen és tárgyilagosan. (Alaptörvénybe ütköző diszkrimináció lenne!)

Van még egy egészen különös tapasztalatom. Nem állítom, hogy csak velem fordult elő, más bizonyoságtévő testvérem pontosan ugyanilyen tapasztalatokat szerzett. A fanatikus valláskritikusok, meghallván a kizsigerelt hívők utolsó ígéretét: „Imádkozni fogok önért, hogy egy napon forduljon hittel Teremtőjéhez!” – toporzékolni és eszelősen tiltakozni kezdtek: „Értem ne imádkozzék!” – Szinte hallom még most is az egyiküket. Annyira féltek, hogy mi lesz velük, ha bárki imádkozna a megtérésükért. Ám ezt már nem tudták kontrollálni, sem bizonyítani, sem büntetni.

A kőbányai porcelángyár üzemi párttitkára a hatvanas években megtért. Szobánkban egy nagy asztal mellett, a bizonyoságtévő és az én jelenlétemben imádkozott életében először fennhangon. Kérdésemre, hogy mindent elfogad-e hittel a Bibliából, ezt felelte: „Igen, elfogadtam.” (1960. január 2-i naplójegyzetem.) Amíg materialista volt, nem volt boldog. Megtérése után boldog volt Istenben a haláláig.

Ma hajnalban négy órakor szokásos egyéni csendességem idején kértem Istent, könyörüljön a két angol ateistán, akikkel az utóbbi napokban foglalkoztam. Csak ezután fogtam ehhez a könyvismertetéshez. Kértem Istent, hogy segítse őket megtérésre. Beismertem, hogy én nem szeretnék velük találkozni. Szégyennel ismerem be azt is, hogy a tékozló fiú bátyjához sajnó sokban hasonlítok. A kötekedők, cinikusokból és szkeptikusokból viszont nagyon elegendem van. Szeretem Isten teremtett világát, csodálom az Úr bölcsességét, de becsümlő nézetüket nem osztom, hogy „a szép kék bolygót”, a milliárdszor milliárdnyi életet a vak véletlen formálta. Az ilyen érvelés lepereg rólam. Fáj annak a tudása, hogy megcsalja őket a saját eszük. Sokat elvettek tőlem fosztogató kezükkel, sőt elvesznek a mai napig, de én mégis sajnálom őket, és nagyon szánakozom rajtuk. Úgy érzem, hogy nem én vagyok a szegényebb, és nem irigylem őket.

Mégsem adom fel a reményt, imádkozom értük, és nagyon örülnék, hogyha megtudnám a hírt: találkozta Istennel.

TANULMÁNYI SZEMLE

Hegyi András

Misszió a harmadik évezredben (6.)

(Kiemelt részletek a tanulmányból)

(Az előző számokban közölt tanulmány folytatása)

IV. Merre tovább?

6. A misszió és evangelizáció viszonya

Az evangelizálás nem tekinthető a misszióval egyenlőnek. Az evangelizálás tanúságétel arról, amit Isten a múltban tett, a mában tesz és a jövőben tenni fog. Az evangelizálás John Stott szerint: „az evangéliumi események hirdetése.”¹ Az evangelizálás válaszra készíti. A keresztyén misszió tágabb értelmű. Isten és a világ dinamikus kapcsolatát jeleníti meg, ahogyan azt a választott népének Izraelnek kijelentette, majd a Názáreti Jézus születésének, életének, kereszthalálának és feltámadásának eseményeiben megmutatta. A misszió az isteni gondviselés és az emberi zűrzavar közötti feszültség története. A *missio Dei* – az, amit Isten a világgal cselekszik: fenntartja a teremtés rendjét, előreviszi a történelmet a beteljesedésig. A *missio ecclesiae* az, ahogyan az egyház, illetve a mindenkor Isten népe a maga sokrétű létével és munkájával aktívan részt vesz ennek az isteni tervnek a megvalósításában. Ezért a misszió kezdettől fogva magában hordozza a megőrzést is (az ortodox liturgia mint misszió lényege éppen a megőrzés), a felépítést is (szisztematikus teológia tárgya), a szegényekről való gondoskodást, a karitatív szolgálatot, sőt a szakrális művészetek felvirágoztatását is.²

Az evangelizáció elsősorban igehirdetés, bármilyen formában is történik. Akár egy kis gyülekezeti csoportban, akár egy nagy keresztyén evangelizációs kampány alkalmával. Elmondjuk annak, aki Isten után tapogatózik, hogy hogyan találhatja meg őt, és segítjük ebben. Akár négyszemközt beszélgetünk valakivel, akár pedig egy gyülekezet vagy egy egész város vesz részt egy evangelizációs kampányban, lényegileg ugyanez történik.

De az evangelizációs kampányban sem a látvány, a tömeghatás, a zene, a szónok felkészültsége, adottsága az elsődleges. Mindez persze lehet fontos a maga helyén, hanem az igehirdetésben jelen lévő Jézus Krisztus. Vigyázni kell azonban arra, hogy akár a legnemesebb szándékból kialakított külsőség el ne fedje őt. Ez mindig nagy kísértést jelent éppen a tömegevangelizációkon.

Nemcsak a több száz éve kialakult liturgiai elemek válhatnak öncélúvá, hanem a ma elszaporodó evangelizációs tömegdemonstrációk is. Az evangelizációs kampányok kísértése, hogy azt egyfajta sajátos forgatókönyv szerint tervezzék és kivitelezék. Egy vélt vagy feltételezett igény kielégítése érdekében. Itt is nagy kihívás a professzionalizmus és a versengés. Kinek, melyik egyháznak, gyülekezetnek, missziós szervezetnek van a legnagyobb híre, legjobb evangélistája? Ki a legsikeresebb? Nagy kísértés, hogy maga a siker „szentesít” bizonyos módszereket, ráhatásokat, amelyek pszichológiai és

nem pneumatikus eredetűek. Mivel az ember pszichológiai módon működik, e működés ismerete nem hiba. De az újjászületés Isten transzcendenciájának a beavatkozása, mondhatnám csodája. Isten viszont megidézhetetlen. Ő idézi maga elé az embert (Ézs 1,18). Mindenfajta manipulációtól ajánlatos tartózkodni, várva azt, hogy Isten cselekedjék.

7. Az evangelizáció határai

Ez a határ (a cselekvésé és a felelősségé egyaránt) az Isten és az ember felé is megvan. Ha vallástörténetileg vizsgáljuk a dolgot, meg kell látnunk, hogy az istenség kényszerítése a pogányság sajátja (1Kir 18,26–29). Méltatlan az evangelizációhoz is. Sőt szükségtelen. Isten ugyanis mindent megtesz annak érdekében, hogy az ember megtalálja őt. Ránk bízta az evangélium hirdetését, bár elsősorban ma sem ezt várják tőlünk az emberek (1Kor 1,18–31). Az evangélium mégis Isten ereje, amely által új életre hívja az embereket. Az evangelizáció pedig a szó legszentebb értelmében igenis igehirdetés, és nem is lehet más. Amennyiben pedig a modern eszközök elősegítik az evangelizációt, csupán csak eszközök maradnak. Hasznosak lehetnek az evangélium továbbadásában. De ha céllá nővik ki magukat, akkor inkább kárára, mint hasznára vannak az evangélium ügyének. Ugyanakkor igaz az is, hogy a legrosszabb evangelizáció az el nem mondott evangélium. Bár a hívők passzivitása az evangelizáció dolgában pillanatnyilag nem jár kellemetlen következményekkel, Isten számon fogja kérni ama napon az el nem végzett igehirdetési munkát.

Az evangélium hitet igényel. A bibliai hit nem bizonyos tradicionális vallásos hagyományoknak vagy szenzációs új dolgoknak az elhívését jelenti, amiket itt-ott (általában a politikában, újabban a kegyességi irányzatokban is) felkínálnak. Hanem azokról a tényekről való becsületes tájékozódás, amelyeket egyfelől a létező (általa teremtett) világ rendjében fedezünk fel, másfelől azokról, amiket az Isten kijelentés formájában adott. Sem a teremtett világ rendjét, sem a kinyilatkoztatást nem erősíti vagy gyengíti a hitünk. Mert az egyik úgy áll előttünk, mint megismerhető valóság, a másik úgy, mint történelmi tény. A bibliai hit ellenben viszonyt kezdeményez. Mégpedig helyes viszonyt az embernek a teremtés rendjével, önmagával, sorsával, a közösséggel, amelyben beágyazott az élete, és magával a Teremtővel is.

A hívők és nem hívők között mély közösség létezik. Hiszen mindnyájunk Teremtője a mindörökké létező és mindenható Isten. A hívőt és a nem hívőt ugyanaz az Isten alkotta a maga képére, sőt gondját viseli, élteni, és újra meg újra meg is szólítja. Ilyen értelemben a hívő és a nem hívő, mint egyetlen mennyei Atyának teremtményei, „testvérei” is egymásnak. Közös földön élnek közös nap alatt. Egyazon nyelvet beszél-

nek. Egyaránt képesek különbséget tenni jó és rossz között. A hívó abban különbözik a nem hívótól, hogy már rátalált az Istenre. Pontosabban fogalmazva rátalált az Isten. Megszólítására már válaszolt. Ő van abban a helyzetben, hogy hitelesen tud szólni az ember Istenkapcsolatáról. Sőt kíváncsivá teheti a másikat, felkeltheti érdeklődését, sőt kedvet tud csinálni erre. A legteljesebb mértékben tiszteletben tartva partnere személyiségének azt a jogát, hogy elfogadja vagy elutasítja az evangéliumot (1Pt 3,16).

A hívók feladata a misszióban nem a válaszadás, hanem a meghívás. A misszió nem kegyes nagyüzem, amely úgy működik, hogy ha valakibe beletáplálunk bizonyos mennyiségű kegyes információt, és ha azt kellő ráhatással tesszük, automatikusan újjászületett embereket „gyártunk”. Ez embertelen lenne, ráadásul ellenkeznék Isten szándékával, aki tiszteletben tartja bárkinek az üdvösségre, de a kárhozatra való elhatározását is.

A misszió tehát a keresztyéneknek a legmegtisztelőbb, legnemesebb, egyben legboldogítóbb feladata. Az első száza-

dokban minden mesterkélttség és úgymond tudományosan kidolgozott módszerek nélkül sikeresen végezték a hívők. Hittek nekik az emberek. Ma alig érhető az a nagy hűhó, amely az utóbbi időben a misszió körül kibontakozott. Missziómunkában egymással versengő helyi gyülekezetek, misszió miatt egymással meghasonlott kegyességi csoportok „szent” versengése, olykor nagyon is szentségtelen eszközökkel. Missziói kampányok, metodikák, missziói permanencia, a normális gyülekezeti élet felpörgetése, missziói arrogancia, missziói érdekcsoportok, társaságok – majdnem, mint a maffiák működésében

egymás között felosztott területek – a média birtoklásáért folyó kegyetlen harcok, manipulációk különféle finanszírozási forrásokért stb. Vajon ott van-e még az ember? A megváltásra szoruló, sok esetben erre várakozó, erre vágyakozó

ember? Hát még az Emberfia? Mennyit és mit vállal belőle? Megbízása és „stílusa” alapján történik-e, vagy nagyon is elfajzott ettől? A világi módszerek, hangulatkeltések, zenei effektusok leutánzása missziói céllal? Meddig mehet el a misszió a világ megértése helyett a világgal való kompromisszumkeresésben (Róm 8,8; 2Kor 6,14–18)?

Hogy nagy a konkurencia? Már nem csupán az istentagadó ateisták, a lassan területet veszítő darwinisták, hanem a Távols-Keletről Európa felé nyomuló vallások is, kétes eredetű és célú szekták, zavaros tanokat és praktikákat alkalmazó szektaprédikátorok is azok? Ó, jaj!

8. A misszióban együtt ható tényezők

A misszió soha nem légtüres térben történik, hanem adott körülmények között. Ezek a missziót végző személyiségétől, az őt támogató gyülekezettől, a befogadó személyi kvalitásától, előzetes tapasztalataitól, pillanatnyi helyzetétől stb. függenek. E tényezők együtt hatnak, bizonyos mértékig befolyásolhatók, de eltekinteni tőlük nem vall bölcsességre.

A missziót végző attitűdjei	A fogadó attitűdjei	A befogadó gyülekezet jellemzői	A kérügmá minősége
<ul style="list-style-type: none"> • A missziót végző hitelessége • Empátia a partner felé • Odaszánás, türelem • Bibliai tudás • Tisztelet felé • Hit abban, hogy Isten végzi el benne a megváltás munkáját • Megfelelően jó példát ad • Vagy érezteti felsőbb-ségét • Kiderül, hogy csak másoktól vár magas erkölcsi normát 	<ul style="list-style-type: none"> • Igazság keresése • Értékek keresése • Biztonság utáni vágy • A jó lelkiismeret keresése • Jó tapasztalatok a keresztyénekről • A tömeg sodra • Sérülések emléke • Krisztus és a keresztyének megvetése, lebecsülése • Érdektelenség • Rossz emlékek a keresztyénekről • Érdekei mást diktálnak • Bármilyen indíttatású félelmek 	<ul style="list-style-type: none"> • Szeretetteljesen vonzó • Nyugodt, békés • Bibliikus módon igazságos • Jóra inspiráló • Biztonságot nyújtó • A gyülekezeti hűség magától értetődik • Nem tolakodó érdeklődés • Vagy gögös, arrogáns, megalázza az érdeklődőt • Megosztott, feszült légkörű • Kicsinyes, türelmetlen • Önigaz, másokra rosszat mondó 	<ul style="list-style-type: none"> • Keresztyén alapigazságok pontos, türelmes és fokozatos átadása • Leegyszerűsített evangélium • A kérügmát átadó bizonytalan abban amit elmond • A kérügmát átadó túl magabiztos abban, amit elmond • Tévtanítás, illetve biblikus szélsőség • Túlzottan apologetikus, a jelen nem lévőkről negatív módon nyilatkozik

Az evangelizációban vagy a misszióban a fenti táblázat adatai tetszőlegesen rakhatók össze. Ami azt jelenti, hogy leggyakrabban a missziót végző személy vagy gyülekezet túlzottan tudatában sincs annak, hogy melyik tényező melyik ténye-

zövel párosul. Ebben az a legszomorúbb, hogy nincs tudatában. Ami azt jelenti, hogy változtatni sem képes rajta, ha arra volna szükség. Mert ha egy buzgón misszionáló érezteti felsőbbrendűségét, és azt igazságra szomjas partnere elfogadja, de a továbbadott tanítás nem egészen biblikus, akkor is „eredményessé” válik a „misszió”. A hitre jutás magával fogja vinni a hitélet gyerekbetegségeit, a túlzott önbizalmat, a szélsőséges biblicitást, a kizárólagosság hitét, és ki tudja, még mi mindent. Mint ahogy az egészséges érdeklődésre megalapozott biblikus tanítás azt eredményezi, hogy a friss megtérőt nehezen lehet szélsőséges tanok felé elsodorni vagy elcsalogatni.

9. A misszió mindig a maga sokrétű módján jelenik meg

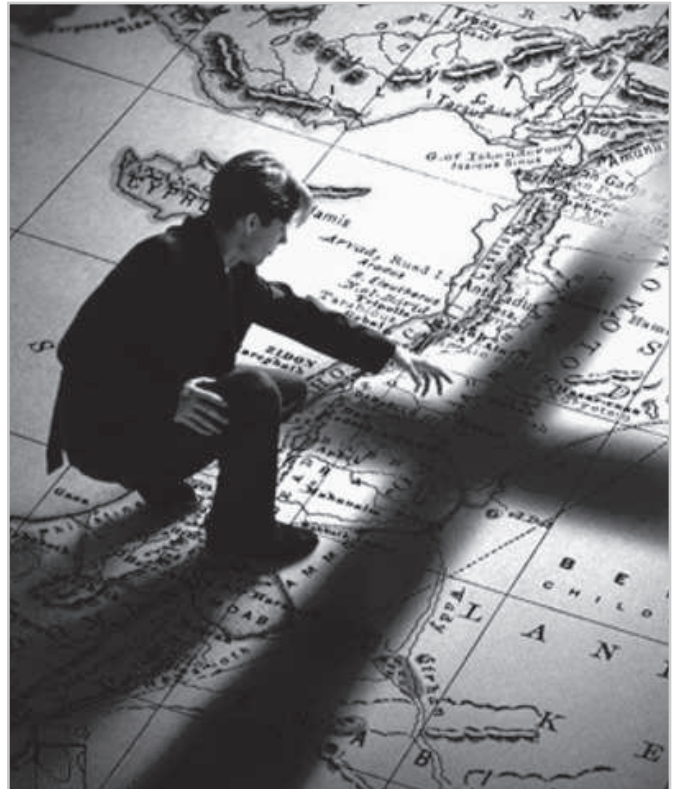
1) Aszerint, hogy pozitív vagy negatív irányba hat

Már magában az Újszövetségben sem, ezen belül az Úr Jézus tanításában sem egyértelműen pozitív fogalom. Az „Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet” (Mt 28,19) – mellett megtaláljuk a misszió kritikáját is: „bejárnátok a tengert és a szárazföldet, hogy egyetlen pogányt zsidó hitre térítsetek, és ha ez megtörtént, a gyehenna fiává teszitek, kétszerte inkább magatoknál.” (Mt 23,15) Missziói buzgólkodás ez, méghozzá nem is akármilyen. „Mindent csak azért tesznek, hogy feltűnjenek az embereknek...” (Mt 23,5. v.)

Ugyanezzel a kettősséggel találkozunk Pál apostolnál: „hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akit nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? »...milyen kedvesek azoknak a jövelele, akik az evangéliumot hirdetik.«” (Róm 10,14–15) Ugyanakkor nem ilyen egyértelmű a kép. Mert némelyek viszont „számításból, nem tiszta lélekkel hirdetik a Krisztust, mert azt hiszik, hogy gyötrelmet okoznak nekem fogságomban.” (Fil 1,17) Sőt: „álapostolok, csaló munkások, akik Krisztus apostolainak adják ki magukat. Nem is csoda, mert maga a sátán is a világosság angyalának adja ki magát.” (2Kor 11,13–14) Nem gondolom, hogy egyetlen keresztyén missziót is azonosítanunk kell a sátán angyalával. Nem is tesszük. Ez a kettősség csupán óvatosságra int és eligazodásra kényszerít.

Mindaz, amit ezek az igék felvetnek, összecseng az Úr Jézusnak az utolsó időkről szóló prófécijával: „hamis krisztusok és hamis próféták állnak majd elő, jeleket és csodákat tesznek, hogy megtévesszék – ha lehet – a választottakat is.” (Mt 24,24) Különös, hogy itt az Úr Jézus nem mozgósítja tanítványait, hogy le ne maradjanak mozgalmas eseményekről, hanem óvatosságra inti őket: „ne menjetek..., ne higgyétek!” (26. v.) A hamis tanítók, hamis apostolok leleplezése folytatódik az időben később keletkezett apostoli levelekben is: János leveleiben (1Jn 2,18–25; 4,1–6; 2Jn 7) és a Jelenések könyvében (Jel 13,11 stb.).

Vajon egyenlőségjelet lehet-e tenni egyik és másik lelkiség, hit és missziói törekvés közé? És ha nem, milyen kritérium alapján igazodunk el? Például azon az alapon, hogy melyik hány embert ér el és „térít meg”? Melyik „eredményes” és melyik nem? Az, hogy sokan vagy éppen kevesen csatlakoznak bizonyos mozgalmakhoz, hitelesíti azt, ami bennük történik? Az eredmény válik „igévé”? Csak mert eredmény?

2) A misszió irányultsága vonatkozásában

A misszió kibontakozása és története kapcsán sem változott a helyzet. Nem árt tudatosítani, sőt pontosítani, mit értünk misszió alatt. Hiszen annyi mindenre használták már ezt a szót. Érdemes a nyelvtani formulát megnézni. A *mitto, misi missus* – latin szó elsődleges jelentése: hajít, vet, lő, de kezdetől használatos átvitt értelemben is, sőt ez vált általánossá: valakit kiküldeni, írásban vagy szóban üzeni, felhatalmazni valamely fontos (legtöbbször az egész államot érintő) ügyben.³

A szó a keresztyén hittérítés kapcsán terjedt el olyan tartalommal, amit klasszikus értelemben használunk a keresztyén hiterjesztésre. De a misszió mint a hit terjesztésének igen sok változata jött létre az egyház történelme folyamán. Más

jelent a külmisszió: az úgynevezett „pogány népek” keresztyén hitre térítésének szándéka, amely elsősorban az apostoli korban, valamint a pietizmus és az angolszász ébredési mozgalmak után vált közkeletűvé. Lásd *William Carey* indiai vagy *Hudson Taylor* kínai munkásságát, és az annak következtében sorra-rendre alakuló külmissziói társaságok működését.

Indiai ifjúsági missziói tábor képkockái

Mást a belmisszió: amely a beleszületett és formailag keresztyének élő hitre segítségét tűzte célul. Ennek egyik megjelenési formája az *ébredés*, amikor tömeges méretekben jutnak élő hitre az addig vallási tekintetben közönyös emberek. Ilyen ébredési mozgalmakkal tele van az egyház történelme a legkorábbi időktől az angol, német, amerikai evangéliumi bibliás közösségek (baptisták, kvékerek, metodisták, adventisták, pünkösdielők stb.) megjelenéséig. Magyarországon már a 19. században *József főherceg felesége: Mária Dorottya* főhercegnő körül kialakult egy belmissziós mozgalom, amelyet a skót misszióval kapcsolatot tartó protestáns lelkészek, *Török Pál* és *dr. Székács József* is felkaroltak. Nagy szerepet játszottak a protestáns népegyházak belső megújulásában, lásd például *Szabó Aladárnak* már teológus korától megmutatózó ébresztő munkája a református egyházban. A magyar belmisszióknak nagyon hamar külmissziói gyümölcsei is lettek: *Kunst Irén* Kínába, *Pauzer Irma* Egyiptomba ment. Legtöbbször a német liebenzelli missziós társaság közreműködésével indultak külmisszióba.⁴

De misszió a *social gospel* a maga különböző karitatív és oktatási programjaival egyetemben. A 19. században Amerikában szinte vallássá lett az úgynevezett elmaradott országok gazdasági felemelésének szándéka az evangéliummal.⁵ Azt vélték, hogy Amerika nagyszerű technikai eredményei Isten országát nem majd a jövőben, hanem „itt és most” elhozzák ezeknek az elmaradott népeknek. Az egyházak és a

vallási szervezetek üzleti vállalkozások módjára működtek. A *social gospelnek* egyfajta romantikus és evolucionista elképzelése volt a misszióról, amely szinte szekularizált vallássá vált. Ez egy missziói optimizmussal rendelkező és pragmatikus kor volt, persze nem Kelet-Európában. Ez a misszió: „tervszerű, célra törő, magabiztos, diadalmas”. Jelszavai: „az Úr hadserege”, „előrenyomulás”, „alkalmas idő”, „hódítás”, „keresztes hadjárat” stb. Tehette: roppant pénzügyi erő állt mögötte. 1900 és 1969 között 705 missziós társulatot hoztak létre ebben a szellemben.⁶ 1988-ig nem kevesebb, mint 788 „globális tervet” számoltak össze, amelyek célja a világ megevangelizálása volt.⁷ Hogy beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket, ma nem szükséges értékelni, megtette ezt az idő.

Missziót a maga teljességében szociális, de evangéliumi érzékenységgel *Albert Schweitzer* vagy a magyar *Molnár Mária* testet-lelket gyógyító és felkaroló szolgálatában látunk. Molnár Mária, *dr. Tóth Piroska*, *Cserepka János* szolgálatában a hit és a gyógyító munka összefonódott. Tartozunk tisztelettel bárkiknek, akik az embert a maga teljes valóságában vették komolyan, és tették meg érdekükben azt, ami tőlük telt. Ők a keresztyén misszió mindig aktuális példaképei.

Misszió a „felszabadítás teológiája” is. Ez Dél-Amerikában igen sokszínű árnyalattal rendelkezik: mint spanyol, indián vagy „fekete teológia” (értendő alatta: nem a fehér emberé). Latin-Amerikában (tartok tőle, hogy a közeljövőben idehaza is) a szegények marginalizálódtak. Minden aktív, sőt passzív társadalmi részvételből ki lettek rekesztve. A 20. században – a történelemben nem először – kezdett előtérbe kerülni, hogy a hit és a társadalmi etika egy-

mástól elválaszthatatlanok. És ha az anyagi javak birtokosai között sok a gyakorló keresztyén, nekik is a szegények oldalán kell állniuk. Ha pedig megfelekednek a szegényekről, valójában nem is tartoznak Isten népéhez.⁸ A „felszabadt teológiája” azonban a marxizmussal való kacérkodása következtében minden őszinte törekvése és igazsága ellenére lassan inkább vált társadalmi programmal rendelkező ideológiává, mint teológiává.

Újabb időkben, ha egy fiatal amerikai vagy magyar „misszióba” indul, nem biztos, hogy az evangélium jut eszébe az újságolvasónak vagy tévénézőnek, hanem a katonai bázis, ahol fegyverrel a kézben teljesíti a katona a „missziói szolgálatát”.

Éppen a misszió érdekében kell pontosítani ma a misszió fogalmát. Mit értünk alatta? Új és permanensen növekvő, esetleg régebbi egyházi közösségek ellen harcos egyházi mozgalom megjelenését? A misszió áldozat, siker? Népszerűség keresése, és az ebből eredő tekintély megragadása? Az áldozat, ha senkinek nem tűnik fel, akkor is áldozat. Egy jó nevű evangélista és egy felkapott evangéliumi együttes után kapkodnak az erre az értékrendre beállított pásztorok vagy gyülekezetek. De vajon *Dietrich Bonhoeffer* és *Kolbe atya* nem vitte-e előbbre Krisztus ügyét? Amit ők tettek, az nem misszió maga legtisztább formájában?

Ma nem tilos a hitet terjeszteni. Sőt gratulálnak a társadalomban, ha eredményesek vagyunk. Kivéve az elmúlt társadalom igen nagy számú kedvezményezettjeit, a volt munkásörököt vagy azok utódait, pártfunkcionáriusokat és azok utódait, akik hatalmukban tartják ma is a sajtó nagy részét. Ma úgy mondják: balliberális média. Nyilvánvaló, hogy a népszerűtlenség és a sikertelenség nem lehet sem missziós cél, sem missziós minta. Sem mentség a missziós meddőségre. A keresztyének megvetése nem érdem. Kivéve, ha az Jézusért történik.

3) A misszió leggyakoribb területe

Hogy valaki misszióban ma szerepet vállaljon, ahhoz nem feltétlenül kell Ázsiába vagy Afrikába mennie. Ha szét-

nézünk a bérház folyosóján, amelyben lakunk, a lakótelepünkön, vagy a falunkban, ahol élünk, akár Keleten, akár Nyugaton, Európában vagy idehaza: mindenütt az egyházaktól, gyülekezeti közösségektől, keresztyén értékektől és kultúráktól, de főként az élő Istentől eltávolodott embereket találunk. Ezek az emberek viszont élvezik Isten szeretetét, sőt szolgálatait a gondviselésben, és ugyanúgy üdvösségre meghívottak, mint bármely gyakorló keresztyén. Krisztus nem jobban halt meg értünk, mint bárki másért.⁹ Akit Isten küldetésre hívott el, annak nyilván azon a területen kell szolgálnia. De legtöbbünknek ez nem adatott meg, hanem ott kell felfedeznünk missziós küldetésünket, ahol ez a legkézenfekvőbb, a magunk természetes környezetében.

Hogy ez a felismerés mennyire nem új keletű, hadd idézzem a volt Szovjetunió baptistáinak hajdani vezetőjét, akinek dicsekedtek azzal, hogy Amerikában él a „nagy” *Billy Graham*, és nekik ilyen evangélistájuk nincsen. Mire ő szerényen csak annyit mondott, hogy az igaz, hogy nekik egy nagy Billy Grahamük nincsen, de van több ezer kicsi, és azok pont olyan jól elvégzik az evangélium terjesztését.¹⁰

10. A misszió kísértései

Elég csak utalnom *Bartus László* „Fesz van” című könyvére¹¹. Ugyan nehéz ennek a könyvnek a műfaji meghatározása. Önvallomás? Szociometria? Egyszerű narratív anyag? Egy kegyességi mozgalom (torzulás) elemzése? Nem kívánom e könyvnek sem a stílusát, sem a tartalmát minősíteni. De arról mindenképpen jelzést ad, hogyan keveredik a permanens mis-

szói kegyesség a politikai ambícióval. A valószínűleg anyagi haszonszerzés a naiv hiszékenységgel és jóakarattal. Egy erős hatású vezető a múlt értelmezésében, illetve bizonyos céltudatos mozgósítás érdekében hogyan mossa össze a kommunizmus évei alatt az egyházban meglévő besúgókat az áldozatokkal. Témánk szempontjából korántsem *Bartus László* könyve, hanem maga a jelenség fontos.

Nem kellemes terület a misszió és az anyagi természetű kérdés összefüggésének felvetése. *Oláh Lajos* a magyarországi Debrecenből Amerikába kikerülve az Újvilág missziói mozgalmával testközelből ismerkedett. Hamar rájött, hogy „kivillan missziójukból az aranyborjú: a profit”.¹² Az interneten megjelenő *Kovács* című folyóiratban található Kovácsics Tamás: „A Földi Paradicsom prófétái, avagy mérlegen a bizniskeresztyénség ideológiája” című tanulmánya. A téma a Magyarországon megjelenő sajtót ismerők számára nem új. A *Magyar Narancs*, az *Élet és Irodalom* többször felvetette *Németh Sándornak* a politikához, valamint a prosperitástanhoz (health & wealth movement) fűződő viszonyát. A szerző rámutat, hogy a Biblia Isten gondviseléséről és áldásáról szóló tanításának (Mt 6,25–34) abszolutizálásáról van itt szó. „Adjatok, és adatik nektek: jól megnyomott, megrázott, megtétezt mértékkel...” (Lk 6,38) Jézus itt az 5Móz 15,1–18-ra utal, amely a szolgálati idejét letöltött rabszolgáról szól: nem

szabad üres kézzel elbocsátani. Az Úr ezt kitágítja és egyáltalán az adakozás etikájává teszi. Méghozzá a viszonzást nem váró adakozás etikájává. Itt azonban úgy kerül interpretálásra, mint egy befektetés a mennyei bankba: „adj, és biztosan visszazár rád!” A *do ut des* elve nem új keletű. Már az Ószövetség idején hamis indítékként van feltüntetve, lásd Jób könyvét. Ha igaz lenne, hogy a gazdagság volna Isten egye-

A do ut des elvének gyakorlása helyett látnunk kell, miként illeszkedhet adományunk a gondviselés isteni tervébe

düli áldása, Pál apostol vagy maga a Názáreti Jézus lett volna a legáldatlanabb. Márpedig a Golgota keresztyéről árad a világra Isten legnagyobb áldása. A kifosztott és megalázott Jézus seibeiből.

A prosperitás teológiája a gyakorlatban két következményt vont maga után. Az egyik, ha valaki mégis szegény, ez arról árulkodik, hogy „démonikus hatás alatt van”, ami megtöri az „áldást”. E gyülekezetben élő szegények állandó nyomás alá kerülnek: mi baj lehet velünk? Pedig Isten a világ szegényeit választotta ki magának (Ézs 61,1; Jak 2,5). A próféták a gazdagokkal szemben a szegények oldalán álltak (Ézs 10,2; Ám 2,6–7). A másik az, hogy a tanulmány szerint: „A gyülekezet vezetői eltartásában túlzásokba esett. Nem vette észre, hogy Magyarországon mást sugall a sokmillió autócsoda, benzinköltség és elszállásolás címén kifizetett akkora összeg, mint Amerikában. Az anyagiakkal való bánás a vezetők privilégiuma, ami nagyvonalúsághoz szoktatta őket. Míg e gyülekezet tagjai sok esetben a meghozott áldozat következtében nélkülöznek.”

A fent leírtak az érintett gyülekezet tagjait, illetve a társadalom érdeklődését, sőt ítéletét kiváltókon kívül másra nem is tartozna. Kivéve, hogy a mozgalom nem csupán a maga körében hat, hanem klasszikusan bibliás gyülekezetek arculatát is fokozatosan és ellenőrizetlen módon változtatja meg. Létrejön egy klasszikusan evangéliumi gyülekezetből egy pszeudokarizmatikus gyülekezet. Sem nem eredetien evangéliumi, sem nem eredendően karizmatikus. Már nem a Szentírás van a középpontban, vagy legalábbis csak látszólag. Az énekek, a liturgia, a szóhasználat, kegyességben a fontos-

sági sorrend megváltozik. De van még némi visszatartó erő, amely a józan ész és a korábbi bibliás hagyomány eredményeként gátat szab a kirívó szélsőségeknek: hanyatt esés, nevetőgörcs, szent tánc stb. Legalábbis egy ideig. A stílus, a gondolkodásmód, a viselkedés azonban átjön, ha némileg szelídített formában is. Nagytmondások kedvelése a „bizonyítéltelben”. Jópofizó, lezser hangnemű prédikációk stb.

A klasszikus evangéliumi mozgalmak (baptisták, metodisták, adventisták, régi pünkösdielők stb.) körében elég régóta volt egyfajta várakozás. Egyik budapesti baptista gyülekezet lelkésze mondta nemrég: „Mindegy már, hogy mi, csak történjen végre valami! Mindegy, hogy hogyan mozdulunk ki, csak mozduljunk már végre!” Ébredésre gondolt. Az igény majdhogynem érthető. Ha egyfelől máshol tömegek mozdulnak meg, és a saját terület ehhez képest mozdulatlanok tűnik. Másfelől: lehet, hogy éppen a becsülettel elvégzett munkája és helytállása válik dicséretére (Jel 2,3; vö. 3,8), de ezekben elfáradt. Viszont minek kellene történnie? Legalább illene tudni. És hova volna szükséges mozdulni?

Nyilvánvaló, ebből a megőrizni vagy megváltoztatni, megtartani vagy elvetni – sokszor kínos – szituációból a bármi áron való változtatás legalábbis lélektanilag a legfeszültségoldóbb kiút. De hova? Kinek az indítására? Mi végből? És mi a végcé? *(Folytatjuk)*

Jegyzetek

- 1 John R. W. Stott: Hiszek az igehirdetésben. Harmat, Budapest, 1992.
- 2 David J. Bosch: Paradigmaváltások a misszió teológiájában. Harmat, Budapest, 2005. 10. o.
- 3 Györkösy Alajos: Latin–magyar szótár. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1960.
- 4 Anne-Marie Kool: Az Úr csodásan működik. Harmat, Budapest, 1955. Missziológiai-Tanulmány kötetében bőszeges anyagot közöl erről a ma alig ismert és alig számon tartott bel- és külmisziói hőskorról.
- 5 Bosch, 260., 295–330. o.
- 6 Uo., 301. o.
- 7 Uo., 383. o.
- 8 Uo., 400. o.
- 9 Anne-Marie Koolnak a Baptista Teológiai Akadémián 1998-ban a magyarországi missziós lehetőségekről elhangzott előadása alkalmával bő kifejtésre került az a tény, hogy a mai európai nem keresztyén társadalom telve van missziós lehetőséggel és kihívással.
- 10 Kutatva a történet forrását, dr. Szebeni Olivér és Kiss Emil is emlékezett rá, hogy így hiteles, de pontos adatokkal nem szolgáltak. Azután Nagy János jelezte, hogy a kérdéses személy Zsitkov testvér volt, az akkori szovjet baptisták elnöke volt.
- 11 A szerző magánkiadásában jelent meg 1999-ben (Gyomai Kner Nyomda Rt.).
- 12 Oláh Lajos: „...futásomat elvégeztem...” 119. o.

Szebeni Olivér

A keresztyénység és a világvallások (2.)

(Folytatás az előző számból)

II. A hinduizmus

India hatalmas, Kína után a világ második legnépesebb országa. Területe több mint hárommillió négyzetkilométer. Lakói kulturális tekintetben oly változatos és színes világban élnek, akár az óriási ország éghajlata, felszíne vagy mezei virágai. A hasonlathoz a virágokat vesszük figyelembe, mivel igen szépek és különlegesek. Élő virágfüzerekkel díszítik az emberek önmagukat, a házaikat és temetéseken a ravatalokat. Indiában a virágok gazdagsága és szépsége csodálatosan szép.

Az ország lakossága az ezredforduló idején meghaladta az egymilliárdot. Az egy négyzetkilométerre eső átlag a kínaiakét is meghaladja, a főváros közel 8000 fő/km² aránnyal világelső. A lakosság nagy része megapoliszokban zsúfolódik össze. A legnépesebb Mumbai (1995-ig Bombay), de további húsz nagyvárosnak van többmillió lakossága. Az albániai születésű, Nobel békedíjas *Teréz anya* és rendtársai (Szeretet Misszionáriusai) látogatták a nyomortanyák lakóit Kalkuttában, hogy „ha már nem volt részük emberhez méltó életben, legalább a haláluk legyen emberhez méltó”.

A kézimunkát sok üzemben fiatal gyermekekkel végéztetik el (ezt nevezik „gyermekmunkának”). Alacsony keresé-

tükből gyakran ők tartják el a szüleiket és kisebb testvéreiket. Az indiai közgazdászok a gyermekmunkát azzal mentetik, hogy jobb a semminél. Ezek a körülmények késztetik India lakosságának tízezreit, hogy idegen földre menjenek, és ott keressenek megélhetést. Az ország egyszerre csodálatosan gazdagnak, bölcsnek, illetve elképzelhetetlenül szegénynek és maradónak tűnik.

A „hindi” szó eredeti jelentése szerint: víz, folyó, óceán. Ezzel a szavukkal összefoglalják a hindu vallásosság lényegét. A hinduizmus olyan hatalmas rendszer, mint az óceán.¹ Rendkívül összetett, olykor ellentmondásos nézeteket integrál. Ez a sokféleség a hinduizmus legnagyobb előnye és egyben legnagyobb gyengesége is. Bár úgy tűnik, hogy a hindi nyelv lehetne – az 1500 körüli, használatban lévő belföldi nyelv közül – a hivatalos nyelv, ezt mégis vitatják. Délen az uralkodó nyelvjárás más (dravida), a vallás nyelve viszont az ősi szanszkrit. Annak azonban nincs hivatalos írásmódja, meghonosodása után sokkal később foglalták írásba. Ezért a soknyelvű országban ma még az angol a hivatalos nyelv. Megjegyezzük, hogy az egykori gyarmatosítók nyelvét talán a legszebben beszélik a brit szigeteken kívül Indiában.

A „hindi” mesterséges nyelv. A Köztársaság (bharat) függetlensége óta igyekeznek terjeszteni. Az állami támogatás ellenére a lakosság viszont nem fogadja szívesen.

Némelyik indiai nyelven a Szentírás már évszázadok óta olvasható. *William Carey* (1761–1834) a Szentírást elsőnek bengáli nyelvre fordította, melyet Bangladesben és Kalkuttában használnak. Tizenkilenc év alatt ezt még a szanszkrit, marathi, pandzsábi nyelvű fordítás követte. A forrásként megjelölt füzetben bemutatják a Jn 3,13–32 bengáli Bibliájának egy lapját.² Carey angolra fordította az ősi hindu iratok egyikét, egy védát is. Attól kezdve a hindu tudósok legmagasabb fokú elismerését nyerte el. Az angol uralom szintén elismerte rendkívüli nyelvészeti tudományát.

Az indiai társadalom szélsőséges megosztottsága a védikus irodalomhoz vezethető vissza. Bár törekednek megszüntetni hivatalos törvényekkel a régi szokásokat, eddig csak az özvegyasszonyok elégetésének szokása szűnt meg teljesen.

Az „örök vallás”

Az indiai emberek rendkívül bonyolult vallásukat „örök vallásnak” („szanatana dharma”) tartják,³ amely talán Krisztus előtt a 18. században keletkezett, vagyis rendkívül régi. A keletkezési hely nem India, oda az „árják” vitték egy fél évezred múltán. Hasonlóan ismeretlen az alapító neve. A hinduizmus személytelen, és ennek ellenére a legtöbb távol-keleti vallásnak az eredetét rejti.

Indiában, a világ legsűrűbben lakott hatalmas területű országában, a hinduizmus a többségi vallás. Az európaiakat azzal világosítják fel, ha értetlenkednek, az Istenben vagy az istenekben bizakodó hinduk: „Egy Isten, de sok az istenség.” Brahmán (főisten), Szaraszvatí (felesége), Visnu és Laksmi (a Visnu felesége), Hanumán (majomisten), Ganésa (elefántisten). Ezekon kívül van még megszámlálhatatlan név, gondolat, irányzat. Soha nem vonakodnak befogadni egy újabb vagy másféle vallási irányzatot. Gátlás nélkül készek befogadni, követni mindent, mindenkit, csak mondjon valamilyen mantrát.⁴

Az „örök vallás” fogalom realitását abban ismerjük föl, ha látjuk, hogy a hinduizmus, a buddhizmus és a taoizmus valamennyi reformjaikkal a hinduistáktól vettek át döntő jelentőségű tételeket.

A szent om és az állam függetlensége

Az „om” szót lehetne egyszerűen „magnak” fordítani, de jelképes értelme is van. Teremtő „rezgés”, ami mindig volt és örökre marad. Ez a szimbólum három indiai írásjelből áll össze, amelyek az A, U, M hangok jelei. (Tehát csak európaiak átírásában mutatkozik azonosnak az Operation Mobilisation⁵ rövidítésével.)

Egyéni csendes áhítatnak felel meg a közös, ülve végzett meditáció, ami azonos látványt nyújt a buddhisták és a hinduk esetében. Rendszeres „szentbeszédeket” nem tartanak, a tömegesen vagy csoportosan felvonuló, kolduló szerzetesek látványa annál gyakoribb. Tudnak viszont roppant jelentős beszédekről, különösen Buddha személyéhez fűződő tanításokról. *Sziddharta Gautama* hindu herceg volt,⁶ egy napon elszökött az otthoni jólétekből, elindult hosszú vándorútjára, és egy fa alatt megvilágosodott. Erre utal a Buddha név. Hatvanéves korában – állítólag romlott disznóhús fogyasztása miatt – halt meg.⁷

„A megértéshez indiainak kell lenni.” A hinduizmus óriási gyűjtőrendszere meg-

„A történet előtti őskor szellemének őre India szent könyve: a Veda.” – Hamvas Béla

annyi vallási vagy valláshoz közeli gondolatnak és hiedelemnek, a politeizmustól a monoteizmusig. Az európai ember a hinduista vallásosságot áttekinthetetlen zűrzavarnak tartja, de a *brahminok* (papok, az indiai kasztrendszer legmagasabb osztályának tagjai) szerint minden teljesen áttekinthető, világos, csak éppen „indiaiak kell lenni” hozzá.

Hinduk és buddhisták Indiában békességben élnek. Indiában a hinduizmus többségi vallás. Az Indiai-óceánban lévő Ceylon (Sri Lanka) szigetére húzódott vissza „a tan”, ott őrzi a *hinajána* irányzatot és a lakosság körében a dominanciáját.⁸

Három fő csoport van a hinduizmuson belül.⁹

1. Visnu hívei, a négy karral ábrázolt istenség hívei a vaisnavák.

2. Krisna követőinek neve: Rádha.

3. Siva tisztelői a saivák (önsanyargatók).

Siva az élet és halál ura, éppen ezért a legtöbben és legtöbbször hozzá folyamodnak.

A legrégebbi vallástörténelmi iratok a szanszkrit nyelvű védák.¹⁰ Keletkezésük ideje Krisztus előtt 1200 körüli. Összes irataik mennyisége igen sok, meghaladja a Biblia könyveinek mennyiségét. A védák írják meg az imáikat és himnuszaikat, amelyek között vannak hasonló tartalmúak. Vannak magas szintű erkölcsi tartalmú irataik és babonás ráolvasásaik. Található bennük transzcendencia és indoklás az állatok imádatára. Életigazságokat és naiv együgyűségeket éppen úgy megörökítették, mint az ételkészítés művészetét. Olyan olvasott ember, aki az egész védikus irodalmat ismerné, aligha született a világon. Az iratok régisége mégis becsülhető.

A legrégebbi vallástörténelmi iratok a szanszkrit nyelvű védák. Keletkezésük ideje Krisztus előtt 1200 körüli

A védák tartalma széles sávon tájékoztat az isteneket magasztaló himnuszoktól, prózáktól, bölcs mondásoktól és költeményektől a testiességig. (Hazánkban a triviális szöveg vált közismertté obszcén ábráival.) Négy könyvük (könyvgyűjteményük): 1. Rig véda, 2. Száma véda, 3. Jajur véda és 4. Atharva véda. Néhány szavas jellemzést is megkockáztatva mondjuk el az elsőről: a Rig véda eredetileg szanszkrit antológia, a tízkötetes angol szövegét a Buddhista Egyetem 2000-ben magyarul is kiadta. Az ezernél is több himnusból az angol kiadás is csak 108-at közöl. Megértése nem csupán nyelvi kérdés, hiszen az egyik írásban „örök életről” van szó. Hogy lehet erről egyáltalán bármit írni a „nirvána” elfogadása után? A Rig védához tartozó költői művek között különleges a Bhagavad Gita, filozofikus és érzelmes versek óriási gyűjteménye. Egy hazai olvasónak jelentős megterhelés a sokféle név. Ezért minimalizáljuk a védikus csoporthoz fűzött ismeretét: a Száma véda himnuszokat tartalmaz, általában az énekléssel, zenével foglalkozik. A Jajur véda, melynek szent szövegét egy 1914-ben kiadott angol fordításból olvashatjuk (Yajur Veda), papok ünnepi teendőit írja le. Végül az Atharva véda, aminek egyharmadát már a 19. században angolra fordították, különböző varázslatokat sorol fel betegségek ellen. (Nem nagyon képzelhető el bármilyen élettani hatásuk.)

Ennyivel természetesen nincsenek kimerítve a védák, a „négy könyv” kifejezés jelképes. Mögöttük kötetek viselik a csoport nevét, és tízezeroldalnyi a terjedelmük. Egyik az Upaniszádok, a védikus iratok nevezetes brahmánista gyűjteménye. Mózes első könyvének logikáját követve ezzel lehetne kezdeni a védákat, mert tartalma úgy tekinthető, mint a Bibliában a Genézis. A főisten teremtette Manut, az embert. Az ókori szerző az élet nagy kérdései mellett hangsúlyt helyez az ember erkölcsi felfogására. A napi viselkedés döntései, az önzés vagy az önzetlenség a tárgya. Ajánlásokat közöl, és azt tartja, hogy elsősorban a lemondás segíti az embert. Békességes életformát ajánl, ezáltal illeszkedik az egyén a kozmikus rendbe. A beilleszkedés lényegében nem más, mint az „örök élet”.

A többi véda különböző célú és rendeltetésű gyűjtemények rendkívüli tömege, és keletkezésük valószínűen évszázadokat vehetett igénybe. Ezek szabályozzák a szerzetesi életet, a különböző imákat és a filozofikus vagy éppen lírai verseket. Eredeti angol kiadása szerint a szanszkrit antológia tízkötetes gyűjtemény, de korlátozza a rengeteg szöveget az említett 108 (szent) számra. Európában arab számokról beszélünk, holott a számsorunk indiai eredetű. Ott viszont a számsorhoz babonás misztika fűződik („jelentések”).

A hinduizmus főistenének (Brahma) nevére utaló *brahmanizmus* eredetileg kizárólag Indiában volt tisztelhető. A vallás gyakorlásának sok részlete fűződött helyi földrajzi körülményekhez (például a szent folyókba merüléshez). Az Indiából elvándorló és jobb életmódot remélő népek százai mentek más földrészekre. Elsősorban az Egyesült Államokba. Ugyanakkor határozottan megkülönböztették magukat az őket befogadó keresztyénektől. Nem kívántak többé visszatérni, de eredeti módon kívántak ünnepelni, ezért alkalmas szent helyeket alakítottak ki. A hinduizmus ezzel a lépésével vált világvallássá.

Az indiai vallásosságban ősi hiedelmek is megjelennek

Az indiai vallásosságban ősi hiedelmek is megjelennek. A hatalmas szubkontinensen eltérő hatások érvényesültek. Ezek tükröződnek a természeti vallások motívumaitól az elvont elemekig. Az indiai politeizmus eredetileg két természetes tagolódás férfi és női istenségekre. Az istenek neme egyúttal az atyajogú, illetve anyajogú társadalmi rendszert (*patriarchális* és *matriarchális*) tükrözi. A kettős tagozódás akár egyetlen falu lakói között jelenik meg. Másutt mítoszok, mesés elemek

magyarazzák meg a dominancia cseréjét vagy éppen a férfi és női istenek egybeolvasztását. Más környezetben az állatok (elefánt, bivaly, majom) részesülnek tiszteletben, de az antropomorf túlvilági lények is. Torz arcú figurákat Kínában szintén megtaláljuk. A *maharadszák* (népük „királyai”) iránti tisztelet foka olykor az imádattal vetekszik. A szellemeket egyszerre tisztelik, rettegnak tőlük, vagy éppen gyűlölik őket. Félnak a szellemektől, a varázslattól, sokat költenek azért, hogy a „rontást” levegye róluk valamilyen varázsló. Hisznek különféle babonákban (jó és rossz napokban). Állatokat tisztelnek, főleg az erejük vagy az ügyességük miatt. Külön ipar az „elefántfestés”. A papok szerint egy népies és egy filozofikus irányzatból tevődik össze a hinduizmus. Az európaiak viszont úgy látják, hogy az egymástól elhatárolható elemek megszámlálhatatlan tömegét ők maguk sem ismerik. A zavaros, ellentmondásokkal spekelt tanrendszer népszerű a hazájában, és ez elvándoroltak is ragaszkodnak hozzá.

A kasztrendszer

A hindu társadalom sajátossága a kasztrendszer. Egy őstörténeti tanítás szerint Brahma (a főisten) az első ember (*Manu*) testrészeiből teremtette az alábbi kasztokat:

1. papok, értelmiségiek (brahminok),
2. katonák és uralkodók (ksatriják),
3. földművesek, iparosok, kereskedők (vaisják),
4. a sűrű és az „érinthetetlenek” vagy kaszton kívüliek.

A hinduizmus által elnyomott és „érinthetetlen” százmilliók előtt megnyíltak az iskolák, újabban. Ez nem valamilyen felzárkóztatási program. Akinek ugyanis a kiváltságosok sorsa jutott, annak nem kell tanulnia, sem dolgoznia. A páriák szerezhetnek diplomát, szakmai képesítést, de a társadalmi helyzetük változatlan marad. Most híre kelt, hogy a társadalmi felemelkedés lehetőségétől örökre elzárt páriák tömegei fontolgatják nemzeti vallásuk elhagyását, és a csatlakozást a keresztyén vagy esetleg a buddhista világvalláshoz. A központi kormányzat törvénybe iktatta a kasztrendszer tilalmát, csakhogy ezt ritkán tartják be.

A víz megtisztító ereje

Számos helyi ünnepen kívül vannak országos ünnepeik, és ezek között olyanok is, amelyek nem ismétlődnek éventé, csak ritkábban. Ilyenkor a négy „szent folyó” valamelyikéhez óriási tömegben zárandokolnak, hogy lemossák magukról a testi-lelki szennyet. Milliók utaznak a megtisztulás helyére. Ez a hinduk nevezetes vízkultusza. A folyók partjain ünnepi szertartással merülnek az emberek vízbe száz-ezrével, tudva azt, hogy a bemerüléssel minden bűnük től meg-tisztulnak. A halottakat is a folyókban mossák le, és a nedves holttesteket a virágos máglyára rakva elégetik a parton. Sajnos a víz beszenneződhet, és a hívők ebből a fertőzött folyóvízből isznak, és ezzel rendkívüli veszély zúdul rájuk. Egy-egy ünnepség után tömegesen írta őket a járvány.

Az európai higiénia ismeretlen. A rituális tisztaságot viszont gyakorolják. Az ételeiket mindig jobb kézzel fogyasztják, ballal pedig „alacsonyabb rendű műveleteket” bonyolítanak le. Azt is meghatározzák, hogy a szennyet, piszkot, hulladékot milyen távolságra kell lakásuktól elhurcolni. Tisztasági megfontolásból nem létesítenek a lakásukban vízöblítéses

illemhelyet. Az egyik ok, amiért a „szent állatokat” tiszteletben tartják és még nagyvárosaik utcáin is kószálhatnak, bizonyára az, hogy elfogyasztják a még felhasználható élelmiszerek hulladékát, ami gyorsan romlik, hiszen az ország nagy része a szubtrópusi éghajlathoz tartozik.

A jógi és a guruk

A hinduizmus két képviselőjét ismerik jól Európában, az egyik a „különleges képességekkel” rendelkező, legtöbbször csont és bőr, önmagát gyötrő koldus, a jógi. A másik pedig a jól táplált, bölcs guru (a szó tanítót jelent). A jógázáshoz a két orrlyuk szerint kell szabályozni a lélegzetvételt. A jógagyakorlattal az ember szelleme úrrá lesz a testén, és ezzel természetfeletti dolgokra lesz képes (szöges padra fekszik, eltemeteti magát és újraéled, szánalmasan sovány testén átmehet akár egy úthenger). Csodálják az európaiak, de elfelejtik, hogy mindez egy *hindu istentisztelet* része. Akik tehát bármilyen célból folyamodnak a jógagyakorlathoz, elkötelezik magukat a hinduizmushoz. A *jógázás* ajánlói mindent megtesznek, hogy a lélegzetvételi gyakorlat helyet kapjon a napi időbeosztásban. Ezzel egészségüket vélik javítani. Nem gondolnak azzal sem, hogy a *legtöbb jógi viszonylag rövid életű*. A guru (mester) szellemi vezető és tanácsadó. Egyben jóstehetség, tudja a csillagzatok szerencsés helyzetét. Lapos általánosságokat mond, hogy később magyarázható legyen, bármi történik. Míg a jógi koplal és gyötri a testét, addig a guru komoly haszonra és jelentős súlytöbbletre tesz szert. A hatalmas vállalatok Amerikában és Nyugat-Európában állítólagos tehetségüket és titkos bölcsességüket veszik igénybe.

Rabindranath Tagore (1861–1941), a balatonfüredi szívkórházban, hazánkban tartózkodó (1926) indiai nagy költő *bramhó* (egy istent hívő) volt. (Nem a *Brahma, Visnu és Siva* három főisten kultuszát követte.) Serdülőkorától haláláig írt verseket.

Gandhi, a Nagy Lélek. Az Angliában ügyvédi diplomát szerzett *Mahatma Gandhi*¹¹ (1869–1948) elítélte az erőszakot, és létrehozta világra szóló tanát, az ellent nem állást (*ahimsa*). Elsősorban az erőszakos, kényszerítő gyarmatosítás iránti ellenszenv élt a lelkében.

Sajnos az ahimsa gondolata megváltozott. Az indiai kormány katonai erővel torolta meg a szomszédos államokon az Indián esett sérelmeket, és ma már politikai eszköztárában szerepel a hadrendbe állított elrettentő atomfegyver. Az indiai kormány mint nukleáris hatalom politikai retorikájába bevonta a fenyegetést. Mindez erősítette nemzetközi tekintélyét, de módszerei ugyanazok, mint amelyeket a keresztyén gyarmatosítók szemére vetett, régebben. A belpolitika sem nélkülözte az erőszak, sőt az orgyilkos merénylet eszközét. Rövid idő alatt három miniszterelnök esett áldozatul Indiában a tömegből előlépő merénylők miatt, akik kihasználják a megfélemlített tömeg tolongását a politikusok körül.

Az angol gyarmatosítás óta harcolnak a keresztyén miszsió ellen. Gandhi a keresztyénség elleni bírálatát így foglalta össze: „Jézus Krisztus tanítása csodálatos és igaz, de a keresztyének nem tartják be és nem is figyelnek rá, legfeljebb vasárnaponként.” Szerinte nagy szükség lenne „hétköznapi keresztyénekre”. Egy római katolikus forrás Gandhiről írja, hogy naponta olvasta az evangéliumot, de nem lett keresztyén, és ez a keresztyénség legsúlyosabb bírálata.

Jézus Krisztus és India. Nem arról szól ez a bekezdés, hogy a külmiszió mennyire hatékony Indiában, hanem arról, hogy ők mit mondanak Jézus Krisztusról. Az Újszövetségben Jézus Krisztus Egyiptomba menekülése, gyermek- és ifjúkora, körülbelül 30. évéig, mindenki előtt rejtély. Ezt az időt vagy ennek egy jó részét a Megváltó – szerintük – Indiában töltötte. Azzal érvelnek még, hogy tanításában vannak a védákkal párhuzamos részletek, és ezt tudatosan az újszövetségi írásmagyarázat ellen fordítják. A védák roppant mennyiségű szövege valóban tartalmazhat olyan részleteket, amelyek akár Jézus Krisztus szavai is lehetnének, de erre hiteles bizonyíték nincsen. A keresztyénség soha nem foglalkozik olyan dolgokkal, amelyek nincsenek benne az Újszövetségben. A csodatételei ellen tiltakozó farizeusok, a zsidók örök ellenkezése az indiai fakírokkal. Ez részben igaz. Az annyira nyilvánvaló ellentét, mint az újrászületés és az újjászületés a szemükben nem lényeges.

A keresztyénség megvetése

India lakossága egyébként nem vitázik a keresztyén tanítással. Akár el is fogadnák, hiszen oly sokfélével elfogadtak már. A kifogásuk a keresztyének etikai magatartását sújtja. Ezért megvetik a keresztyén vallást. A keresztyének maguk sem veszik Jézus Krisztust komolyan – állítják. A fokozatos angol gyarmatosítás a 18–19. században a kegyetlen elnyomás időszak volt, a lázadások véres megtorlásával és India kifosztásával. Hogy mennyiben volt oka mindennek a keresztyénség, az hosszasan tárgyalható. A nép elnyomását, lenézését és kizsákmányolását összekapcsolják a keresztyénséggel. Legkevésbé talán a déli Kerala államban, ahol a 33 milliós lakosság megközelítően 20%-a keresztyén, miközben az indiai átlag mindössze 2,3%.

Egyes szövetségi államokban Jézus Krisztus tanítása iránt nagy az affinitás, másutt viszont keserű és nagyon erős ellenállás tapasztalható. Eltérő nézetek, kifejezések, tettek, szokások teszik előre ki nem számíthatóvá a keresztyén ember fogadtatását. A fiatal hindu értelmiség nagy része vallásosság tekintetében teljesen közönyös, más része pedig a keresztyén misszió iránt ellenszenves, és az állam függetlenségének állandó veszélyeztetésével vádolja az ott élő vagy külföldi keresztyén külmisziókat.

Krisna tisztelete képezi az egyetlen dél-indiai vallást, amelyik missziózik a széles világon, hazánkban is. Mi a Krisna-tudat? – A beavatott válasz „egyszerűen” ennyi: „Krisna a teljesség, a tökéletes tisztaság, minden.” A felekezet a védikus korok nézeteire épül, és természetesen a hinduizmusban jelen lévő irányzatok egyike. Az ezerszer elismételt „Hare Krisna” kiáltozás varázssige, nem imádság, ahogy leg-

többen gondolják. A Krisna-tudatúak nemzetközi formáját 1966-ban alapították, és 20 évvel később már megjelentek hazánkban. Van templomuk Budán, ahol hajnaltól mondják a mantrát, és ütemesen táncolnak. Az Állami Egyházügyi Hivatal utolsó rendelkezései egyikével, 1989. június 28-án elismerte a Krisna-tudatú Hívók Közösségét. Somogyvámoson 1995 nyarán létrehozták a Krisna-völgyet, lakóteleppel és szent tehenekkel. Hírlik, hogy már tízezres létszámot értek el. Ott termelik meg a vegetáriánus étrendjükhöz szükséges termékeket. Az ott élők valamennyien vegetáriánusok, de Indiában nem minden hinduista növényevő.

III. A buddhizmus

Elgondolkodtató az egyik amerikai folyóirat szerkesztőinek nyilatkozata: „Az Egyesült Államokban több keresztyén válik évente tibeti irányzatú buddhistává, mint Tibetben bárki keresztyénné”.¹²

Az úgynevezett hinajána hivatkozik a therevada buddhista irányzatra, bár liberálisabb.¹³ Hogy mennyire békeesek, látható, hiszen Srí Lankán egy-két éve zárult le egy 26 éves polgárháború. Burmában szintén polgárháborúval zárult a múlt század. A kisebbségeket több állam elnyomja, és több államban gyakorolják a halálbüntetést. Ki kell mondanunk tehát, hogy „elvileg” nem támogatják ugyan a buddhisták az erőszakot, kímélik a férgek életét, ám az életükért aggódó emberek ilyen megkülönböztető kegyre ne számítsanak közöttük.¹⁴

A Borobudur templom az indonéz szigetvilág egyik legkülönösebb látványossága. A buddhista templom Jáva szigetén található

A buddhisták emberségéről nem túl lelkesen nyilatkozik a Pető Intézet nyugat-európai munkatársainak egyike. A svéd egyetem Thaiföldön, sérülten született gyermekek segélyezésére szakosodott. A konduktorok lehetőségük szerint igyekeznek a mozgásukban korlátozott gyermekeket mozgásképesse tenni. Bár soha nem válik összehangolttá a mozgásuk, de nagyon sokat javul. Hazájukban viszont úgy gondolják, hogy azok a gyermekek, akik így születtek, *előző életük megérdemelt büntetését hordozzák*, ezért a szüleik nem törődnek velük.

Hazánkban az állam 1991. szeptember 1-jével ismerte el 42-ik vallásnak (nem egyháznak!) a buddhistákat. Igyekezettük tanúsítja, hogy egy fél hónappal később megnyílt a buddhista főiskola, amely két évtizeddel később egyetem. Céljuk a személyiségépítés, nem ismeretek közlése. Azt mondják, hogy az igazi tudás nem megszerezhető, hanem belülről kiáramló. A zen és a tibeti mahajána buddhista irányzat közösen vezeti ezt az intézetet, amit ők így neveznek: „A Tan kapuja”. A számuízött dalai láma, a tibeti főpap szintén járt hazánkban. Az *Albrecht Dürer* Imádkozó kezek című tartását másoló gesztus, a többszöri hajlongás a barátságot és a tiszteletadást jelzi. Ezzel jött ő is hazánkba, és félig ruhátlan felsőtestét koronázó, mosolygó arca népszerűvé vált.

Nepálban a buddhista állam befogadta a jótévő és segítő keresztyén misszionáriusokat. Hangoztatják, hogy mennyire befogadóak, készségesek. A befogadás szép erény, de ott ezt inkább a szükség diktálja. A betegek gyógyítását szinte teljesen keresztyén orvosok végzik. A magyar reformátusok *Dobos Károly* lelkész kezdeményezésére évtizedek óta rendszeresen támogatják az ottani leprás betegeket. 2000 októberében *Peter Harwood* és két társa kitüntetését kapott a nepáli királytól, aki egy fedél alatt lakik a buddhista papokkal. Ki értheti, hogy a kitüntetés átadása után valamennyi európai orvos-missionáriust felszólítottak az ország 24 órán belüli elhagyására?¹⁵

Japánban a zen-buddhizmus irányzata erősödött meg, és ez az irányzat létszámát tekintve az ország vallási palettáján az első helyen áll. Legfőbb erényének tartják, hogy „befogadó”. Jézus Krisztus maga is Buddha, kívül van néhány magyar szentjük, és egy kis emberséggel bárki azzá válhat, ha híre kel becsületességének, hősiességének vagy humanizmusának. A befogadás azonban semmit sem változtat azon, hogy „Japán a japánoké”. Például senki sem lehet kettős állampolgár. Még azzal is várnak, hogy egy európaival kötött házasságból született gyermek milyen állampolgár legyen, ha eléri felnőttkorát. A fennmaradó tartózkodásnak igazi oka talán nem a vallás, hanem a borzalmas, kettős atomtámadás.

Tibet buddhista vallási irányzata a Himalája hegyvidéki államaiban (Nepál, Bhután, Szikhim, a magas hegyvidék lakosai), néhány kisebb, független nép az Orosz Föderációban (Kalmukföld, Burjátföld) területén terjedt el. A mongolok között többmillió követőjük van. A három fő ágazat: Hinajána (kis szekér), Mahajána (nagy szekér), Vadszrajána (gyémánt szekér). A tibeti és mongol nép vallása lámaista buddhizmus, a „gyémántszekér” ágazathoz tartozik. A láma a kolostori szerzetesség előjárója. A legfőbb vezetőjük a dalai láma, aki Tibet kínai megszállása óta önkéntes száműzetésben él. Tibet fővárosában, Lhasszában egy hegyoldalra épült fel a világ legszebb épületeinek egyike, a Potala palota, a dalai láma téli rezidenciája, amely 1959 óta nélküli megistenült lakóját. Egy másik kolostor vezetője, a kínaiakat támogató Pancsen láma szintén Lhasszában lakik. A tibeti fővárosban ezerszám élnek buddhista szerzetesek, akiket korai gyermekségüktől nevelnek, közösségi szellemben, szigorú rend szerint. Ruházatuk, napi táplálékuk, munkájuk, meditációik és a tanulás rendkívül megerőltető, de elviselhetőnek minősül.

A tibeti lámák a magas hegyeken imázslókat helyeznek el. Helyettük „imádkoznak” szüntelenül az utak mentén elhelyezett imamalmokkal. A kezükben is forgatnak hasonló eszközöket. A forgó hengereken faragott ábrák, díszek, felira-

tok és jelmondatok. A kolostorokban több évszázados szalagokra írt mondásokat, tanításokat őriznek. A zárkózott kolostori életmód bevált tradíció.

Mint tudjuk, a buddhizmus maximálisan védi az életet, ezért nem fogyasztanak húst. Ezt az északi, állattenyésztőknek meg kellett változtatniuk, hiszen nincs dús termés a földjeiken, és nem is terem kellő mennyiségben. A tej és a levágott állatok biztosítják a fő táplálékot. A buddhizmus engedékeny volt, és nem minősíti a haszonállatok levágását életellenes cselekedetnek.

Némelyik Buddha mellén ott találjuk az Európában igen rossz emlékű horogkeresztet, az ő nyelvükön szvasztikát. Egy budapesti orvos magyarázata szerint: „A szvasztikát *Hitler* ellopta tőlünk.”¹⁶ Más ősi vallásokban ez a „napkerék” jelképe. Roppant bonyolult (ezoterikus) magyarázatok fűződnek hozzá. Náluk a 8-as szent szám, és a tört részei szintén. A szvasztika négy megtört ága Indiában a négy szent folyót is jelképezi, állítólag.

A buddhizmus ateisztikus, mivel egy mindenható Istenről nem beszél. Buddha – mint megvilágosodott – személy megistenült, számos újabb földre születése van. A mosolygó, joviális alak többféle pozícióban, de legtöbbször „lótuszülésben” látható kisebb-nagyobb és óriási szobrok formájában (van álló és fekvő szobra). Egyik szentélyben egyszerre ezer Buddha-szobor található, de másutt van olyan hatalmas szobra is, amelyhez rengeteg lépcső vezet egy hegyi szentélyben.

A nirvána és az újraszületés (lélek-vándorlás)

A nagy ázsiai filozófiák és természeti vallások egyáltalán nem foglalkoznak a halál utáni léttel, a lélekkel, az üdvösséggel, a tisztító tűzzel, a kárhózzal vagy a mennyországgal. Sajnos, a keresztyén tanítást egyre kevesebben ismerik, ezért mind többen választják a reinkarnáció hamis „reménységét”, titkon arra gondolva, hogy életüket megismételhetik egy újabb születés után. Az evangéliumi „*újjászületés*” tanítását Illés próféta *újjászületésének* téves feltételezéséből vezetik le egyezés kimutatása végett a buddhistákkal. Ezzel a hamis magyarázattal bibliai alapot „fedeznek föl” a tanításukhoz. Pedig mindez csupán Jézus Krisztus *újjászületéséről* mondott szavainak erőltetett félremagyarázása. Buddhista és keresztyén dialógus esetében minimalizálják a különbséget az *újjászületés* és az *újjászületés* között.

Az újraszületés (reinkarnáció) az ázsiai világvallások szerint az ember többször ismétlődő élete, a halál után újraszületés árán körforgásszerű (karma). Az európaiak úgy értelmezik az újraszületést, hogy újra élnek, és az milyen jó lesz. Megismétlődik egy szerencsés földi lét, élvezetekkel, sikerekkel, kalandokkal. Buddha szerint *az élet kín és szenvedés*. A néhai ember *büntetése* az újabb földi lét. A hinduizmus és a buddhizmus „mennyországa” a *nirvána*, a *végleges megsemmisülés*. A buddhista gyermekek mesekönyvében megszólal az újszülött Sziddharta (Buddha), és kijelenti, hogy *megszabadítani jött az embereket a szenvedésektől*. Az erényes földi élet jutalma az, hogy többé nem kell újraszületnünk. A buddhizmusnak és a hinduizmusnak nincs ettől magasabb ígérete: *Többet nem fogsz szenvedni!* Az újraszületés (reinkarnáció vagy lélek-vándorlás) és a *karma* a hinduizmus és a buddhizmus közös tanítása. A *karma* a *sors*, a *nirvána* a *végkifejlet*, amihez a földi élet minden vágyát, kívánságát és reménységét fel kell számol-

ni, ki kell oltani. Bele kell zuhanni egy teljesen kilátástalan semmibe. Ezzel a gondolattal csak az a kétségbeesett ember képes megbékélni, aki egészen bizonyosan tudja, hogy csupán szenvedés vár rá az életben és semmi öröm.

A buddhisták azzal dicsekednek, hogy mennyire békés, befogadó a vallásuk. A keresztyének történelmét vérrel írták, de ők még a férgek életét is kímélik. Szerzeteseik kis szűrőt hordanak magukkal vándorlásaik közben, hogy ivóvizüket megsűrjék, nehogy egy parányi élőlényt gondatlanul megigyanak.

Miközben ezt a békeszerető, élőlényeket, a környezetet kímélő vallást tanulmányozzuk, megkísért a gondolat, hogy a buddhizmus pozitívabb a keresztyénségnél! Egyesek azonban tudják, hogy ez csak írott szó. Nepál fővárosában, Katmanduban, 2001. június 2-án a herceg lemészárolta családjá tizenegy tagját, mivel ellenezték a házasságát. Végül öngyilkos lett ő maga is.

A buddhisták házában valamelyik szoba egyik sarkát díszítik friss virággal, Buddha képével, és reggelente énekelnek a tiszteletére. A dallam szokatlan európai füleknek, de a hosszú sárga viaszgyertyák lángja, füstje, a kezek tartása, a hajlongás sejteti, hogy reggeli „áhitatot” tart a házigazda. Erre mindig van ideje, mert hitük szerint a kihagyás a túlvilág haragját váltaná ki. A házi oltárok finom faragványokkal, hímzésekkel, képekkel díszesek. Természetesen attól függ minden, hogy a család helyzete mit enged meg.

Ahhoz, hogy az ember a nirvánába kerülhessen, *ki kell oltania minden vágyat, kívánságot* a gondolataiból. Ha semmi-re sem vágyik, semmivel sem számol egy ember, annak következménye csak tunya tehetetlenség lehet – az európaiak szerint. A két nagy ázsiai tanításnak mégis ez a kiindulópontja. A szenvedés egyetemes. Az újrászületés büntetésétől csupán a „megvilágosodott” (bodhiszattva) ember menekülhet. A menekülés célja viszont a megsemmisülés. *Kőrösi Csoma Sándor* magyar tudóst ebbe besorolták. Arról vitatkozni lehet, hogy bármelyik magyar kelet-kutató megtartotta-e ragaszkodását a keresztyénséghez avagy az európaiságához. Hogy az elméleti és filozófiai kérdéseket mennyire teszik megismerhetővé a körülmények és az emberi igyekezet, sok feltétel befolyásolhatja.

Délkelet-Ázsiában nagyon tisztelték Buddhát mint valáslalapítót. Írásait számtalan kolostorban és templomban őrizték a művelt buddhisták, akik foglalkoztak a bűn és bűnösség kérdésével. Különös értéknek minősültek a régi dokumentumok, amelyekben Buddha sorai álltak. Egy Tunhuang közelében lévő barlangból régi próféciák kerültek elő. A szöveg kiolvasása után el is nevezték ezeket Jézus-szútráknak.¹⁷ Az evangéliumi hívők számára nem elhanyagolható ez a szöveg. Buddha mondta, mielőtt még az Úr a földre érkezett volna, úgy ötszáz évvel előbb. Egy thaiföldi keresztyén lelkész írta le a következő megszívlelendő történetet az iratokról, Buddha szavai után levelében:

„Édesapámtól kaptam egy buddhista iratról készült másolatot Chiang Maj”, az északi régi főváros tiszteletben lévő templomának iratai közül. Egy hosszas papírcsíkban meg volt örökítve Buddha egyik próféciája. „Egy indiai brahman történetesen megkérdezte Buddhát, miként juthat *bűnbocsánathoz*. Buddha megmondta neki, hogy ő nem tudja megszabadítani a bűneitől. Teljesen mindegy, hogy hány törvényt igyekezett betartani vagy mennyit imádkozott. Annyira súlyosak a bűnei, hogy bármennyire törekszik lemosni, nem jut

bocsánathoz, még ha esetleg tízszer is újrászületne. Akkor a brahman Buddhától érdeklődött Mettájá, egy buddhista megváltó felől. Buddha erre azt mondta: *Jön majd egy Mettájá, akit megsebeznek mindkét kezén és lábán, meg az egyik oldalán. Homlokát tövisekkel felsebzik. Ő lesz az »Arany evezős«, aki átvisz téged az égbe, és ott megtalálod a három-egy-Istent. Az égből jön majd egy Szellem, aki beköltözik a szívedbe. Általa le fogod küzdeni a négy és a nyolc égtáj felőli ellenségeidet. Akkor hagyj föl majd az ősi, régi utak követésével!”*

Az igazi megváltó, aki sebeivel szabadít meg minket bűneinktől, Jézus Krisztus. A „megvilágosodott” Buddha fölismerte Jézus Krisztusban, hogy képes az ember bűneit megbocsátani. Ha hihetünk a régi kézirat hitelességében, akkor nyilvánvaló, hogy Buddha elismerte ezzel a saját megváltó képességeinek korlátjait.¹⁸

(Folytatjuk)

Jegyzetek

- 1 Venika Mehra Kingsland: A hinduizmus. Kossuth Kiadó, Budapest, 2000. 14. o.
- 2 G. Bartow Harris: A man and a leather globe. Carey and foreign missions. Reprint kiadás 1992-ből. A bengáli betűs illusztráció a 62. oldalon.
- 3 Paul Wright: People and their believers. Az International Correspondence Institute (ICI) vallástörténeti jegyzete. 52. o.
- 4 A világ vallásai. Az élő hit megértése. Panoráma, [Budapest], [1994]. A mantra egy kötött szövegű, rövid imádság.
- 5 Egy *George Verwer* által alapított felekezeti keresztyén misszió.
- 6 2000. május 19-én ünnepelték 2544-ik születésnapját.
- 7 Wright
- 8 Uo. 156. o.
- 9 Kingsland, 27. o.
- 10 A véda jelentése tudás.
- 11 A mahatma jelzöt gyakran halljuk, Gandhi teljes neve Mohandas Gandhi.
- 12 Az InterServe/USA évi külmissziós beszámolója 1996-ról.
- 13 Clarke.
- 14 Szebeni Olivér: „Vallásosság és erőszak”. *Békehírnök*, 2003. szept. 14-i szám, címlap.
- 15 *Die Gemeinde*, 2001. febr. 25-i szám, 27. o. Mindez nyolc évvel a vallásszabadság nepáli törvénybe iktatása után.
- 16 *Hetényi Ernő* (1912–1999) mondása. Orvos, író, műfordító, orientalista. Szikhimben ismerkedett meg a lámaista tanal, nem vált szerzetessé, mert hazajövet családalapításra vágyott. Szülei evangélikus szellemben nevelték, de unta a keresztyénséget. Hazatérve megalapította az első buddhista közösséget.
- 17 A szútra szó szent szöveget jelent. A Jézus-szútrákat szerintük Tamás apostol Kínába vitte magával. 1907-ben egy régen elfalazott és kibontott barlangban találtak rá a hosszú selyemszövetekre írt Jézus-szútrákra, amely taoista gondolkodású keresztyén közösséget feltételez.
- 18 Pracha Thaiwatcharamas: „God and Christ in the context of Buddhism”. *Wycliff*, 2002. 2. sz., a lap hátsó, színes borítóján. Martin Palmer: A Jézus-szútrák. Gold Book, [Debrecen], [2002].